مكذامن الأصل

LIBRARY — THE UNIVERSITY OF

המודיע

בטאון אגודת ישראל העולמית / בס"ד, ירושלים, יום ו' פר' בלק, י"א תמוז תשל"ה / הדף היומי נדה ע' (20 ביוני 75) / שנה כ"ו גליון 8928 / המחיר 120 אגורות

שר החוץ הסורי מגיע היום לשיחות בוושינגטון

השלב האחרון בהערכה מחדש של מדיניות ארה"ב

וושינגטון יום ה' — ביקורו של שר החוץ הסורי עבד חאלים חאדם בוושינגטון, לשם הוא עומד להגיע מחר, יהיה שלב חשוב, ואולי האחרון, בעיון מחודש במדיניות ארה"ב במזרח התיכון.

מנהיגי ארה"ב יודעים היטב, כי כל הסכם במזרח התיכון טעון אישור של דמשק באותה המידה כמו אישור של ירושלים או קהיר. שכן, אי אפשר לו לנשיא סאדאת להרחיק לכת יותר על המידה בדרך הפשרה, בלי הסכמתו של השותף הסורי, לאו רק בשל העובדה שסאדאת הציג את עצמו בפומבי כמגן ראשי על הזכויות הפלשתינאיות.

לכן עמדו מנהיגי ארה"ב על כך שנציג של הנשיא אסאד יבוא לשוחח אתם בעקבות השיחות בין פורד וסאדאת שנערכו בראשית יוני בזלצבורג, וביקורו של ראש הממשלה יצחק רבין בוושינגטון.

יוצא, כי תוך שלושה שבועות יוכלו פורד וקיסינגר לעמוד בדיוק על השקפותיהן של שלוש הארצות העיקריות המעורבות בסכסוך, לגבי תנאי הסדר בעקבות כשלון שליחותו של קיסינגר במארס.

לכאורה, נראה כי העמדה הסורית איננה נוחה לחתימת הסכם ביניים בקרוב, אם כי נראה שזוהי הנוסחה שסיכוייה גדולים עתה הולכים בוושינגטון, ירושלים וקהיר.

שכן, דמשק תמיד הכריזה כי רק הסכם גלובאלי שיושג בז'נבה יוכל להוביל להסדר ממשי. עם זאת מציינים בוושינגטון, כי בלי לשנות רשמית את עמדתה, לא חזרה הכריזה סוריה לאחרונה על תביעתה לכנס מחדש את ועידת ז'נבה.

נראה כי תפנית דומה חלה בבירת המדינה, ויתכן שזו תוכל להשפיע על סוריה למתן את עמדתה במידה נוספת. (ע"ז).

ירידת הלי"ש מביכה את ממשלת בריטניה

איגוד עובדי הרכבת מאיים לשבות ממחר

לונדון יום ה' — ממשלת הלייבור ניצבת בפני קשיים מדיניים וכלכליים נוכח ההידרדרות הנוספת של הלי"ש אתמול בחוצי אתה, לאחר ירידה רצופה מזה מספר שבועות.

ההתדרדרות האחרונה מובעת קשה בתיירים הבריטים היוצאים לחופשות אל מעבר לים הנוכחים לדעת כי בשכר לירות שלהם הם קונים פחות ופחות פרנקים, מרקים, דרכמות ולירות.

ראש הממשלה הרולד וילסון פנה אישית לאיגוד עובדי הרכבת כי יסירו את איום השביתה שלהם בתביעה לתוספת שכר מעל המוסכם. האיגוד מאיים לשבות החל בשבת בהוצאת בתביעה להעלאת שכר של 30 עד 35 אחוז בעוד שאושרה להם העלאה של 27 אחוז על ידי ועדת בוררות.

שביתת הרכבות עשויה להביא לשיתוק החיים הכלכליים בבריטניה כולה, משום שעובדים אחרים לא ישפלו במטענים המובלים בדרך כלל על ידי הרכבת, בין היתר פחם, ומשמעות הדבר, שיתוק תחנות הכח במדינה.

ישראל פולק בני ברק — **הינדה אייכלר** ירושלים

מ א ו ר ש י ם

בס"ד, אור ליום ו', י"א תמוז תשל"ה

אהרן כהנא רחובות — **שינדל רזמוביץ** קרית ויזניץ ב"ב

מ א ו ר ש י ם

אור ליום ועש"ק פ' בלק תשל"ה

יהודה רוזנברג חיפה — **רחל הייפרט** הזורעים

מ א ו ר ש י ם

יום ה' י' תמוז תשל"ה

בית המדרש אגודת ישראל
צפון תל אביב — רח' חדרה 2

ברכת מזל טוב לבבית
לידידנו הנכבד והנעלה יו"ר בית מדרשנו וממייסדיו וגזבר קפת הגמ"ח
הר"ר **אלחנן ראובן גרוכובסקי** הי"ו
ומשפחתו הכבודה שיחיו
ולבנו הרב ר' **אברהם מרדכי** נ"י
ולרעיתו תחי'
להולדת הנכד—הבן בשטומ"צ
תזכו להכניסו בבריתו של אאע"ה בעתו ובזמנו לחנכו ולגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ותרוו רב נחת ועונג מכל יו"ח. שי'

הרב **ל. ב. הלפרט** רב בצפון תל אביב — בשם הועד והמתפללים **משה זוננבליק**, **אברהם אבא ברגמן**, יו"ר ש. ב. מינצברג
בשם הועד קפת גמ"ח

בי"ס בית יעקב מרכז — צ פ ת

ברכת מזל טוב לבבית ונאמנה
למשפחת **שטרן**
לנשואי בתם היקרה
מורתנו המסורה והדגולה
הגב' **חי'ה שטרן** תחי'
לנשואיה עב"ג **ברוך גנוט**
יהי"ר שיזכו להקים בנין עדי עד מפואר בישראל בסייעתא דשמיא רבה!
ההנהלה המורות והתלמידות
יסודי ותיכון

ספרד תאסור העברת נשק לישראל במלחמה

נמשך המו"מ עם ארה"ב על הבסיסים בים ובאויר

וושינגטון, יום ה' — ממשלת ספרד הודיעה לארה"ב כי היא לא תתיר לה להשתמש בבסיסים אמריקאים בספרד לשם העברת ציוד צבאי לישראל, במקרה של מלחמה חדשה במזרח התיכון.

מקורות יודעי דבר אמרו היום, כי המשלחת הספרדית הנושאת ונותנת בדבר חידוש ההסכם על הבסיסים האויריים והימיים האמריקאים בספרד, הודיעה לארה"ב תנאי זה. ספרד מצטרפת איפוא לפורטוגל לאי־מתן רשות לשימוש בבסיסיה האויריים, לשם העברת ציוד מארה"ב לישראל.

ספרד ופורטוגל מנהלות עתה מו"מ על חידוש ההסכמים לשימוש בבסיסים הצבאיים שבתחומן.

הסיבוב החמישי של המו"מ בין ספרד וארה"ב החל השבוע בוושינגטון. (יופ"ע)

יוחשו הדיונים להכנת הסכם בועידה לבטחון אירופה

הועידה לבטחון אירופה הסכימה היום לפתוח בישיבות לילה ואף בישיבות של סוף שבוע, אם יהיה צורך בכך, כדי להכין הסכם סופי שיהיה מוכן לחתימה בועידת פיסגה, בהקדם האפשרי.

ועדת התיאום של הועידה בה 35 הארצות גם הסכימה לשוב ולהתוועד ביום חמישי הבא, כדי לקבוע מועד לועידת פיסגה בהלסינקי, בה ישתתפו ראשי מדינות או ממשלות.

דובר שוויצי אמר, כי „רגע האמת קרב ובא... הצירים מוכנים עתה לפתוח בישיבות לילה בסוף שבוע, כדי להשלים את המסמך הסופי בהקדם האפשרי".

פינלנד הציעה את ה־28 ביולי לתחילה רשמית של ההסכם. (יופ"ע).

פורד מנסה לבטל האמברגו על תורכיה

וושינגטון יום ה' — הנשיא פורד קיים היום פגישה ממושכת עם חברי הקונגרס בנסיון לשים קץ לאמברגו על משלוחי נשק לתורכיה.

מאמץ זה נעשה כדי למנוע תגמול תורכי נגד בסיסים אמריקאים בתורכיה.

פורד נועד משך שעה ומחצה עם שבעה חברים של בית הנבחרים, כדי לשכנע לקראת ההצבעה, אשר הוטל בעקבות הסיכסוך בקפריסין, אשר הוטל בפברואר משום שתורכיה השתמשה בנשק אמריקאי בפלישתה לקפריסין.

מאנקרה נמסר, כי שר החוץ המערב גרמני הנס דיטריך גנשר מסר למנהיגים התורכים מיגשר חשוב מהנשיא פורד.

גנשר הגיע אתמול לאנקרה לביקור רשמי של שלושה ימים. היום נועד עם ראש הממשלה דמירל וראש משרד החוץ קאגלאיאנגיל.

פקידי רשות אמרו כי בפגישה בין גנשר לבין המנהיגים התורכים נידונה מערב גרמניה להעביר נשק לתורכיה. מבצע על פתולים תורכים בגרמניה, ההתפתחויות האחרונות כי איחוד הים התיכון ובעיית קלאומיות. (פ"ר יופ"ע ופ"א).

וולדהיים מודאג מהזרמת נשק למזרח התיכון

ברכז האו"ם יום ה' — מזכיר האו"ם קורט וולדהיים „מודאג בגין הזרם הגדל של נשק אל המזרח התיכון", אמר היום דובר של האו"ם.

הוא הוסיף, על פי שאלת כתב, כי יתכן שוולדהיים ימסור הודעה רשמית על נושא זה במועד מאוחר יותר. (ע"ר).

● נשיא קפריסין הארכיבישוף מקריוס הגיע לדמשק אתמול אחה"צ לביקור רשמי שימשך ארבעה ימים בסוריה.

רבין לאוסטריה — באוגוסט

וינה, יום ה' — ראש ממשלת ישראל, יצחק רבין יבוא לביקור רשמי באוסטריה בשבוע האחרון של אוגוסט — הודיע היום דובר ממשלת אוסטריה.

רבין יבוא לוינה על פי הזמנת הקנצלר ברונו קרייסקי, אמר הדובר. מסיבות בטחוניות אין מפרסמים עתה את מועד הביקור המדויק.

רבין אמור היה לבקר בוינה בראשית הקיץ אולם דחה ביקורו. בחוגי רות הממשלה כאן אמרו כי הסיבה היתה אפשרות פתיחת משרד אש"פ בוינה. (פסט"א)

צפויה פיסגה ערבית על המשבר בלבנון?

ביירות יום ה' — העתון „אלביירק" כתב היום כי מצפים שתוך השבוע הקרוב יימצא פתרון למשבר הלבנוני או שתיערך פיסגה זוטא.

לדברי העתון, עשויה ועידת הפיסגה להתכנס בשתורה, עיירה לבנונית המצאה בחצי הדרך בין ביירות ודמשק ישתתפו בה הנשיאים, פרנג'יה, סאדאת ואסד וכן יאסר ערפאת.

ועידת פיסגה זו תגבש „הסדר סופי של המשבר הלבנוני ותיתן הוראות בקשר עם הפעלת הסדר זה „בכל מחיר". (ע"ז).

גישה ערבית חדשה: הסדר והכרה בישראל אך ללא שלום

שר הבטחון: הסדר ביניים עם מצרים עדיין לא יפתור בעיות המזה"ת ועלול להניע את סוריה לחזית אחת עם ירדן ואש"פ

גם אם יושג הסכם־ביניים עם מצרים הוא לא יפתור את בעיות ה־אזור, משום שהוא לא יתמודד את הגורד בהסכם עם סוריה, ירדן וארצות ערב האחרות — אמר שר הבטחון, מר שמעון פרס, בהופיעו אתמול במליאת עצרת המגבית היהודית „מגביה המאוחדת" בירושלים.

שר הבטחון ניתח את המצב המדיני והבטחוני המסובך שבו נתון המזרח התיכון, אשר בו מעורבים האינטרסים לא רק של עמי האזור, אלא גם מעצמות־העל.

מר פרס הדגיש, כי ארצות ערב מתאחדות כולן לצורך מלחמה בישראל, אולם באשר מדובר באפשרות של הסדר, נבגע הפירוד ביניהן. לפיכך, הסביר שר הבטחון, הסכם עם מצרים עלול להעמיד את סוריה במצב שבו תהיה לרוצץ, והדבר עלול להניע אותה להקים חזית נגד ישראל עם ירדן ואש"ף, המצוידים בנשק סובייטי.

יתר על כן, הסכם עם מצרים סוריה וירדן עדיין ישאיר את בריח המוצבות הקדימית, אשר לא הוותר על אחזותה באיזור ותוסיף להוד ולהפש „לקוחות" חדשים.

זאת ועוד — כל הסדר שהוא, לא יביא את ארה"ב להפסיק את מאמציה לקדם את עמדת השפעתה באזור. מר פרס הביע תקוה כי מדיניות דו־כיוונית זו של ארה"ב — מצד אחד כלפי מדינות ערב, ומצד שני ידידותה המסורתית לישראל — לא תגרום לשיבוש יחסי הידידות האלה בינה לבין ישראל. לאחר שהסיבו־סים הרוסים ממצרים, גילתה לפתע ארה"ב כי היא בעלת יוקרה באזור, ואמרה לישראל היא שסייעה לה בזאת, עד כדי כך שכיום יודעים הערבים כי מוסקבה פירושה — מלחמה, וושינגטון פירושה — הסדר.

מר פרס ציין כי הוא מתרשם שלאחרונה החלה נושבת בכמה מהמדינות ערב רוח של „גישה": בצד הסדר והכרה בישראל, אם כי עדיין ללא כוונות לשלום סופי. סאדאת הוא דוברה העיקרי של גישה זו, בהצהירו כי השלום הוא ענין לדורות הבאים ולא לדור הזה.

אולם במו"מ להסדר מגלה מצרים נוקשות יתרה, ביחוד בכל הנוגע לפרטים בעלי חשיבות צבאית, ומתברר כי מידת הפשרנות והוותרנות מצידה היא מוגבלת ביותר.

ישראל מצידה הסכימה לוותר למצרים על שדות הנפט באבו־רודס על אף חשיבותם הכלכלית. ישראל הציעה גם הסדר לגבי שימוש מצרים סואץ — בנוסף להצלה — בידי מצרים. אך כשמדובר במעברי הג'ידי והמיתלה, השיבים ביותר לבטחוננו, הובעת מצרים בעקשנות צורה את פינויים כליל ותצברתם ללא כל כוונה לידיה. אולם כאשר ישנו רק כוח אדם מצומצם כבישראל, הרי גבעות ומעברים כאלה עוזרים להישמר מפני התקפות פתע, ובזאת השיבות הרבה ביותר להגנתה של ישראל. (ע)

שר החוץ הבריטי יבקר בסוריה

נועד עם עמיתו הסורי, חאדאם

לונדון יום ה' — שר החוץ הבריטי, ג'יימס קאלאהאן, נענה להזמנה לערוך ביקור רשמי בסוריה — על כך נמסר היום ב„ווייט הול".

ההזמנה נמסרה לקאלאהאן על ידי שר החוץ הסורי, עבד חלים חאדם, במהלך סעודה שקיימו שני השרים בלונדון, שבה שהאדאם התעכב בבירה הבריטית בדרכו לוושינגטון.

דובר משרד החוץ אמר, כי לא נידונה האפשרות של אספקת נשק בריטי לסוריה, נושא שעליו דובר בשנה שעברה. גם לא דובר על בעיית היהודים בסוריה, נושא שגרם למתיחות בין שתי המדינות ב־1974.

הדובר הוסיף, כי שני השרים, הנפגשים זו הפעם הראשונה, הסכימו שיש לפתח את קשרי הכלכלה, המסחר וההתרבות בין שתי המדינות. דובר במשרד החוץ ציין, כי בפגישה שנמשכה 75 דקות, נכח גם שגריר סוריה, עדנאן עומראן.

קאלאהאן וחאדם סקרו את המצב במזרח התיכון, ציין הדובר.

עוד אמר הדובר, כי מר קאלאהאן שמח שניתנה לו ההזדמנות לשוחח עם חאדאם ולשמוע מפיו על עמדת סוריה, בקשר עם המצב במזרח התיכון.

פקידים בריטיים מצביעים על העובדה, שקאלאהאן דן בשבוע שעבר במצב המזרח התיכון עם שר החוץ המצרי איסמעיל פהמי ושהוא קיים גם שתי שיחות עם ראש ממשלת ישראל יצחק רבין. (צ"ע יופ"ע).

סאדאת הזמין את ערפאת לקהיר

ביירות יום ה'—נשיא מצרים אנואר סאדאת הזמין את המנהיג הפלשתינאי יאסר ערפאת לבקר בקאהיר — על כך מסר העתון „אלנאהר" היום.

העתון מציין כי ההזמנה נשלחה לידי הארגון לשחרור פלשתין באמצעות שגריר מצרים בלבנון לספר מהאונאל. (יופ"ע).

זאיר מגרשת את שגריר ארה"ב

וושינגטון, יום ה' — זאיר הורתה לגרש את השגריר האמריקאי דין הינטון, על רקע סכסוך בדבר מעורבות כי טוענת לביון המרכזית של ארה"ב (סי.איי.איי.) זוממת קשר נפל נגד הנשיא מבוטו מסה סקו, הודיע היום משרד החוץ האמריקאי.

השגריר הינטון המכהן בשנה בקינשאסה, התבקש אמש למשרד החוץ בבירה זאיר הבטחה לעזוב עד שבת, לטובת יחסי ארצות הברית—זאיר, אמר דובר משרד החוץ האמריקאי.

אש"פ לא יורשה להקים משרד בניו זילנד

וולינגטון יום ה' — אש"פ לא יורשה לפתוח ביקור שיהיה במעמד של נציגות דיפלומטית בניו זילנד — על כך הודיע היום ראש ממשלת ניו זילנד וואלאס רולינג.

רולינג הגיב על דברים שהשמיע בולי־גנטק נציג אש"פ, גאזי אל־חוסייני, שאמר כי יבקש לשכנע את משרד החוץ הניו זילנדי שיאפשר לאש"פ פתיחת משרד שיהנה ממעמד דיפלומטי. (צ"ר)

רכשי מכונת תפירה
ברנינה־מרדיקס
ללא מאמץ כספי
נצלי את ההזדמנות
לקבל עבור מכונת התפירה המשומשת עד 500 ל"י
במבצע חליפין של "מרדיקס"
פני מיד אל הסוכנות בירושלים
ל. לוסטיג, רח' שטראוס 29 טל. 237685

העברות דירות והובלות
בעיר ומחוצה לה
הנחה לבני ישיבות
לוי, בני ברק טל. 783974

מוסדות קרעטשניף באה"ק
שכון קרעטשניף רחובות

מתכבדים אנו להודיע בזה לכל אנ"ש מוקירי ואוהדי בית קרעטשניף הי"ו, די בכל אתר ואתר כי אי"ה ביום ג' פ' פנחס, ט"ו תמוז תשל"ה
(למספרם 24 יוני 75)
יומא דהילולא
של כ"ק מרן ה"ה הקדוש מרן מהרי"ם זצוקללה"ה זיע"א
יתקיים אי"ה בשעה 7-30 בערב
הכנסת ספר תורה
סיום הש"ס וסעודת הילולא
נדבת ידידנו היקר מוה"ר **חיים יוסף**
וזוגתו מרת **פייגא גרינברג** הי"ו, מבניראם
להיכל בית־מדרשנו הגדול בשיכון קרעטשניף
רחובות יצ"א
כתיבת האותיות מהשעה 6 אחה"צ.
ביקרא דאורייתא
ה ה נ ה ל ה

הדלקת הנרות

כניסה		יציאה
7-10	ירושלים	8-30
7-28	תל אביב	8-33
7-23	חיפה	8-34

ישיבת **"אהל משה"**
רחוב הנביאה 16, בני ברק
לציבור החרדי ובני תורה
נמשכת ההרשמה לשעור א'
ישיבה קטנה
במשרדי הישיבה בימי א—ה בשעה 4.00—6.00 אחה"צ
הנהלת הישיבה

בעוד מספר שבועות
יצא לאור אי"ה
ש"ס בבלי מיוחד
ללומדי דף היומי

לתושבי בני ברק והסביבה
לרגל מבצע מיוחד

מקרלים תוצרת חוץ 200 גרם — במקום	3.50	2.80
מקרלים תוצרת הארץ 120 גרם	2.50	1.95
רסק עגבניות תוצרת חוץ	1.20	1.00
תה 100 שקיות	5.40	4.70
תה 100 גרם	1.90	1.40
קפה 100 גרם	1.95	1.85
מלפפונים חמוצים 1 ק"ג	7.00	5.00
ממרח שוקולד שחור	7.00	6.00

להשיג בחנות מעדנים **גולדשטיין** רח' הרב קוק 4 בני ברק

בצפת
פנסיון שופרא
כשר למהדרין
רח' הישיבה 2
ת"ד. 34, טל. 067-30727
הפתיחה בכ"ב תמוז (1.7.75)
אפשרות גם להשכיר פנסיון
פרטים והרשמה:
הרב ר' עקיבא 65 בני ברק, משרד ישיבה נחלת צבי טל. 783303 בין השעות 1—10; 7—4.30

לידידנו הרב **שמואל וינברג** שליט"א
בנן ראש עירית בני־ברק
מיטב האיחולים לנשואי בנו
הרב **משה וינברג** הי"ו
מאחלים:

קבלת מודעות ל**המודיע** ולכל העתונים
שמות
מודפון — בני־ברק
בר הכל - קראום
לשרותך 24 שעות ביממה
בני־ברק, רח' ירושלים 33
טלפונים: 786321, 783507
שרות לילה: 982386, 717155

לגיסנו וגיסתנו היקרים
הר"ר **אברהם לפה** ורעיתו הי"ו
שפע ברכות ואיחולים לבביים
לנשואי בנם **יצחק** עב"ג שיחיו
תזכו לרוות מהם רב נחת אושר ועונג
קלמן גרינבוים ורעיתו

דודי שמש מעולים
באחריות ל־6 שנים
— בתשלומים נוחים —
והנך מן מבלים דודיים כאזמבם למזמינים בחודש זה ברז בטחון **חנם!**
טל. 03—764006 (מאחה"צ)

פיתוח תמונות יותר יפה יותר גדול יותר בזול
לפני שתקנה **לרפאלי** פנה
ר' עקיבא 93 ב"ב

בת"ת מפורסם בי־ם
דרושים
א. מזכיר לניהול משרד
ב. מורים ללימודי חול אחרי הצהרים
אפשרי משרה שלמה
ג. מחנכים ללימודי קודש לכתות ה', ז'
בדבר פרטים נא לפנות:
ת.ד. 5307 ירושלים

דרוש **מורה**
לדינים
למוסד על יסודי חרדי לבנות
נא לפנות לת"ד 16044
ירושלים בצירוף קורות חיים

דרושים בירושלים
1. טבח/ית מעולה
2. עוזרת לטבח
לפנות טל. 02-39892

"כי לכל חפץ יש עת"
(קהלת ה—י)
במסגרת
מבצע עת הקיץ
לתושבי בני ברק והסביבה!
יוענק מאוורר — לכל הרוכש תנור בישול ואפיה או מכונת כביסה מאלו המוצעים בחנות.
יוענק שואב אבק — לכל הרוכש שני מוצרים אלו יחד.
המבצע בתוקף עד ליום 30.6.75
א. סיני —
מרכז מכירות למוצרי חשמל
בני־ברק רחוב רבי־עקיבא 19

תנועה להפצת תורה שגב
מושב שגב, ד.נ. אשרת טל. 04-912027

נופש והבראה באוירה ישיבתית
אנו שמחים להודיע כי גם השנה עלה בידינו בעזה"י
לארגן הבראה בשני מחזורים
מחזור א' — מתאריך י"ב מנ"א (20.7) עד לתאריך כ"א מנ"א (29.7) לתלמידי ישיבות עד גיל 16
מחזור ב' — מתאריך כ"א מנ"א (29.7) עד לתאריך כ"ח מנ"א (5.8) לתלמידי כתות ו', ז', ח'.
✱ פנה שקטה ורגועה ✱ מוקפת חורשות עצים
✱ נשקפת על פני הים ✱ נוף מקסים ומרהיב עין
✱ אויר צח ומבריא
✱ 5 ארוחות ביום ✱ לימודי קודש, שיעורים ושיחות
✱ רחצה בים בפקוח מציל ומדריכים ✱ תחרויות, פרסים והפתעות
✱ טיולים ✱ פקוח והדרכה ע"י מדריכים מנוסים וי"ש
המחיר למחזור א' 276 ל"י; למחזור ב' 217 ל"י
פרטים והרשמה:
בירושלים — ויספיש, רחוב בר אילן 14, טלפון 271286 בין השעות 1.30—3, 10—11 בערב. ברנדווין, רחוב דוד ילין 51, בין השעות 9—8 בבוקר, 11—9 בערב
בבני־ברק — הרצוג, טל. 03-789554 בין השעות 9—8 בערב. ברגה, רחוב אבוי וזבא 9, טל. 03-787259 בין השעות 3—4 אחה"צ
בפתח־תקוה — פרנקל, רחוב שטמפפר 69, טל. 03-916341 בין השעות 12—4 אחה"צ, 8—10 בערב
בחיפה — מרכז לתשמישי קדושה דרבר־מזיקה, הרצל 87 טל. 04-667146
ההסעה מאורגנת תחבורה ציבורית: מחיפה קו 169, מעכו קו 70 — 68 — 67
מספר המקומות מוגבל וכל הקודם זוכה

ברוך הבא בשם ה'
ברגשי גיל ושמחה, וברוב כבוד והדרת קודש, מקדמים אנו את פני עטרת ראשנו, פאר הדור והדרו, נזר ישראל ותפארתו, בוצ"ק חו"פ, בנש"ק משירי כנסת הגדולה, צדיק יסוד עולם, פאר מקדושים,
כקש"ת אדמו"ר הגה"ק מרן
רבי **יוסף גרינוואלד** שליט"א
אבד"ק פאפא — ברוקלין
שיופיע כבוד בשערי ארצנו, בעז"ה ביום שני פר' פנחס י"ד תמוז תשל"ה לשדה התעופה לוד בשעה 6.30 אחר הצהרים.
יהי בואו ברוך להרמת קרן התורה והמוסדות באה"ק
ישיבת תולדות יעקב "פאפא" ירושלים — בית המדרש קהלת יעקב "פאפא" ירושלים
חבורת תלמידי קהלת יעקב פאפא בארץ הקודש
תחבורה לשדה התעופה:
מירושלים: ע"י ישיבת תולדות יעקב, רח' יואל 12 בשעה 5 אחר הצהרים.
מבני־ברק: ע"י ישיבת מחנה אברהם חוג חת"ס, בשעה 3.30 אחר הצהרים.

סיום מחזור שביעי של הדף היומי (כ"ח טבת תשכ"ח - י"ד תמוז תשל"ה)

י. שפיגל

נצחוננו של רעיון

בהתרפקותה של אגודת ישראל ובהתעסקותה באינטנסיביות מרובה בקיומן ובריבונן של עשרות הנציגות לציון סיומו של המחזור השביעי של הדף היומי, אין כלל בשום פנה אל העבר, או מן ההתלבטה הנוסטאלגית, כפי שהוא מקובלת ואפיינית ביותר בחוגים אחרים של החברה הישראלית והיהודית. אין כאן שום בחינה של הרפתקאות על איזה הישג שהושג לפני קרוב לי"ח שנה, בכנסיה הגדולה הראשונה של אגודת ישראל, שהרי מדובר בחוויה נמשכת, רצופה ומתמדת, יהודים יושבים ולומדים, כבראשו ועד היום, ברציפות ובעקביות את הדף הנבחר, משגרים בכך את הבשורה היהודית ובבטאים בכך את עצמותה של אגודת ישראל ואת המסורה שלמענה הוקמה ונועדה.

סיומו של המחזור השביעי של הדף היומי, הוא ההזדמנות להתבונן בפני הסטורי ולעריכת מאזן אמתי בין שתי תנועות-יסוד שהתגבשו בעם ישראל בתקופה החדשה, לעת שתהליכי ציות, לכל ביטוי ובצירות, [illegible] כדי תנועה עולמית שתפסה עליה את הנהגה של כלל-ישראל, כל ההיסטוריה שהקימה היתה [illegible] בציות התארגנות באגודת ישראל. "הדף היומי", שיסודו היה בכנסיה הגדולה הראשונה של אגודת ישראל, הוא אשר ניצח בתשבץ הכולל, הוא אשר עיצב כיום מחוזה הכבודה האמתי יהודית להגשמת הקיום, [illegible] עתיד, של עם ישראל.

יהדות התורה התארגנה באגודת ישראל, זו שהוקמה על-ידי גדולי ומאורי האומה באותה תקופה, כדי להבטיח שהתורה הנצחית מוסיפה ותוסיף להתקיים כמרכז ההוויה ו[illegible] בית-המסורת של קיום האומה הישראלית, וזאת למול תנועת המרד של התנועה החילונית, אשר קבעה והכריזה שהתורה ומצוות וראשי עם-קדוש המעוגנים בתורת-הנצח — לא יוסיפו להיות הגורם הדומיננטי הקובע בעם היהודי, אלא החדשים החילוניים, שאימצו את המוטיבים הלאומיים-לאומיים של עמים אחרים, שהיתה איננה מתווה אצלם בסיס-קיום והמשכיות.

רק בעלי מוחות קטנטנים או מתנגדים-להכעיס המשילו את המרידה הגדולה של יהדות התורה בכוון ההדורה מפלגתית נוספת וכבשו עליה מן אוה-קלין של התארגנות פוליטיקאית [illegible]. זו היתה ההבהירה אידיאית היאבקות של זרם מחשבתי מן הסוג הנעלה ביותר. מלחמת-מחיה מהודה שאולי לא היתה כדוגמתה בתולדות אומתנו העתיקה, כשם שהיא [illegible] בהכרזת-המלחמה מן הצד החילוני — לא היה מעולם כדוגמתו. ההתגוששות בין הגרעה חובקת זרועות ומוכנת בידה בשאבים אדירים ובלתי רגילים לעקירת כל היסודות ההולדים והעקרוניים שעליהם מושתת עם ישראל, לבין תנועה נגדית שהגיפה זרוע איתנה וארגון קטן של האחוזות בהמיין הישן, הנצחי והבלתי-נדלה, לאחוז בו בלא להרפות ושבו לעבור את הנחשול האיתן המאיים לגרוף ולהסביע את הכל.

— ★ —

עתה אנו חיים בתקופה מיוחדת במינה, שאולי רק הבאים אחרינו יראו אותה בפרספקטיבה האמתית שלה. שבתוך שאנו שקועים בתוך הזמן, שאנו רואים ועינינו כלות בתופעת-ההתעוררות האיזונית של העקירה בצומקו של בית המפמוד התרבות של החברה החילונית, איננו מסוגלים לראות את מלוא הזהר הנצחון של רעיון יהדות התורה המאורגנת, שאגודת ישראל זכתה להיות האכסניה הנאה שלה, וזכתה להיות המבטא והמכריז של קריאת ההתעוררות הנגדית להחילוניות, לביטויה השונים: ההשכלה, הציונות הבונה, הסוציאליזם וכל השאר, שיעדיהם ומטרתם היה לפרק את עם ישראל מכל הצדדים שהוא נושא עמו מיום עומדו בחורב.

"הדף היומי" — רעיון [illegible], אלא שהוא-הוא המבטא הוותר באמן ובשמה את כל מה שאגודת ישראל חוצבת בסבורתה, שכל יהודי ילמד תורה, לפחות דף ביום, ושם ואת יהיו כל הלומדים מאוחדים ברעיון האחד הזה, זהו ליחד לשמו עם תילות אחדות באמת, של יצירת "ארגון" שאיננו זקוק לפרוטוקולים ולכנסים, לסבירים ולנאומים. "ארגון" שהתורה היא המכפיה [illegible], היות אשר היא גשם-החיים הנצחות של העם היהודי. אם תרצו, הרי שזו גם תבנית-החזיה של אגודת ישראל עצמה, אשר, כאמור, לא להיות מפלגה נוספת נהייתה רקה, אלא כדי להוד[illegible] מסגרת מול גלים שוטפים, ולהאיר בעת ובעונה אחת, שמהדייה-נגלים של האוקיינוס היהודי תוסיף הרוחים, היהוד והמבצע, ולא השקים גם כאשר אחרים ממשיכים בגמהלות-מיידים ומשקעים את עצמם במצולות המדינה החלקליות.

הנה, כי כן, רואים אנו כיום מה צבוק היה חזונם של גדולי ישראל ועד כמה מרקיע שחקים היה דמיונו היוצר והפירה של הוגה "הדף היומי" ומבית ישראל, הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, מגדולי-הגדולים שקמו בדור הקודם, להיות ממצילי דורנו זה, להשאיר בו שארית נאמנה של יהודים שניתנו בהבתה הנפלאה לקיים את [illegible]: "שבתורת בחייכי", ותם מבוגים, למול דור אובד של החילוניות המתמונות, מכשיר-פלא להמשך הקיום, לשמחת-חיים, לאמונה, בטחון, תקוה ועדות: לימוד התורה וקיום מצוותיה.

"הדף היומי" הוא לא רק "פעולה מוצלחת", הוא, כאמור, נצחונו של רעיון, סיבה הצלחתה של תנועה איתם נמדדים במידת קוממה של מסגרת ארגונית-עסקנית, אלא במדת-ההצלחה של החדרת רעיון להמונים רחבים והיכולת להקנות לו מימד של התמדה והמשכיות איתנה ומבוססת.

הנה, "הדף היומי" לא מצטמצם בהסבריו בלבד, אלא הוא סמל ודוגמה לכל מה שהיה מקופל ביסודה של אגודת ישראל: ריבונות התורה בכל התחומים והשטחים של עם ישראל, בחיי הציבור ובחיי היחיד; מסכות התורה ההנהגה בידי גדולי ישראל. הכרזת-הגבר הזו, כנגד ההתארגנות החילונית הפקיפה, אסרה מההו רחב יותר: אנו התקיימנו וממשיך להתקיים; לא ניבטל ולא ניתפש לשום נחיות, ומשפטו של דבר:

בגד התורה בזיקי-רתם, [illegible] גם יחד. צילי לא בכדי נזדמנו שני האירועים [illegible] "הדף היומי" ושחרר ישיבת חכמי לובלין, שהיתה הבסיס של [illegible] להיות הפלאת בד התורה [illegible] רבנן.

[illegible]

יהאם אנו רואים עצמנו כיהודים [illegible] — בתשובה נער אחר: "בחוץ לארץ הייתי מרגיש את עצמי יותר יהודי מאשר כאן. אבל אני עוד צריך להשיב על זה", [illegible]

[illegible]

— ★ —

וכבה כמלי הדבר, שבאותו מועד ובאותו זמן, חוגגת יהדות התורה בכל אתר ואתר את סיום המחזור השביעי של הדף היומי, אור הרצפ[illegible] התפלא מאז הכנסיה הגדולה הראשונה של אגודת ישראל.

שם, בבחינה החילונית, נצריך לנגד עינינו התהליך של [illegible], יהדות התורה בהמשכות בשבעתה של תורה, בשבתת-חקים, ומסיימים ומתחילים בהודש; כל [illegible] התנפץ לרסיסים [illegible] קיום, איתן ובריא, רעיון מנצח [illegible] בבסיס עתיד הוא כולו כבוע בחותם הנצבות שהשביק לנו גוהן התורה. סיום הדף היומי ההתחלת מחזור [illegible] הוא, המחזור השמיני — הוא נצחונו של רעיון והצהרנו!

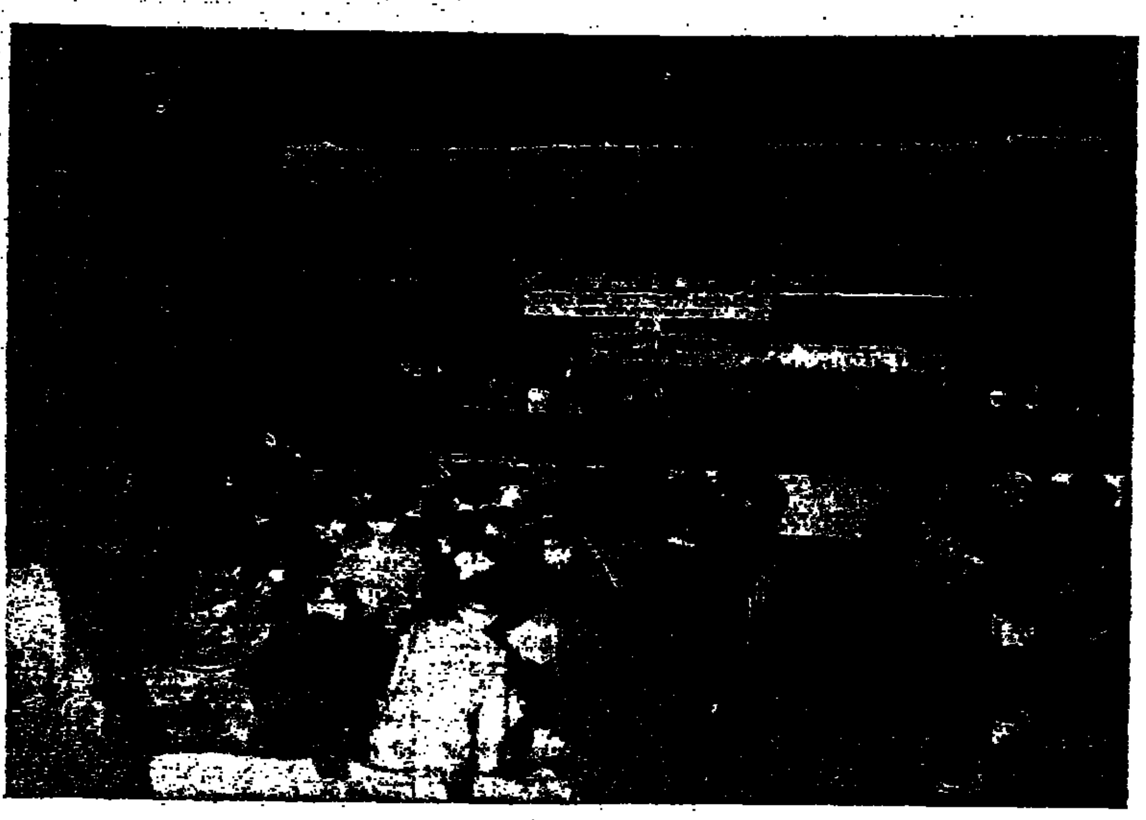

מראו[illegible] האול[illegible] בחגיג[illegible] סיום הש"[illegible] מחזור שיש[illegible] שנערכה בכ"[illegible] טבת תשכ"[illegible] באול[illegible] בנייני האומ[illegible] בירושלי[illegible] בראשות גדול[illegible] התורה מר[illegible] ורבנן שפיאר[illegible] את שולח[illegible] הנשיאו[illegible]

שלמה קלוגסבלד

האבחנה של הרב מלובלין זצ"ל

משה צבי, רק"ל כי הצדיק העוסק רק להשלים את עצמו העוסק בעבודתו בעת מותו. אבל הצדיק לשלמות הדור והדורות הבאים, הוא זוכה וזוכה להיות אחרית. ועבודתו המתמדת בספרו גם אחרי מותו הקריא על שמו, כמשיב הצדיקו צורה לעד.

(שלמה"ח, ירושלים א, א)

הרבה מאד כבר נכתב ונאמר על אישיותו הרב מלובלין, הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל. עשרות ספרים, מסות ועקיות, בהיקף רחב ובהיקף רגיל — פורסמו במשך הזמן כדי להצריך את הייחודיות של אישיותו ואת פעילותו הפוריה הייחודית.

כאשר חל יום השנה להסתלקותו, בסיום מסכת מתוך הדף היומי או בסיומו של מחזור שלם של הש"ס — המעסק להיות יומא-טבא לרבנן, בתחושת תמיד איפוא קולעת על הגוון הגדול הזה ועל פיקוחו הבשלה והבקיעה.

אך לא פעם נשאלת השאלה, מה היא באמת הסיבה שבגינה זכה הרב מלובלין למידה בזו של הערצה ואהבה הן אצל גדולי ישראל והן אצל המוני-העם, בבחינת קול המון כקול ש-די? סוף-סוף, בדור שבו חי הרב בלובלין, שהיה דור דיעה, בין מיליוני היהודים בפולין, ליטה, הונגריה, רומניה מערב-אירופה ועוד — היו דמויות הגבוהות גדולות, ראשי ישיבות מפורסמים וגצרים, וכל הציבורים היהודיים שאז מבורכים היו בעסקנים בזהב גבהר, סופרים, הוגים ברמה גבוהה, נואמים מרשימים ופאתמים שבכוחם היה להרשים לרוממם המונים. מנהיגים שכחמו השכים ברמיונות ובירגים שהניעו הציבו. אך מי מהם זכה שיהגוו הכירו או אפילו יעלו את שמו?

כיום, כלפלה מארבעים שנה לאחר פטירת הרב מלובלין זצ"ל, כאשר מתבוננים באותה גלריה מרהיבה של אותם מאות אשר שירתו את העם היהודי או אפילו כלפי פתי-כמם העצורות של גדולי הדור הקודם — מי מהם וכמה מהם ישנם שהשאירו אותה מידה של רושם בעם היהודי כמו הרב מלובלין?

רבו, כ"ק האדמו"ר משורטקוב זצוקי"ל, הגדיר אותו פעם במידה קולעת, וזאת כאשר בהיותו אצלו לשבת אחת, כיבד אותו הרבי במידה מופלגת ביותר, למעלה ממה שעשה כלפי כל הרבנים והצבורי-המסדים שהסבו אז ליד שולחנו. הרבי הרגיש כי בין הרבנים נמצא אחד שנתפס למעט הלשת-דעת. בתום השלחן פנה הרבי אל הרב: מה עלי לעשות? כשבא אלי יהודי לכדן, חייב אני לכבודו בבנין תורתו; ירא-שמים — בגלל כבוד-שמים; יהודי עשיר — בעל הנימוס של "רבי מכבד עשירים"; יוחסן — בשל זכות-אבות שלו; עסקן — בעד כבוד כלל-ישראל, ואילו יהודי זה — בהצביעו לעבר הרב מלובלין — כולל בתוכו הכל. האם לא אכבדו?

יש הרוצים לראות את הסיבה לפופולאריות הגדולה שלו, בבבואת חייו אשר הגימה הרמוניה מושלמת של שלימות. ידוע הדבר, כי רוב האנשים הגדולים המצטיינים בשטחים מסויימים בצורה מיוחדת, הם חלשים יותר בשטחים אחרים, ולעתים — אף למטה מן הממוצע.

הרב מלובלין היה בענין זה יוצא מן-הכלל. שלימותו ההרמונית היתה מוטבעת ובולטת בכל השטחים של הכשירות האנושית. גאונותו באה לידי ביטוי בכל השטחים:

גאון בתורה, עבד ה' בשמחה, ובו בזמן איש-העם, המגמיך עצמו לכל אחד, בחינת "ירד משה אל העם"; מנהיג ובו בזמן בהה אוגו לשיום של מהנהיג; בעל-המחשבה ואיש המעשה; נגלם בתוכו תמימה ועקיהות; עקביות אמיצה לגבי עקרונות נעלים וצדיינים ושכל המגיד למצוא בכל ענין את הפשרה האמתית ו[illegible] "עת-רצון"; תקיף ובאותו זמן בעל רחמים גדול, אב לתלמידים ויתומים, סובלים ונדכאים, המעביד ומפקיר את "האני" שלו עבור הכלל הפרט.

ואולם, כמדומה לי, היטיב להגדיר אותו בצורה הקולעת ביותר — הוא עצמו. לא ביוגרפיה ואף לא אוטוביוגרפיה יש בהן כדי לתת הערכה כפי שהוא עשה, במלים ספורות, באחת מישיבותיה של מועצת-הקהילה בלובלין.

בפולין של אותם הימים היו רבנים משתתפים בישיבות מועצות-הקהילה שהתקיימו לעתים מזומנות, ועל-פי רוב היו הן גיא-חזיון למאבק היהודי המפלגתי. אנשי "הבונד", הציונים שמאלניים וימניים ודומיהם — כולם באו למועצת-הקהילה עם ה"אני מאמין" שלהם ומשם פנו אל הציבוריות ואל הרחוב היהודי.

הנה, באחת הישיבות, התקיף בונדיסט צעיר את הרב מלובלין. שר רפש גדול ומן היציע נשמעו קולות "דרך-ארץ כלפי הרב, דרך-ארץ!"

הדיר של מהבונדיסט את ראשי הציבור ולאחר שהרוחות נרגעו, תבע ממנו להתנצל.

בקחתו שוב את רשות-הדיבור, ניסה הבונדיסט להתנצל ולהעריך עצמו במושב של מועצת-הקהילה אין הבדל בין רב לבין כל חבר אחר של המועצה!

אך כאן שיסע אותו הרב מלובלין בקריאת-ביניים:

—טעות בידך, ישנו הבדל!

שבמתוך נולדים עשרת אלפים ב[illegible] לילה אחד, אך כמוני ההדומים לי — רק אחד מדי חמשים או מאה שנה!...

דף ההצלה

(המשך בעמוד ג')

היה כולה.

ההויל דימה את עם ישראל לספינה המטורפת בים וזה שאמר הכתוב: "כל משבריך וגליך עלי עברו" [illegible] הכתוב הגזרות והגלות שבאו עלינו כן הרשעים לגלי הים (יעויין במהר[illegible] ש"א בראש פרק הספינה) ובמשלו [illegible] אימת לים שנאמר "הוי המון עמים רבים כהמות ימים" וכן אמר ישעי' "והרשעים כים נגרש" וכששאל רבן גמליאל את רבי עקיבא: מי העלך? [illegible] דף של ספינה נזדמן לי. לא כתב דף אלא של ספינה, של ספינת עם ישראל, דף שהוא חלק בעצה והיא שהצלה איתו מהים הסוער, [illegible] לפניו מהלכה.

ובימינו, שעברו עלינו המשברים [illegible] הגלים, כאשר באנו באש ובמים [illegible] עלה על המוקד, בשבע שבתות השנים האלו, נאת הזהה [illegible] בעינינו כי אמרוהך היתר — התורה הזאה, דף ההצלה של הספינה המטורפת בים, "דף הגברא", שלמעי אינו גם בשעה הקשה ואפילו במהות ההשמדה, במסירות נפש כאשר קימו הקדישים את הכתוב "כמעט כלוני בארץ ואני לא עזבתי פקודיך" וגם אשר נשארנו מעט מהרבה, אנו מתפללים "בכל זאת שמך לא שכחנו" אל תשכחנו" ואנו בטוחים כי שומר גוי קדוש, ישמור שארית עם קדוש ואל יאבד גוי קדוש ויושיענו למען שמו הגדול שנקרא עלינו.

"וקדשתם את שנת החמשים וקראתם דרור בארץ לכל יושביה יובל היא תהיה לכם ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו תשובו". כל אלו אשר "אותי עזבו מקור מים חיים" לחצוב להם בארות בארות נשברים אשר לא יכילו המים" (ירמי' ב') לשיבה לבצרון, לשיבה איש אל אחוזתו ומשכורתו הרוחנית ואיש אל משפחתו — משפחות ישראל, עם ה'. אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום.

הבה נקדיש את שנת היובל לפעולות רבת ממדים להפצת לימוד התורה בכל שכבות העם ובכל מקום ישוב בארץ, להאיר באור התורה את השכבות חיונו להשיב לב אבות על בנים ובנים אל אבותם, לקראת הגאולה השלמה בביא.

[illegible] של לימוד ה"דף" של כלל ישראל, עלינו לקרא "דרור" ("אין דרור אלא חירות" רש"י) חירות משעבוד ועבודות לתרבות הגויים ולהתיצביות. לקרא

שיחה עם פלוני

מאת **הרב י. מילשטיין**

נתחיל מן המגבעת: ...

זה היתה מתג היסטורי כמעט, הסרט הלך בזיגזגים סביבה, שהתפתלה בין הוויה לבין הדיוחי של שנים, בצד ימין מלבל חור גמלוני את עיניו בלפי, אבל היא ישבה על ראשו כמתיכבן, היינו: בחינת כיסוי-ראש, היא אמנם כסתה את ראשו ומותר היה לו להחזיק ספר או לומר ברכה.

אבל בשעה שעמדתי על ידו הוא לא החזיק ספר ולא אמר ברכה, אלא זה עצה הגיע מסביב, עשה ריבים מצדו, ונכנס במקומי המיועד, ירד מן המושב המרופט, והתיישב תחת הפריזם של האופנוע המגודל שלי. אופנוע שדמה כשתי טיפות מים למגבעת, מהגדל אחד: "הלבי" של האופנוע פעל כהלכה.

כי... כי... היה הזקנן שכבר הספיק להלבין כמעט כולו, גם אני, כפי שהנך רואה אותי, כולי פקעת של ריצים, אבל "הלבי" פוצל, ביה כהלכה, כך אני מניח.

הוא המתבל בי בעיני היהודית, עיניים ברוחות ביגון, שתכנן — הצירך התמדי, והיגון אינו אלא מן השפה ולחוץ, ואמר:

כך אני, רחומאי, מרופט, דהוי, מכוסה דשה ואבק, אבל כשמגיע הזמן אני מסרטר כדבעי, מביא פרנסה לאשתי וחמשה ילדי, נודב בישסיבל לא פחות מהתכהנבוקים, מביא "קדיש" ושותה לחיים לא יותר ולא פחות.

וגם לומד?

היא גידד את אוזנו שאינה מספיקה להתלתל מחום הקיץ עד לחום הקיץ הבא, בודאי, איזה יהודי הייאה את עילכי לא כאן אלא קצת הלאה, אני לומד, השאלה מה אני לומד, זוהי שאלה גדולה כאן, אלא שאין כדאי לדבר על כך, כיון שמישהו שאני מבין אנשים כמוני יהוהר בשהו לא יבה.

עד כדי כך?

איני יודע אם אדון שכמותך, שהמעם צועדת לפניו וקוראת: כמה יעשה לאיש העם, יבין אדם פשוט כמוני, אבל אני מרגיש את עצמי, עכשיו, כאשר חזרתי מתל-אביב והרוחתי 22 לירה בוויה, ואני מתכונה לקולנוע ניגה, שזה בשה ואינני מוכן לעשות הליכין אפילו לפי שיטת ר"ת, כי... כי... עכשיו אתה מצחקק בודאי בודאי ממני שאני מתבטא בלשון שאינה הולמת את האופנוע שלי.

הולמת, אומר אני לך, הולמת.

לא הכרתי את בעל הדף היומי ולא איכפת לי אם היה אדם גדול או לא, אומרים שאדם גדול היה גם אלמלא הדף היומי, אבל בשבילי, כלומר בשביל אנשים כמוני, סתם פלונים מן הרחוב, שאפילו האופנוע אינו מתחשב בי ומשאיר אותי באמצע הרצל ואינו רוצה להמשיך, בשביל אנשים כמוני, שכאשר מסתכלים בי, איכם רוצים להסתכל עלי ולהוביל סחורה יקרה, שמא אגנוב או שמא אחטוף את הסחורה ולא אוחזר, בשביל אנשים כמוני, היה כדאי להיולד כאותו יום שהכריזו על הדף היומי, לפני כן, איני יודע... לא, איני יודע אם היה כדאי להיולד, יודע לך המחלוקת בין בית שמאי לבית הלל, שלש שנים ומחצה היו שני אבות העולם הללו חולקים זה עם זה, עד שהגיעו להסכם, כי מוטב לו לאדם שלא נולד [illegible] כי... לפני הדף היומי, היה אדם כמוני מצטט חז"ל בסוג זה? האם אדם כמוני היה יודע על שיטת ר"ת בעניני חליפין, אף על פי שאיננו לומדים תוספות בשיעור שלנו בדף היומי, אבל כשלומדים מחזור אחד ואחר כך שני הנכנסים לשלישי, ממילא מתחשק להציץ לתוספות, התחלה בחידה, כאלו

אתה מבקש להתנגב, לרשות שאינה שלך או לארמון המיועד רק לאנשי הידם מהחיל, אבל אחר כך, אתה פותח את הגמרא ומשוטט בה, אמנם לא בנהידיה כפי שעושה בני, אבל בכל זאת, איני מתבייש אפילו להפיץ את הדפים ולהבין [illegible], ותהלה התביישתי בפני עצמי, אמרתי לעצמי: [illegible] — ביטש, מה אתה נכנס לרשות שאינה שלך, כלך לך להציץ בשלושת הגלגלים של האופנוע, אבל במחזור השלישי שוב איני מתבייש בפני עצמי, ולהיפך הפליאה, בשיעור שלנו אף אחד אינו אומר לי, כאשר אני מציץ לפעמים דבר...

חם לה, הא? אלה האחיים בעלי האופנועים, נכנסים לבית קפה, אבל אני: וכי מה אעשה שם? מיטב להימצא בסביבה שלי, הבנת? אתה על אבות של האופנוע דוהי הסביבה שלי, אני נכנס תחת הברזנט, כפי שאתה רואה אותי, יש לי גמרא קטנטנת, וברוך שמו יתברך, שהעיניים שלי עדיין במדי ואני מציץ, עד שבא לקוח.

ומה אומרים החלמידים?

רבים מהם אינם מרגישים כלל שאני עיינתי בגמרא, הם אינם יודעים כי זהו גמרא, אחרים חושבים שאני מציין רק כדי לעשות רושם על יהודי אחק, אחרים כבר מכירים אותי, והנה לפעמים, אתה יודע, יש לקוח שמתבייש להתיישב על המושב האחורי, והוא אומר לי: סע בהמן ואני אביא אחריך ביה, אקח טקסי, אני אומר לו: וכי מה איכפת לך אם בדרך ניפול לשוחה על דא ועל הא?

לא, הוא אומר, אינני יוצא לשוחח בפוליטיקה זה כבר הרג אנשים הרבה, הוריד אותם מן הפסים ונבגים אותם ישירות לגיהנום.

אני אומר לו: אילו נשיחה על מה שלמדנו היום בבית המדרש?

וכך לא פעם, כבעם השלישי, כאשר הנוסע במושב האחורי מנפנף בידו, ואני מיטב אבל ראשי אהיה כדי להסביר לו שאיני צודק ואנו מתחכחים הרי כדי נסיעה, המבחירות רצות אחרינו וכבר פעם... אבל אין זה עניך...

ודאי שאני למהות עודב, הרי יהודי אני, עין-יעקב, קיצור שולחן ערוך, אפילו משנה ברורה לא הגעתי ללמוד, מאאה... מפאת... כן... לפעמים בשבתות שעה כדוש אני ילקוט, בקיצור הבנות, ההבייתי לשאול, כי הייתי מיקף אנשים בעלי הריסק, הם ישבו כל יום ליד השולחן האחד בבית הכביש, וקליחתם נהעריבו עד שלא ידעתי מי הוא המלמד שאבבא איתו ומי הוא המלהגים כלפי הלמדנים ואינו יודע כלום.

הפסקת ללמוד עין-יעקב?

וכי מה ענין עין-יעקב לכאן? צעצ, שמעתי פעם אימרא של רבי ישראל מסלנט, כי שהוא בא אליו ושמן, כי יש לו רק שעה אחת פנויה ללימוד תורה, ומה עליו ללמוד בשעה זו, צדיש, גמרא, חיי אדם, על כך אמר לו רבי ישראל, התחיל בשעה אחת ללמוד מוסר, ואז תמצא שיש לך כמה וכמה שעות ללימוד תורה.

אני התחלתי במחזור השביעי, אם אינני טועה, התחלה הספתי, כלומר,

איני מתבייש לומר שסרבתי להצטרף ללומדי דף היומי, ראיתי לפני זה כמה אנשים שישבו בשיעור הגברא של הרב, ונמצמו משום שלא הבינו, לרב לא היה פנאי להסביר לכל אלו בשפה ברורה ובנעימה. אבל התביישתי שלא ללמוד, אז הם ישבו שנים רבות ולא הבינו דבר, נתנו את חלקם לכבוד סיום של מסכת, רקדו ביחד עם סיום סדר שלם, אבל מיהם בל עצם, הבנת?

אולי הינכם זוכה הפרנסה שלי, לא כל כך הם, הכל על בריאתנך, אתה אדם עוין, זה רואים, איך מפרשים אצלנו: ומבשרך אל תתעלם. הכיר את הגוף שלך ותראה שאתה מרע מאד ונודף ריח, מלא לשם מה סתם לשוחח...

כן, כן, כך תוכל לשבת, קח את הבד הזה, לפני שנים רבות היתה זו שמיכה, עכשיו היא מכלה את [illegible] האחורנים בשמש תלמיד חכם כמוני, כי... כי... אבל לא זו בלבד — — — כן, מה אמרת?

אתה לומד כל יום, זה המחזור השלישי?

בודאי, איני רוצה להתפאר, ומה תעזור לי ההתפארות, אבל במשך כל השנים הללו הפסדתי רק ארבע עשרה פעם, יום אחד מחמת החתונה של בני, יום אחד מחמת החתונה של בתי, שמונה ימים בגלל [illegible] של המצי הציבור, רק שמונה ימים בלבד... אתה מבין? ואחר כך רשום אצלי, כן רשמתי בדיוק בגמי התפרות...

כאשר באו אלי להסביר לי שגם עלי להשתתף בדף היומי, הושבתי את שני המכובדים ליד השולחן שלי, זה היה שולחן, אני אומר לך, כדאי שתראה אותו. הוא עדיין במטבח, שולחן של יהודים תמימים, כבר פה היא השולחן וכבר לשון, ומלבד לאוכל שימש לשינה, לתיקון הבגדים, [illegible] להוריד את כלי המסח, אבל דברים הוא לא אחב, ואני ללמוד לא יכולתי, רק כפי שאמרתי לך, עין יעקב וכוזמה, ואני הייתי בדרך כלל מנמנם מיד לאחר שהתיישבתי על המשלש שלי, הייתו הדרגש בכל שלוש הרגלים, שישמש גם לישיבה וגם ללינה.

אמרתי להם: וכי מה ריוח יהיה לכם ממני? עד ראש מטמנם ליד השולחן, ובושת פנים ליהודי?

אמרו לי: אף על פי כן, ועוד הוסיפו, כי השנה צדיק עולם איננו כהוים מבין להתפילה ואילו עשרה יהודים פשוטים הם מנין כרבעי למיתתי.

אמרתי להם: במה הדברים אמורים: בתפילה, אבל כאן ללמוד אני צריך, הרי — — —

הנסיון, אמנם לי, הוא אבי כל הפלאות, תנסה ותראה.

התיישבתי ביום הראשון ליד השולחן, ישבו עוד כעשרים איש, מקצתם הכרתי, אנשים כמוני, ומקצתם לא הכרתי, היינו: אנשים שלא מן השורה שלי, אלא כמה וכמה סמכלים למזרח, אמרתי אני בלבי: הנה לאן בקלעת, אבל התביישתי לחזור הביתה, הן מפני אשתי והן מלמת שאו כבר למד הבן שלי בישיבה והבת שלי בסמינר, השבתי על העתיד, אתה מבין?...

הבנתי קצת כלים, מאלה שנקלטו באזני מעין יעקב ומן המדרש או מספר חסידי, אבל כשמגיע השיעור הפליג לישולמות עליונים נצנצתי בראשי התביישתי, חזרתי הביתה ואמרתי לאשתי:

תראי, אולי בשביל השדודר זה טוב, אבל בשבילי זה איננו, וכי מה כי אשב שם, ואיני מבין ואני בא ואחר כך אני עייף ובבקר קשה לי לקום להשכמה, מוטב שאתחר, בשבילי מספיק עין-יעקב ומדרש, כשי התחנות עלי יוצאת שאני מן השרטוטים.

אשתי אשה פשוטה אבל נבונה, היא הסתכלה בי דקה-דקתיים ההסתכלות של פליאה והפטירה כלשהו יד:

מן ההסתכלות אשתי ללמוד הרבה, הנה יש נוגים שאינם מכירים את המנוע, אבל ללמוד הנכון יש ללחוץ, היכן לפתוח או לסתום, הם מתיישבים והנה נוסע, ולפעמים לא בגמרא, כך שאלה אותי, האני לא מספתי לה השובה... זה אמנם לא יפה בשביל גבר כמוני, אבל כך היה המעשה.

את מאיר אבא אתה מכיר, לא? אין דבר, אבל הוא היה הראשון שממנו אלי ואמר בתומם:

לא הבנתי מאומה ואני מתבייש לשאול, אבל בכל זאת, האם אתה מבין מה שכאמר — — —

לא אמרתי, איני מבין אבל אולי ביחד — — —

ידידה של אשתי רעדו כאשר הגיעה לנו את הספר, כשישבנו כפופים על גבי הגמרא והאצבעות המבוהלות "הולכי" על פני השורות השחורות, הארמיתיות, הלכו הלכו ופתאום נתחוור לי משהו, גם לו, נתעורר משהו, אמרנו אחד לשני, בוא ונשאל את מגיד השיעור.

מגיד השיעור, אברך בגילו של בני, היין חקד והמעני, הסוס לי על שכמי ואמר: אם לחמות בשני ימים בה מוטב שתשב לב בו אחר כי בעוד שבוע לא תרצה ללמוד עמי.

וכך זה התחיל, לאט לאט, היה קשה לי לצעוד בין השורות, כמו שקשה לצעוד בתוך זרם שוטף, קשה היה לי לקלוט עמוד שלם, לא כל שכן דף שלם, ובו מחלוקות, ובו הלכות, ועל דף זה יש תלי תלים של סברות, של חידושים, של גדולי עולם, ואני, נחמן בעל האופנוע בתוכם, וכי אין זה תרמה בשבילי להסתובב בין אלה?

לא, איננו צוחק, אמרתי לעצמי, כאשר כל אברי "יורדי" על השולחן, וראשי במעט הסתתר מרוב השורות שקפצו עלי פתאום, היה קשה לי מאד להתגבר על הבעיות, על הבושה שאינך מבין, על הבושה לשאול את הדברים הפשוטים ביותר, אבל החזקתי מעמד, אולי היה בכך משום אנוכיות, אתה יודע, מחמת השיחמים שעמדו על הסף, אבל בכל זאת — —

יום אחד — זאת אומרת, ערב אחד אני יושב ושומע את השיעור, ופתאום נדמה לי, כי משהו לא כשורה בדברים ששמעתי, שמעט שמחתי... אולי אני טועה, רציתי לרוץ ולחפש, היכן לחפש? כיצד עוזבים את השולחן באמצע השיעור, מישהו אמר לי בתוך הפתח שמאנה: שתוק, נחמן, אל תבזה עצמך בפני כולם, ואילו קול שני אומר לי: לא הביישן למד, שאל, מה שאמרו עליך, ששאלת לא לעניין, אז מה יש? וכי הבן רב הכיר או מגיד השיעור, שאל נחמן, שאל!

השאלה פרצה ממני, אומר אני לך, משום התאורות, אנוס הייתי לשאול, ואמרתי את, אבי אבר זאת כמו היום:

רבי, אמרתי, והכלם נשתתקו ושלשים זוגות עינים הופנו אלי, אמרתי בקול רועש [illegible]... רבי, נדמה לי כי לשונו מעט על הגר המשתמש בצורה אחרת, הא... יש כאן מחלוקת בין הגמרות...

מגיד השיעור, האברך ההוא, הסתכל עלי [illegible], הייד שוב היה...

(המשך בעמוד ג')

לוח המודיע

דירות ובתים

בירושלים

למכירה

✦ בירושלים, למכירה שניים, קו"ב, בחזיות, הסקה, "עובדיה 14, מ-16.00-19.00.

✦ למכירה בקרית משה 2 וחצי חד-רים תהכל קו"ב, ארונות-קיר, מרפסת סגורה, צדדים טובים — 250,000 ל"י טלפון 522696.

✦ למכירה דירת 3 וחצי ודירת 3 עם בן יפה טל. 02-534646 מ-3.00.

✦ בהזדמנות 2 חדרים הול גדול מואר, מרפסות סגורות קו"ב, קוימן, הרב קוטלר 9 ירושלים.

✦ למכירה בשכונה בית וגן ירושלים, מקום נהדר, דירת לוקסוס 4 חדרים ודירת לוקסוס 5 חדרים לטלפן: 02-284945 בין 9—8 בערב.

✦ למכירה 4 וחצי חדרים בתל-ארזה 380,000 02-281978.

✦ למכירה 4 וחצי חדרים מודרניים בקרית-משה, 360,000 טל. 02-525238.
✦ למכירה בירושלים 2 וחצי חד-רים, אזור דתי, אלקנה 6 02-221769, 02-532887.

✦ מיידית בתל-ארזה, 3 גדולים, הסקה, ארונות, פנינה 6, נתן.

✦ קוטגים ודירות לוקסוס מלא. 3—5 חדרים, שכונה דתית, במעלות דפנה, ירושלים, "ארזי הבירה", טל. 272863, בשעות 9—13.00, 16.00—18.00.

קבלני בנין

✦ למכירה דירות מפוארות בנות 3 חדרים בסנהדריה, רח' הרב בלוי, פינת שאול המלך. פרטים במשרדנו, מ. ליפשיץ, המלך ג'ורג' 43, טל. 02-69822.

✦ דירות פאר, 3 וחצי, 4 חדרים, שלבים מתקדמים, תנאים טובים, רחוב צפניה-גאון טל. 228998.

להשכרה

✦ בזכ"פ 4 חדרים בגאולה טל. 288522.

✦ בסנהדריה המורחבת, 3 וחצי חד-רים, הסקה, 37985, אחה"צ ולפנה"צ.

✦ בבית וגן, 2 חדרים הול, קו"א. לחודש חודשים. טל. 527285.

✦ בבית וגן, דירה מודרנית עם טלפון, 2 הול, מרפסות סגורות, מ-1 ביולי, לקייטנים. טל. 02-37743.

✦ להשכרה דירת 6 חדרים ב-ירושלים מ-י"ב—כ"ג אב 02-532082.
✦ בשכ"ה דירת 2 וחצי בר-הזית, 02-525336.

✦ בארזי-הבירה להשכרה 4 חדרים יפה, גדולה, טל. 60986 אחה"צ.

✦ להשכיר דירת 3 חדרים חדשה באב-תשרי לחודש. 6 מטות ו-1 לתינוק בסביבות גאולה 02-284204.

✦ בשכ"ה 4 חדרים, דיקה, מדר-הסת, קו"ב, מעליה, הסקה, טלפון, לשנה שנתיים. "ארזי-הבירה" טל. 02-272837.

✦ בשכ"ה 3 חדרים בשכון הרבנים 12—9 לפנה"צ 02-528012.

✦ בשכון חב"ד בשכ"ה 3 חדרים הול, מרוהט חלקי 02-272065.

✦ בשכ"ה דירה לחודש, באלקנה 21 שפרינג 02-536898.

✦ בשכ"ה חדר לבחורה-ות או לזוג צעיר 02-532012.

✦ בירושלים בהזדמנות מיוחדת ל-השכיר דירה מט"ו עד ר"ח אב טל. 02-536339.

ביקוש דירות

✦ מעוניינים לקנות דירה בבכרס-דורף או באיזור, טל. 02-271570.

בבני-ברק

למכירה

✦ במרכז בני-ברק 2 חדרים, הול גדול 3 מרפסות טל. 788945.

✦ בהזדמנות בקרית-הרצוג גדר 3 חדרים לצלצל 8—1 03-786755 מ-8—5 טל. 799031.

✦ למכירה בבני-ברק 2 וחצי חד-רים צ"ע, חזית טל. 02-271481.

✦ למכירה בבני-ברק 3 חדרים מ-פארים, אשכנזי, ריינס 2.

✦ למכירה דירה 3 חדרים על עמודים טל. 797132 בני-ברק.

✦ למכירה 3 חדרים ופינת אוכל קו"ב בבני-ברק טל. 792567 אחה"צ.

✦ למכירה דירת 2 וחצי חדרים עם הול עם ההוש חדר שינה, מזג אויר מרכזי, קו"ב צ"ע צירית בני-ברק. טל. 788894.

✦ בבני ברק 2 וחצי חדרים, חזית, קו"א, צ"ע דוד המלך 20.

✦ למכירה דירה קו"ב 3 חדרים ב-מרכז בני-ברק, חזית, סביבה שקטה טל. 799970.

✦ בבני-ברק 3 חדרים עם הול, הר-בה תוספות, רוזנצויג, השומר 66, 789485.

✦ למכירה דירה מפוארת במרכז בני-ברק, מטבח, רגבה 4 חדרים, יהושע 26 דירה 5.

✦ ברמ"פ דירת 2 חדרים ק. ב. החלוצים 30. לטלפן 476462 מ-10.00—15.00.

✦ למכירה דירה בבני-ברק בת 3 חדרים קו"ב הזית טל. 704707.

✦ למכירה דירה פאר 3 חדרים עם שיפורים ניכרים, קומה ב' הזית, רמת אהרן רח' השומר 59 כניסה ב' משפחה ליאני.

✦ למכירה במרכז בני-ברק 2 חדרים גדולים, הול שימושי ופ"א, מטבח פורמייקה, 3 כווני אויר, למכירה בקרוב טל. 798005.

תיווך

✦ וילות, דירות, חנויות למכירה ולהשכרה "התיווך" מ-02-533597.

להשכרה

✦ להשכיר דירה יפה 4 חדרי ענק במרכז בני-ברק טל. 796180.

✦ 2 חדרים סוקולוב 29 בני-ברק להשכרה 799207.

✦ בבני-ברק בשכ"ה, 3 חדרים יפים, קו"ב לתקופה ארוכה טלפון 791697.

✦ דירה נאה בזכ"פ 2 וחצי חדרים עם הול מואר, 3 כווני אויר עם אפשרות לתוספות 115,000, 790608. 790608.

✦ להשכיר בבני-ברק ברח' בן-זכאי דירה חדשה 3 חדרים. טל. 781427.

✦ להשכרה דירת 3 חדרים מרוהטת עם מזג אויר בבני-ברק טל. 783468.

✦ להשכיר דירה 3 חדרים ברחוב נחמיה בבני-ברק טל. 792936.

ביקוש דירות

✦ מעוניין לקנות דירה גג באיזור יפה 3 או חדרים בבני-ברק, אפ-שרי גם יד-שניה, נא לפנות בשעות העבודה טל. 792563 או בשעות הע-רב טל. 798225.

✦ מעוניינים לשכור בשכירות חוד-שית, דירה בת 3 חדרים ברמת-אהרן בבני-ברק, רצוי בלי ריהוט, לפנות טל. 799493.

✦ דרושה דירה בשכ"ה ריקה במרכז בני-ברק, טל. 02-525308 או טל. 03-785507.

✦ דרושים 2 חדרים בשכר חודשי, לפינת שפילמן, בני-ברק, רח' הרצוג 8 — א'.

מכוניות

✦ רנו 16 ט.ס. אס. 72 במצב מצוין עם רדיו עם כסס 03-799588.

✦ אוטו ביטל מבצע לא נירולי, לכל השכרה מתנה צ'יר ל"ב, בני-ברק 799588.

עסקים

✦ הזדמנות — במרכז ירושלים, רחוב שטראוס 1 חנות לצרכי תפירה עם מכונת לולאות, פרנסה בטוחה לפנות במקום, למירה א. שולדינגר.

בערי הארץ

✦ לקייטנים חדרים, דירה מרווחת בקרית סניבו, אשדוד, הסעה מהים 02-527409.

✦ דירת נופש בצורד 02-224678.

✦ מחפשים דירת 10 מטות בנתניה מי"ג—כ"ג אב 02-532082.

✦ למסירה מידית 3 חדרים ופינת אוכל 70 ממ"ר קו"ב, במקום 2 כוללים לדתיים בלבד, 95.000 ל"י. לפנות יהושע יחזקאל סופר 10-157 שכון חב"ד, בקרית מלאכי טל. 055-96779.

מטפלות

✦ דרושה מטפלת לשעות לפנה"צ לטלפן 280985 ירושלים משעה 2.

הצעות ובקוש עבודה

✦ צעירה אינטליגנטית מקבלת ע-בודה מצ"ב לביתה ת. ד. 717 פ"ת, שרה.

✦ דרושה עוזרת לגננת בעלת נס-יון לגן פרטי טלפון: 02-287873.

✦ במוסד ותיק בבני-ברק דרוש: א. מורה לכתה נמוכה,

ב. מורה ללימודי חול בכתה גבוהה, בשעות אחה"צ לפנות משעה 9 בערב 785751.

✦ דרושה פועלת לאריזת נייר ט-אלט בני-ברק 785825 בין 8—10 ב-בוקר.

✦ דרושה אשה לשעות הלילה ע"מ לעזור לאשה זקנה תמורת תשלום נאות בבני-ברק טל. 789980.

שיעורים

✦ לתלמידות, לקראת החופש נפ-תחים חוגים למלאכת-יד, פרטים: שטרנברג, חבקוק 4, בני-ברק.

✦ שעורים פרטיים באנגלית ובצר-פתית, ממורה מהופלמת, 03-799236.

תשמישי קדושה

✦ טליתות, תפילין, מזוזות, ספרים, ותשמישי-קדושה, מחירים זולים ב-יותר להשיג אצל משה אונגר, חנות חדשה בחצר בית הכנסת הגדול בתל אביב, אלנבי 110.

מכירות וקניות

✦ פרידידר 7 קוב במצב מצוין — 600. ל"י, פרנקל, חתם-סופר 4, שערי-חסד, ירושלים.

✦ למכירה בהזדמנות מקרר פריג'ן 10 במצב מצוין 02-536727.

✦ למכירה מכונת כביסה מדגם פול-אוטומט "פרידמן" לפנות למש-פחת אורלנציק, בני-ברק, רח' ישמח משה 8.

✦ מכונות חישוב אלקטרוניות, מכונות כתיבה, ריהוט וציוד משרדי, העתקה משכבים "גד", בני-ברק ר' עקיבא 30 טל. 786521.

✦ למכירה מכונת כביסה אוטומ-טית במצב מצוין, צורא, ב"ב, רמב"ם 16.

✦ למכירה בהזדמנות מיטת תינוק במצב מצוין עם 2 מגרות. 786260 (החל מ-16.00).

✦ מבצע מכירת מטות נוער וארו-נות קיר, רהיטי ויזה, ר' עקיבא 18 פסז' בשעות 4—7.

✦ שטיחים מקיר לקיר לפי הזמנה ובאחריות, "מרבדי-כרמל", לתאום 792123 בני-ברק.

✦ למכירה שלחן ספר (160X80) עם 6 כסאות במצב מצוין טלפון 03-785437.

✦ עד י"ז תמוז כל יום אחה"צ, מ-כירת עגלות ילדים בהנחה עד — 100 לירות "פאר", בני-ברק רח' ירושלים 36, עגלת טיול — 150 לירות.

שידוכים

✦ גרוש 175-32 נאה ומסודר מ-עוניין במתאימה אשכנזיה, בני-ברק, ת. ד. 135 עבור א.

שידוכים 'טובה'
חיפה טל. 665456
ת. ד. 5341

למפעלי ביסקוויטים "הדר" ירושלים

דרושות

✶ **פקידת הנהלת חשבונות**
בעלת נסיון, וידע בהפעלה מכונת חשבונות.

✶ **פקידת קבלה** (מרכזנית)
בעלת ידע בסיסי בחשבון.

המעוניינות תיפנה טלפונית למס' 32216/7 ירושלים, או בכתב לת.ד. 8088 ירושלים.

לוח היום

בס"ד יום ד' י"א תמוז תשל"ה
דף היומי: נדה ע
משנה יומית: פרה ח, ד-ה
הלכה יומית: תשעה באב תקנד, ג-ה

זמני היום

סוף זמן ק"ש	8.08
זמן שקיעת החמה	7.49
מחר	
זמן עמוד השחר	3.37
זמן נץ החמה	5.30

תורנות בתי מרקחת

ירושלים
ליל שבת: גיבנס הארי 12
שבת ומוצ"ש: ד"ר פרקס, הפלמ"ח 28
מוצ"ש: "בית וגן הפסגה 59

תל אביב
ליל שבת פרנקל, גורג 38; שלמה המלך, שלמה המלך 28
שבת: גוטמן אחד העם 61; נורדאו, בן יהודה 173; יאבי, יהודה הלוי 67.
מוצאי שבת: גוטמן, אחד העם 91; הרופא, דיזנגוף 217

רמת גן
ליל שבת: הדסה, כצנלסון 151.
שבת ומוצ"ש: תלפיות, אבא הלל 30.
ליל שבת: גבע, שער הגיא 14.
שבת ומוצ"ש: הדסה, הרצל 24.

בת-ים
ליל שבת שבת ומוצ"ש:
"גני בת ים" הנביאים 3

חולון
ליל שבת: שיינין, סוקולוב 68.
שבת ומוצ"ש: בריאות, קראוזה 46.

באר שבע
שבת: רמב"ם שכון ד' מרכז אטואגה, מרכז גלעד חדש, דרך ה-נשיאים.

הרצליה, רמת השרון, רעננה, כפר סבא רמתיים
ליל שבת, שבת, ומוצ"ש "כפר דיבליך" דיגל 142, הרצליה פתוח.

תורנות רופאים:

ירושלים
משעה 8 בערב ועד שעה 7 בבוקר— תחנת מגן-דוד-אדום, רוממה. מרפאה עם רופא פתוחה במקום למקרים דחו-פים במשך כל שעות היממה. טל. 101

תל-אביב
ד"ר גרשון, רח' אפשטיין 6 טל. 443281; ד"ר סגל, רח' בלוך 12. טל. 247860; רופא תורן במגן-דוד-אדום, טל. 101.

חיפה
תחנת מגן-דוד-אדום, חיפה, טל. 101.

תורנות בתי חולים

ירושלים
ליל שבת:
פנימית — שערי צדק. ילדים — בקור חולים. נשים כירורגית ועיניים — הדסה.
שבת ומוצ"ש:
ילדים — שערי צדק. נשים — בקור חולים. פנימית כירורגית ועינים — הדסה.

תל אביב
ליל שבת:
"רוקח הדסה" — למחלות פנימיות, "איכילוב" — למחלות כירורגיות ואף אוזן גרון.
שבת ומוצ"ש:
"איכילוב" — למחלות פנימיות כיר-ורגיות ואף אוזן וגרון.

חיפה
ליל שבת: "רוטשילד" כל המחלקות.
שבת ומוצ"ש: "רמב"ם" כל המחלקות.

גוש דן
כל המחלקות — תל השומר, מאיר — כפר סבא

המודיע

עתון יומי — ירושלים
המו"ל: הסתדרות אגודת ישראל העולמית — הועד הפועל.
העורך: יהודה לייב לוין
המערכת: "בית מהדרה" רחוב שומרי החומות 5, ת. ד. 1366, טלפון 222258
— □ —
מערכת לילה הדפוס: אירגון העבודה מפעל ביהוד ירושלים — דפוס המודיע, טל. 526005, 222258
— □ —
סניף ת"א: אלנבי 132 ת. ד. 1869 טלפון 624353
משרד הפרסום: טלפון 823941
— □ —
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות וסגנונן
— □ —
סוכנויות "המודיע" בחו"ל לקבלת מנויים ומודעות:
בארצות הברית
Y. A. ZISHINSKY
1672 - 53rd Street
Brooklyn, N. Y. 11204
Tel. 851 - 5100
851 - 5016
באנגליה
S. HECHT
93 Fairholt Road
London N. 16 5EP
England
Tel. 01-800-6246

"אור חדש"
מרכז חינוכי בגליל ת.ד. 8 כפר חסידים, רכסים

בס"ד
במסגרת חגיגות סיום שנת העשור למפעלינו יתקיימו האירועים:

1. הצגה "בן המלך והעני" ע"י [illegible]
ביום שני י"ד תמוז (23.6.75) בשעה 7,30 בערב באולמי "אור חדש"

2. "תערוכת השגי התלמידות" — במקצועות האומנות, מלאכת יד ומקצועות למודים שונים.
התערוכה תהיה פתוחה ביום א' י"ג תמוז (22.6.75) עד יום ד' כ"ג תמוז (2.7.75) בין השעות 12—9 לפנה"צ ו-9—4 אחה"צ

הצבור מוזמן!
תחבורה: קו 72 מחיפה.

שפע פרוטאין-ערד

אנו שמחים להודיע על ייצור כמות של בשר צמחי בהשגחת העדה החרדית — ירושלים.

[illegible]

סוכנים: ת"א, בזל 42 (משרד) טל: 03—241875
ירושלים, זיטמן טל: 02—526600
חיפה, המבורג טל: 04—665795

כולל חב"ד

לצדקת רבי מאיר בעל הנס
בנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א בליובאוויטש
רחוב עין יעקב 13 ירושלים ת"ו

הודעה אל הצבור הרחב

לקראת חג הגאולה י"ב—י"ג תמוז, יום שחרור כ"ק אדמו"ר רבי יוסף יצחק שניאורסאהן נבג"מ זי"ע, ממאסרו, אשר חל השנה ביום השי"ק פ' בלק תתקיימנה אי"ה התוועדויות וקידושא-רבא בבתי כנסת חב"ד, בעיה"ק ירושלים, דלהלן:
ביהכנ"ס "צמח-צדק", רח' חב"ד 53 העיר העתיקה
ביהכנ"ס בישיבת "תורת אמת", רח' ירמיהו 16
ביהכנ"ס חב"ד מאה שערים רח' בעל התניא
ביהכנ"ס חב"ד שכון חב"ד, רח' חנה
ביהכנ"ס בבית הגרשי זהן, רח' יונה 5
ביהכנ"ס "בית חנה", סנהדריא, רח' אריאל 6
ביהכנ"ס חב"ד סנהדריא המורחבת, בלוק 125
ביהכנ"ס חב"ד "בית יהודה", שכ' מזכרת משה (מחנה יהודה)
ביהכנ"ס חב"ד, שכ' בית ישראל, רח' זולנפלד
ביהכנ"ס חב"ד, קרית מטרסדורף, רח' פנים מאירות 1
ביהכנ"ס חב"ד, בית וגן, רח' הפסגה 66
ביהכנ"ס חב"ד גבעת מרדכי,
שידור חי מהתוועדות כ"ק אדמו"ר שליט"א יועבר באזור ליום שני י"ד תמוז בישיבת תורת אמת רח' ירמיהו 16, בשעה 4-30 לפנות בוקר.

הועד להוצאת "לוח דף היומי" שע"י מכון "נצח" בני-ברק, רבי עקיבא 73

הופיע דבר בעתו
לוח דף היומי
בצירוף ילקוט ספרותי
מחזור שמיני (ל"ז שנים)
יוצע למכירה לקראת חג סיום הש"ס י"ד בתמוז הבעל"ט

■ הלוח מעוטר בשלל פניני אגדה ואמרי שפר בשבחם של עוסקי תורה, ובילקוט ספרותי מגוון על הנושא "דף היומי" ■ הילקוט מכיל מבחר של מאמרים וסיפורים, זכרונות ושירים, ממיטב היצירה החרדית, בהשתתפות כשלושים אישים, גדולי ישראל, רבנים, מנהיגים, וסופרים מלפני דור ומתקופתנו ■ הספר מכיל כ-מאה וחמישים עמודים, בפורמט נאה, ומחירו — חמש ל"י לכיסוי ההוצאות.

בהזמנות לפנות על פי הכתובת הנ"ל ■ המזמינים באמצעות הדואר יצרפו לירה אחת תוספת עבור המשלוח ■ למוסדות ואירגונים שיזמינו כמות טפסים תינתן הנחה מיוחדת ■ אין התחייבות לספק את כל ההזמנות וכל הקודם זוכה.

בחודש אלול הבעל"ט יופיע ה"לוח" במתכונת של לוח-קיר מתאים לבתי-כנסת במספר מצומצם, בהזמנות יש לפנות מיד.

החנוך התורני
תלמוד תורה בית-שמש

דרוש
מורה כללי מעולה ללימודי קודש וללימודים כלליים לכיתות הגבוהות.

תנאים מיוחדים מובטחים

הצעות להגיש בכתב אל מנהל בית הספר ת.ד. 19 בית-שמש, או להתקשר טלפונית 911468.

הנהלת בית הספר

הופיע
קול ישראל
גליון ב'

המוקדש לסיום הש"ס של הדף היומי במחזור השביעי

בתוכן:
אהבת התורה ואהבת ישראל — הגאון רבי יחזקאל אברמסקי שליט"א.
הדף היומי ויוצרו — שיחה עם הגאון ר' יצחק פלקסר שליט"א.
יזכור בשמחת תורה — הרב מנחם פרוש
הדף היומי תעודת הזהות של אגודת ישראל — מ. צ. דרוק.
נחזיר עטרת העסקנות ההתנדבותית ליושנה — הרב אברהם יוסף לייזרזון.

קול ישראל — קול ההיסטוריה
מעמד הכרזת הדף היומי בכנסיה הגדולה הראשונה
קיימו מה שקבלו כבר — י. ה. לידר.
צהלי קולך בת גלים — הכרזת אגודת ישראל בתרפ"ד.
הדף היומי (שיר) — אבי שלמה.
משלחת מארץ ישראל לכנסיה הגדולה הראשונה
שבע מחזורים — שבע פעמים חג לתורה
שחזורים משמחת חגיגות סיום הש"ס העולמי.
אור גדול של תורה נדלק בבתי הכנסת — מאת מ. ב. נהוראי.

החלה הרשמה
לגן הפעוטון ברח' מלאכי 6
הזה כגיל שנתיים.
הגן מתקיימת קיטנה למשך 3 שבועות.
טלפון: 287873
מקומות מוגבלים

שונות

✦ דרוש אדם ל-לפנה"צ בבית אצל אדם זקן, דובר אידיש 02-32101 לבקש: מ-6.00—8.00 בערב.

✦ מוכנים לקבל זקן לפנסיון מלא. 02-531831.

✦ בשאר צור 10 ימים להרשם לצי-בימקה להבראה לתלמידים בבסיסים, לפנות ועד ההורים המרכזי תל-אביב, שיינקין 37.

ביקור חולים

✦ חברה ביקור חולים ע"י אגודת ישראל תל-אביב-יפו
חולים הזקוקים או המעוניינים בי-ביקורים בביה"ח או בבית, או עזרה אחרת המבקשים לפנות לחברה בקור חולים שע"י אגודת ישראל תל-אביב יפו בתחנות דלהלן:
א. בית אגודי, רח' ברדיצ'בסקי 5, טל. 235844, 222152.
ב. ר' משה אונגר בחנות לתשמישי קדושה בחצר בית הכנסת הגדול — רחוב אלנבי 110.
ג. ר' א. ג. ביבלה, דרך שלמה 142, טל. 33032.
וכן ניתן להשאיל כלים לחולים הז-זקוקים לכך. בימים שני וחמישי ב-שבוע בין השעות 7—8 בערב במשרדנו רח' ברדיצ'בסקי 5 ת"א.

חליפות הריון
והגמאות הדרושות במבחר גדול
כלילת יופי
תל-אביב, רחוב דיזנגוף 109
טלפון: 221948

רשת שעורי תורה — ועדה להפצת לימוד דף היומי
הסתדרות אגודת ישראל — בני ברק

עם סיום הש"ס של המחזור השביעי של לימוד דף היומי והתחלת המחזור השמיני הוכרזה שבת פר' בלק

כשבת למען קביעות עתים לתורה ויסוד שיעורים ללימוד דף היומי

רבנים, מגידי שיעורים, וגבאי בתי כנסת ישמיעו בשבת זו הדרשות כדלהלן:

חוג חתם סופר, רח' מימון
המרכזי, קרית אגודת ישראל
המרכזי, נוה אחיעזר
יד לאחים, קרית הרצוג
צאי"ר, רח' עקיבא פנת חזו"א
היכליגמן, רח' עקיבא
חכמי סלוניקא, רח' חבקוק
אגודת ישראל, רח' עזרא
אלסמן, רח' עקיבא
אגודת רעים, רח' ר' עקיבא
אלכסנדר, רח' אחיעזר
אהבת חסד, רח' דקלר
ביאלא, רח' יהושע
ברסלב, רח' כימון
ברסלב, רח' ברסלב
ברסלב, רח'
בויאן, רח' ר' עקיבא
בית יהודה, רח' הרצל
בלז, רח' בלזו
בובוב, רח' סוקולוב
בית א-ל, רח' המכבים
גבורי ישראל, רח' חזו"א
גור, רח' אור החיים
גור, רח' בן פתחיה
גו"ר, רח' רש"י
גור, רח' נוה אחיעזר
גו"ר, רח' בן זומא
גו"ר, רח' חבקוק
גו"ר, רח' ר' עקיבא 56
גו"ר, רח' שד"ל
גו"ר, רח' יהושע
גו"ר, רח' חפץ חיים
גו"ר, רח' שכון ה'
גו"ר, רח' עזרא
גו"ר, רח' הרצוג
גו"ר, רח' רבת אהרן
גו"ר, רח' עקיבא 48
הגדו"ל, שכון ה'
התימנים שכון ה' רח' צירלסון
החזו"א, שכון הסתדרות
ויז'ניץ, רח' טרפון
דז'יאל, רח' יעי
חניכי חברון, רח' אדמו"ר מגור
חניכי חברון, רח' שמחת הצדי"ק
חב"ד רח' רש"י
חב"ד, רח' הרב קוק
חניכי הישיבות של צאי"ר, רח' רש"י
חוג חתם סופר, שכון ה'
טשורטקוב, רח' ראב"ד
לעלוב, רח' עקיבא
מדרש יחיאל קאצק, רח' ברסלב
משכן דוד, רח' ברינברג
מושב זקנים, רח' הרב קוק
מהרי"ץ דושינסקיא, רח' חזו"א
מודזיץ, רח' עקיבא
מכנובקא, רח' רש"י
נדבורנא, רח' מינץ
ספינקא, רח' יהודה 9
סטריקוב, רח' הלברין
סלונים, רח' רבינו בחיי
צרלוי, רח' מהרש"ל
פרשבורג, רח' בן זכאי
צאי"ר, רח' עקיבא 92
צאי"ר, רח' סוקולוב
צאי"ר, שכון ה'
קרלין, רח' עקיבא
קוזמיר גורליץ, שכון ה'
קרעטשניף, רח' מימון
קהל עדת ישורון, רח' הגר"א
קאסוב, רח' חפץ חיים
ראדזין, רח' אהרנסון
ראדזין, רח' הרצוג
רדומסק, רח' ירושלים
שומרי אמונים, רח' שפת אמת
שבת אחים של צאי"ר, רח' עקיבא 47
שלום ורעות, רח' הכרמל
שערי הזמנים, רח' עקיבא 37
תורה וחיים, רח' ר' עקיבא

הרה"ג ר' יצחק שלמה אונגר
הרה"ג ר' נתן גשטטנר
הרה"ג ר' אברהם צבי זוים
הרה"ג ר' יהושע חיים שפלר
הרה"ג ר' שרגא צבי גרוסברד
הרה"ג ר' ניסים קרליץ
הרה"ג שמעון אי הרשקוביץ
הרב ר' אברהם ה. הרשקוביץ
הר"ר ברוך צייטלר
הרב ר' שמחה קסלר
הר"ר ישראל גוטרמן
הרב יצחק הלברשטם
הרב ר' דוד רבינוביץ
הרב מרדכי יבלנקו
הרב שמעון ברנשטיין
הרב ר' נתן צבי קניג
הר"ר מרדכי יעקובי
הר"ר יחזקאל וילנסקי
הר"ר משה פייבש
הר"ר אברהם לנגום
הר"ר מרדכי מערבי
הרב יהושע היימליך
הר"ר מרדכי שטלברג
הר"ר יוסף ריכברד
הרב צבי גולומב
הרב מנחם שפרן
הרב משה להמור
הרב יהושע רינגל
הר"ר אלחנן מרגליות
הר"ר יצחק פריו
הר"ר מאיר צוין
הר"ר שמעון יעקבוביץ
הר"ר זאב קיבל
הרב דוד גרוס
הר"ר אברהם מרדכי ברקוביץ
הרב ר' אברהם י. ליכטנשטיין
הר"ר יוסף בודה
הרב ר' יואל מוכיאס
הרב יוסף כורי
הרב אבנר בוגמונוב
הרב שלמה יעקב גרוס
הר"ר מאיר ליפשיץ
הרב ר' מנחם שמיון
הרב ר' נתן זוכובסקי
הרב יעקב פגל
הרב יעקב כץ
הרב זלמן דרוזי
הר"ר דוד זינגר
הרב ר' שלמה ברנשטיין
הרב ר' ישראל משה אורי
הרב ישראל כהן
הר"ר שלום דבוש
הר"ר מילצקי
הרב ר' דוד צבי שלזינגר
הרב דוד קריסלוביץ
הר"ר צבי שפטי
הרב ישראל פולק
הרב אליקים כהנא
הר"ר אלימלך גרליץ
הרב משה קצנלנבויגן
הר"ר אליעזר גנזנבוג
הרב שמואל אליעזר שטיין
הר"ר יצחק רימבסקי
הרב משולם מקורוף
מגיד שעור המקומי
הרב זלמן קדרין
הרב ר' ברוך הלברשטם
הר"ר חיים ברגש
הרב ר' יהודה יוסף ארנבורג
הרב ר' צבי אלימלך פנט
הרב מרדכי יוסף פלדמן
הר"ר מרדכי שטור
הרב ר' יעקב אשר קפלוביץ
הרב ישראל לוי
הרב משה חיים קילשטיין
הרב צבי יפה
הרב ישראל פנצנר
הרב ר' שלמה הלל

"כי נר מצוה ותורה אור" — זה אור מאור לעולם
אף דברי תורה מאורים לעולם — (סוטה כ"א)

לוח זמנים קיץ 1975

במוצאי שבת, 21.6.75 יכנס לתוקפו לוח הזמנים החדש של רכבת ישראל. לנוחיות הקהל הוארך תקפו של לוח הקיץ עד לאחר החגים, 26.9.75- בקיץ — ובכל עונות השנה — הנסיעה ברכבת נוחה יותר, בטוחה יותר וחסכונית יותר מכל אמצעי תחבורה בין-עירוני אחר.

לשרותך:
✶ מזנון או קרון מסעדה.
✶ מקומות שמורים
✶ מגרשי חניה בתל-אביב ובחיפה
✶ רכבות אקספרס בקו תל-אביב — חיפה — נהריה
✶ 25% הנחה לנוסעים בקבוצות מאורגנות (ועדי עובדים, פנסיונרים, מטיילים)
✶ 25% הנחה לרוכשי 10 כרטיסי נסיעה בכיוון אחד, או 20 כרטיסי נסיעה בשני כיוונים (בין התחנות הראשיות בימים ב' — ה')

אנא שים לב לשינויים בעצירת הרכבות המאספות בתחנות הבינים.

פרטים נוספים ולוח זמנים — בכל תחנות הרכבת.
לוח זמנים ע"ג פלקט — להשיג ע"י פניה בכתב למנהל התנועה והמסחר, רכבת ישראל, ת.ד. 44 חיפה.

רכבת ישראל

هكذا من الأصل

ספרים סופרים וספרות

הרב ש. ת. פרוש

שו"ת מהרי"ץ

[illegible]

ספר הלכה

דיני תחילת היום

[illegible]

שיחה עם פלוני

(המשך מעמוד ד')

[illegible]

מקשירת העץ עד חוק פושטי הרגל

— מאת כתבנו הירושלמי —

במנהג היה בעיירות היהודיות של ליטא, כי בעל עסק או בעל בית שמטה ידו, כגון שהגדיש את חובותיו והגיע שעת הפירעון ולא יכול היה לעמוד בהתחייבויותיו לבעלי חובותיו, היה פונה לפרנסי הקהילה ומודיע על מצבו הקשה, מכיון שלא היתה אפשרות בידיו ופרנסי הקהילה היו באים באישון לילה וקושרים עץ ליד פתח ביתו לאמר, "בעל הבית פושט רגל הנהו".

עם אור הבוקר, משראו תושבי העיירה את העץ קשור לפתח הבית, ידעו כי קרא הלה שמיטה לבעלי חובותיו, ובצאת פושט רגל ייקרא ובדרך כלל הפך הלה גם לפושט יד.

[illegible]

המשמעות העמוקה

(המשך מעמוד ג')

[illegible]

התורה — ונשמת אדם מישראל

[illegible]

ב"ה

מרכז אגודת ישראל בא"י
ירושלים

רח' פרס 2 ת.ד. 513 טלפון 222263

בשיתוף האגף להרבצת תורה
ואגף האירגונים בהנהלת המרכזית
של עירית ירושלים

תכנית החגיגה המרכזית

של

סיום הש"ס ללימוד „הדף היומי" העולמי במחזור השביעי והתחלת המחזור השמיני

ביום השני, י"ד תמוז תשל"ה, בשעה 8 בערב
ברחבת "מכון בית יעקב למורות" ות"ת "שילה"
בעיר הקודש ירושלים תובב"א

8-10 תפילת ערבית חגיגית
8-25 תזמורת ומקהלת ת"ת "שילה"
8,30 פרקי תהלים לשלום אחב"י בארץ ובתפוצות
8-40 דבר התנועה, פתיחה וניהול
הרב מנחם פרוש, ח"כ
תזמורת ומקהלה

ברכות לכבוד היום הגדול

שר התורה אב"ד הרבנים הגאון מרן ר' יחזקאל אברמסקי שליט"א
הגאון האדיר מוהר"ר חיים שמואלביץ שליט"א
ראש ישיבת מיר
הגאון מוהר"ר עובדיה יוסף שליט"א
הראשל"צ הרב הראשי לישראל

סיום הש"ס במחזור השביעי

הגאון מוהר"ר בצלאל זולטי שליט"א
הרב הראשי לירושלים

מעמד יזכור

העלאת זכר הקדושים קהלות הקודש שמסרו נפשם על קידוש ה' בשעת חורבן גולת אירופה בידי הנאצים וזכר הקדושים שנפלו על הגנת ארצנו הקדושה
לימוד משניות אותיות נ־ש־מ־ה
קדיש בצבור ותפלת א־ל מלא רחמים

התחלת הש"ס במחזור השמיני

הגאון מוהר"ר פנחס מנחם אלתר שליט"א
ראש ישיבת שפת אמת

משא על הדף היומי ויוצרו

הגה"צ מוהר"ר יהודה מאיר בהרב יעקב שמשון שפירא זצוק"ל מלובלין
ע"י תלמידו המובהק
הגאון מוהר"ר יצחק פלקסר שליט"א
ברכת המועצה הדתית ירושלים
הרה"ג משה אדלר שליט"א
ברכת עירית ירושלים
הרב שמואל א. שאולזון
סגן ראש העיר

ריקודי שמחה לכבודה של תורה בליווי תזמורת

תזמורת מגוונת
תנעים את המעמד הגדול בשירה וזמרה
בהשתתפות חזנים ומקהלות החנוך העצמאי
ובני עדות וחוגים שונים

עם תום העצרת ישתלבו במעגלי ריקוד

רחבת "מכון בית יעקב למורות" — מיועדת לגברים
ורחבת ת"ת "שילה" — לנשים

היה שותף למפעל תורה עולמי —
הצטרף ללומדי ה"דף היומי"!

הסתדרות אגודת ישראל – בני ברק

הועדה לחגיגת סיום הש"ס בלמוד דף היומי במחזור השביעי

זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו

ביום ראשון כ"ג תמוז תשל"ה (22.6.75) בשעה 7,30 בערב
בהיכל בית הכנסת הגדול, רחוב רבי עקיבא 53 בני־ברק

חגיגת סיום הש"ס - לימוד „דף היומי"

בהשתתפות גדולי התורה, אדמו"רים, רבנים, ראשי ישיבות שליט"א

סיום הש"ס — מסכת נדה: הגאון רבי יעקב לנדא שליט"א, אב"ד בני־ברק
התחלת הש"ס — מסכת ברכות: הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר שליט"א, אב"ד זכרון מאיר וראש ישיבת "חכמי לובלין"

דברים לכבוד היום:
הגאון רבי פנחס מנחם אלתר שליט"א, ראש ישיבת שפת אמת
הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א
הגאון רבי נתן גשטטנר שליט"א

דברי פתיחה: הרב אברהם חיים הרשקוביץ הי"ו
ברכת העיריה: הרב יצחק מאיר הי"ו, ראש העיריה

ניהול החגיגה:
הר' שמעון סירוקה הי"ו

ינעימו את החגיגה
מקהלת ילדים של חסידי גור
בניצוחו של המלחין החסידי ר' מנחם אירנשטיין
מקהלת חסידי ויזניץ, בניצוחו של המלחין ר' לייב שימנוביץ
מקהלת חסידי מודזיץ
תזמורת ומקהלת הנוער האגודתי, בניצוחו של המלחין החסידי ר' שמואל רובין
תזמורת נגנים, בניצוחו של מר לוסטיג

הכניסה לבעלי כרטיסים בלבד

המודיע ו'

יום ו' י"א תמוז תשל"ה

مكان الأصل

שישו ושמחו בשמחת התורה - תנו כבוד ללומדיה - בסיום הש"ס העולמי

דף היומי — הגרעין היסודי של אגודת ישראל

נאומו של רבי מאיר שפירא בכנסיה הגדולה השניה בשנת תרפ"ט בוינה

זאסף הכנסיה הגדולה הראשונה הולד הרעיון הנשגב של לימוד היומי", זו היתה ההחלטה הכי־הכי־חשובה של הכנסיה הלזו. בצל זה התייצבנו והדגלנו תחת של תורתנו הקדושה.

היומי הינהו הגרעין היסודי גודת ישראל, אין דבר או רעיון שיהיה מסוגל ומוכשר יותר לקשר את עם ישראל ולהביאו אל הקצה כלימוד התורה, כמו חז"ל על הכתוב במתן תורה: שם ישראל כנגד ההר, כאיש בלב אחד.

רא מסורת לנו, כי בשעה שיצר את אדם הראשון מן האדמה, עפרו מכל העולם ויברא את — מארץ ישראל. גופו — מבבל אבריו — משאר הארצות. לא רצה ליצור את האדם ן כארץ אחת, כי יצירה כזו יכולה להשפיע לרע על השתל־היהות העתידים לבוא ועל חותם האחדות. דומה ליצירת זו התורה שבעל פה: ראשה — מארץ ישראל; גופה — הב־בבל; ושאר אבריה — רש"י, בעלי התוספות, מהרש"א, יל, ומהרי"ם משאר הארצות. ה היה כעין זו נוצרה עכשיו גודת ישראל, ההסתדרות עולמית מה שוב לתחיה את היהדות ת מכל ארבע כנפות הארץ, אבן העיקר. הבסיס היהודי המסורה ית אחת היא — הדוק התורה הזה.

באו והתאספו גדולי התורה ציינים של דורנו אנו, לא חסר ים, ומהם, יגיעם ואף גם לא יטול תורתם אומנתם; זקנים ים; חלשים ורפי־אונים נסעו עת מכל במסירות גופם ונפשם דק בשאיפתם ומשאת נפשם ם יד צורתם לצורת ה' בגבורים, בא גם אנחנו בדרכיהם הדיגה כל הפחות להעריך כראוי את תיהם וכהם גלמדה גם אנו כמותם.

מכיסה גבוהה זו אנו קובלים ת החלק של גדולי התורה אשר צריך מבחוץ למחנה החרדים ים בשם ה' צבאות, אשר איננם עם יחד עם גדוליהם חבריהם את כה שיש להציל מזונו של הגורא האמור להציף את ה־הלוא הם מסתפקים בזה שנו־את עצמם בתיבתם המאמצמצה ים שלום עלי נפשי, מתבודדים ד' אמות של הלכתם גרידא הבט ימין ושמאל וחושבים ב־זה להציל את נפשם ואת נפש ובני חוגם מגלי הזדון המציפים כרוי־הכתלים של בתי מדרשי־שאיפים לגרוף גם אותם בזרם הנורא הזה.

זל בין שני סוגי גדולי התורה משתקף ומסתמל באופן הכי בהשיטות של שני עיבדי השם הארץ — אברהם אבינו ונח. הם אבינו כשראה את העולם מגלולי בית אביו לא נח ולא אלא נסע מכפר לכפר הלך מעיר והנדוד ממדינה למדינה, סבל רעב, הסתכן בגופו ובנפשו, מלחמות, עמד בנסיונות, שיבר למי אביו, ירד לכבשן האש אך הפיץ דעת השם והכרת אלוקים כל הארץ ובשל כך זכה שיצאו ומיוצאי חלציו עם קדוש — ישראל.

נח עמד מה, הגם שאף הוא יש צדיק תמים, אבל דרכו היתה אחרת, כשראה את הארץ מלאה את העולם בהשחתתו ואת דורו ותו וכשהביט בכוח בואו ש־יבוא יבלה וימח את כל היקום, אז להשיב את הנדחים, להטיב דו הישפר את מעשיו, אלא בנה בה הציל את בני ביתו ואת תו ממי המבול.

הר הקודש ובכל ספרי הקדמו־נשים אנו בביטויים — חריפים רך כזו, רבותנו של עולם דורש אחרת מבריותיו ומכל־שכן מ־.

כשיצא נח מן התיבה מעידה קדושה: וישאר אך נח! אין יותר התוארים איש, צדיק, נשאר מכנו אך „נח".

אם אנו, איפוא, בגדולינו ר־ההולכים בדרכו של אברהם

כנסיה שהיא לשם שמים סופה ם; שמים יהללו מה הם? — ם, שהם שני הפכים הכי־רחוקים תנגדים זה לזה ואין ביכולתם בכפיפה אחת ולשמש למטרה ך ורק ברצון השי"ת, בדבר ה'. גם כנסיתנו זו שבה לק גושים הפכיים ומנגדיים שקפותיהם והן בהליכות־עולמם, את כל התהומים ונבליג על גבולים, יהיו אפילו כה קשים ומכבים, מפני שכנסיתנו זו ני־בדבר ה' והתורה ברוח ה' למען ה'. כנסיה לשם שמים זו — התקיים.

✶

כנסיה הגדולה הראשונה היה ה־יומי היה „בבלמא: הולם יפה היום היינה מפעל ממשי כ תיעתי בכל קצוי התבל ובכל

אתר ואתר מצאתי חבורות וכתות ה־לומדים את הדף היומי מדי יום ביומו. אין להעריך את גודלו וערכו, את חשיבותו ואת שוויו של לימוד איזו מאות דפים גמרא בציבור בהתהוות של עמי־הארצות והבערות שאנו נתו־נים בו. עד היכן היה מגיע רכושנו הרוחני אלמלי היינו מצרפים לחשבון את רבע מליון היהודים בערך, הלו־מדים את הדף היומי מעת הכנסיה הגדולה הראשונה עד עכשיו. כל אומה ולשון מונה את ימיה לשם איזה מאו־רע ועם ישראל מונה את ימיו לפר־שות השבוע, אין לנו שם מיוחד לציין את הימים רק יום ראשון לפרשה זו ויום שני לפרשה זו, פירושו של דבר, שאנו מונים את ימינו לחוקי התורה, בזה אנו מבליטים ומדגישים, כי חיינו עומדים תחת ההנהלה של חוקי התורה ומשפטיה שניתנו לנו מסיני, היום כשרבתה המינות והכפירה מתגברת, כשמלעיגים על דברי חכמים ומחר־פים את קודשינו. עלינו להראות, בש־עה כזו, גלוי בפני העולם כולו, ש־חיינו נמצאים תחת השגחת התורה לא רק התורה שבכתב אלא גם ה־תורה שבעל־פה. הנה לנו לקח ולמש־קלת הן בחיינו הפרטיים והן בחיינו הציבוריים. זה פירושו ומשמעותו של הדף היומי.

יותר ממקרה גרידא הוא שדווקא היום, ביום פתיחת הכנסיה הגדולה, חל הסיום של הדף היומי על מסכת זבחים. המאמר האחרון במסכת זו או־מר: „כי לא באתם אל המנוחה ואל הנחלה. מנוחה — זו מנוחת הארון, נחלה — זו נחלת עולמים". מנוחת הארון צריכה ללכת שלובת־יד עם נחלת עולמים. היהדות תוכל לזכות לנחלת עולמים רק בזמן שהיא דואגת גם כן בעד מנוחת הארון.

✶

אלו קרעים שאינם מתאחים: ערי יהודה שנחרבו, בית המקדש שנחרב וספר תורה שנשרף. בלב קרוע ד־שותת דם עלינו כאן להזכיר ולהספיד את כל שלושת הקרעים הללו ביחד שאירעו באחרונה בארצנו הקדושה. ערי יהודה שנחרבו — כמה מושבות, ישובים וקיבוצים נחרבו ונהרסו ע"י הפורעים, בית מקדש שנחרב — השריד והאחרון של מקדשנו, הכותל המערבי, הרצים לשלול מאתנו; חוסמים בפנינו את הדרך אליה למען שפוך לבנו ודמעותינו לפני אבני קודש הללו, ספר תורה שנשרף — אלו בחורי־חמד מישיבת חברון שנהרגו ונפצעו, לא רק גופים ישראליים נאבדו לעם ישראל באבדן הבחורים הקדושים ה־אלה, אלא ספרי תורה נשרפו עמם, כי הם עלולים היו להאיר את חשכת העולם בתורתם והתנהגותם.

✶

ארבע ההפטרות של נחמה הן: נח־מו נחמו עמי, ותאמר ציון עזבני ה', וה' שכחני, עניה סוערה לא נוחמה, אנכי אנכי הוא מנחמכם. הילקוט מו־סר לנו: בשעה שהקדוש ברוך הוא הגלה את ישראל לבין האומות, הק־היל את כל האומות אליו ויאמר אלי־הם, אני מוסר לכם את בני, בני ישראל, ואני מבקשכם כי מעת לעת תנחמו את בני מיגונם וצערם. כש־שמעו ישראל את הדבר הזה וישאו את קולם ויבכו, למי אתה מוסר אותנו ומי ינחם אותנו? השיב להם הקדוש ברוך הוא עשיתי זאת רק בעבור נסי־תכם אם תתרצו להיות מנוחמים מידי אומות העולם, עכשיו שאני רואה שאתם מוותרים על נחמה זו, אז אנכי בעצמי אנחם אתכם. זה פשטן של ארבע ההפטרות הללו: נחמו נחמו עמי — אומר הקדוש ברוך הוא לה־אומות, מבקשת כנסת ישראל ובוכה: ותאמר ציון עזבני ה' וה' שכחני, אתה רוצה שאומות זרות ועמים נכ־רים ינחמו אותנו? — משיב להם הקדוש ברוך הוא: עניה סוערה לא נוחמה, אם אינכם רוצים להתנחם מידי האומות והעמים הדורשים ממני, שאנא אנחם אתכם, אמלא איפוא את בקשתכם: אנכי אנכי הוא מנחמכם.

לא פעם בגלותנו ניסו העמים לפ־נים, לנחם אותנו מיגוננו, גם במחננו אנו לא חסרו מסיתים ומפתים להתנחם מידי העמים ולמסור גורלנו בידיהם הם, אבל אנחנו בוכים וצועקים עזבני ה', ה' שכחני, ומתחננים מלפני השם יתברך שישיבנו במהרה: אנכי אנכי הוא מנחמכם!

הרב אלחנן סורוצקין

דף ההצלה

אמר רבן גמליאל פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה שנשברה וכו'... אמרתי לו מי הצלך? אמר לי דף של ספינה נזדמן לי וכו'.

(יבמות קכ"א)

„וספרת לך שבע שבתות שנים, שבע שנים שבע פעמים והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנים" (ויקרא כ"ה), שבע שבתות שנים עברו מאז הוכרז, ע"י הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, בכנסיה ה־גדולה הראשונה של „אגודת ישראל", במעמד גדולי ישראל וראשי אלפי ישראל, מכל העולם, על ה„דף ה־יומי" בחינת „והעמדנו עלינו מצוות" (נחמיה י') וקימו וקבלו עליהם שלוחי עם ישראל לשמור ולעשות את ה־מצוה הזאת, בכל תפוצות ישראל ל־ארצותיהם ומקומות מושבותיהם, עד היום הזה.

החידוש שבדבר, שהרי גם לפני זה למדו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, גמרא ברבים וכמעט בכל־עיר ועיר למדו והתקימו חבורת ש"ס, הוא, בזה, שכל ישראל ילמדו יום יום דף גמרא אחד, וכולם כאחד ילמדו את אותו הדף, ויהיו עסוקים באותו ענין, ובכל מקום שיבוא הלומד, ימצא את ה„חב־רותא" שלו, להמשיך את הלימוד, ב־אותה מסכתא ובאותו דף שהוא עומד בו. ואם תאמר והלא מוטב היה, לו היו ממשיכים, בדרך שלמדו עד עתה שכל אחד למד במה שלבו חפץ ובמצא שלומדים בכל יום, את כל הש"ס, מסכת זו בעיר פלונית ובחברה פלו־נית ומסכת אחרת בעיר ובחברה אח־רת? אולם דבר גדול, אמר הגרמ"ש שפירא זצ"ל, שנתקבל על דעתם של גדולי הדור הקודם ז"ע ונפשם בכל ישראל. „אינו דומה מועטין העושים את התורה למרובים העושים את ה־תורה" (תורת כהנים פ' בהר) תורה הנלמדת ע"י כל ישראל, גדול כוחה למעלה ולמטה, להתקשרות של יהודי אחד לחבירו, בכל מקום שהם, ב„קשר של קיימא", של תורה שבע"פ, קשר המבטל את כל המחיצות הגבולות של ארצות, נוסחאות, כאות וכו', המבדילות בין „שבטי" ישראל ה־שונים. קשר המאחד את כל אלה, ש־עמדו רגלי אבותיהם בהר סיני, לה־יותנו עם אחד, קדוש לה', ערבים זה לזה ולקים עם ישראל. הלומד את ה„דף" הזה ירגיש את עצמו כאחד מן החבורה — כלל ישראל — הלומ־דים את תורת ה' וידאג לה ויעשה כל מה שביכלתו לקיומה ולחיזוקה ולהרחבתה, שתקיף את כל כי אשר בשם ישראל יכונה, בכחו ובכח ה־מרובים העושים את המצוה.

ויסודתו בהררי קודש: „עשרה תק־נות תיקן עזרא, שקורין במנחה בשבת וקורין בשני ובחמישי וכו' ופריך בגמ' וכי עזרא תיקן הא מעיקרא הוה מי־תקנא? דהביא וילכו שלשה ימים ב־מדבר ולא מצאו מים וכו' עמדו נבי־אים שביניהם ותיקנו להם שיהיו קו־רין בשבת וכו' (ב"ק פ"ב) ולא תיקנו שכל שבת יקרא בתורה, זה פרשה ד' וזה פרשה אחרת אלום כולם יקראו בכל שבת שני וחמישי בפרשה אחת לכל ישראל ובמשך השנה (או שלשה השנים) יקראו כל ישראל את כל ה־

(המשך בעמוד ד')

הרב שמחה אלברג ניו־יורק

המשמעות העמוקה של הדף היומי

יסוד היסודות

היהדות ההיסטורית, על ייחודה ה־מקורי ועל שליחות ההיסטוריה שלה למלא נתבססה מראשית על יסודות שונים אשר יעצבו את קלסתרה הרו־חני. גם המסורת היהודית, בשלל גוו־ניה ותפיסתה העמוקה ביותר, מיוסדת על כמה אשיות עיקריים, המפיחים בה נשמת חיים. כל עם ישראל בתפקיד המיוחד שלו כעם נצ"נד, בשוניותו ובנפתוליו, מושתת על כמה בסיסים יסודיים המגבשים כאחד את דיוקנו המוסרי.

ברם, מהו היסוד המוצק ביותר, אבן השתיה, שמעליו התנוסס היהדות בכל ססגוניותה?

תורתנו הקדושה — זה מצבר־הכו־חות הנאדר, כח כל הכוחות, המחזיק איתן את היהדות כולה. לא חכמת ה־מוסר גם אם הגיונה צלול ותרכוש ל־עצמה השפעה מוסרית עילאה; לא תורת החסידות — גם אם כבשה את הלבבות ואת המוחות ברגש ובשכל חריף, ולא כל שום חכמה אחרת, על אף שכל דבריה נאמרים בשום־שכל ומתיישבים על לבו של אדם. כל אלה אינן מסוגלות להיחשב עם התורה ב־דרגה שווה. מה טעמו? משום שתור־תנו הקדושה הוא נקודת הפיסגה ש־אין כי יכול להאפיל שמה ואין דבר מרומם ונעלה יותר מן התורה. המאור שבתורה מאפיל על כל. אפילו הפנס העצום בעולם ידעך בפני המאור ש־בתורה. הכל נצמד בצל הגה כתצמ־עם. גם הבריאה כולה היא תולת־אונים כנגד כוחה האטומי של התורה, הפורץ את כל גדרי הקוסמוס, המשדד את מערכות הטבע, היוצר מציאות חדשה ומחולל שינויים בולטים ביצי־רת בראשית.

התורה והנבואה

אין לתורתנו הקדושה שום אחות ודוגמא יחידה היא בכל הצלמות, באין שותף לגבוהה השגיא, הגבוה, מעל כל גבהים. אפילו הנבואה — שיא ההתגלות האלקית — המשמיעה את דבר ה' במלוא עוצמתו הראשו־נית, מרכינה ראש בפני מלכות תורה. גדולה תורה מן הנבואה. משה רבינו היה גם אדון הנביאים, אבל בסוד נצ־חיות התורה, ונצחיות האומה הישר־אלית לא נצטיין משה כנביא, אלא כמשה רבינו. קדושה, היא הנבואה, קודש־קדשים, אבל אי אפשר למסור אותה מאיש לאיש ולהנחילה מדור אל דור. מתנת אלקים היא הנבואה, המ־יועדת לאיש יחיד זה, למסרה בייחו־דה זו ולתקופה מסויימת, הזקוקים לנבואות אמת זו שנאמרה מפי הקב"ה לישראל עמו. גדלות התורה, לעילא מן הנבואה, קשורה גם ביכולתו ל־העביר את שתילה מאיש לאיש ומדור אל דור, מאב לבנו מן הרב אל הל־מידו.

אמנם לא בכל דור זוכים ללמוד תורה מפי נביא. לא כל דור ראוי שיתגלה עליו הנביא ויקרא בקול חו־צב להבות: „ואתה בן אדם, מה אמר ה'..." אך קיומו של עם ישראל אינו תלוי בהתגלות הנבואית למרות חיו־ניותה, עד שיש בכח דבר הנביא לחו־לל מהפכה בחיים — ובמיוחד בעידן של התהו־ובוהו, כאשר השתלטה אנ־דרלמוסיה ביחסי האנושות ואין מי שיקום ויחדיר את האדם במלים ה־מלובבות כשפתיו: „בן אדם, שים פניך...".

למרות שהנבואה ממלאת תפקיד גדול וחשוב בקורות העם היהודי, למן ימי הפרה־היסטוריים ועד לקץ תקופת הנביאים, הנה ברור למדי: העם ה־יהודי מסוגל להתקיים, לחיות ולפעול, להיות הולך וגדל ולהתפתח גם כשאין הנבואה מלווה את צעדיו. אין בהעדר הנבואה משום סיכון לעצם קיומו.

לא כן אם מתערערים יסודות ה־תורה, חס וחלילה, אם היא חדלה מלשמש כמעין חיים המפכה את כל היותו של עם ישראל. הקיום אינו מסוגל להתקיים — באין תורה — אפילו רגע אחד ויחיד. „התהו" ו„בוהו" יפערו פיהם במקרה כזה לבלוע את העולם ומלואו. אלמלי היה משולל העולם לרגע־קט מן הכח הצפון ב־תורה, היה עד ארג־עה משתרר בו בתהו־ובוהו בעוצמה הרסנית שכגית, אשר מי יעמוד בפניה (ראה בספר „נפש החיים" מאת הגר"ח מוואלוזין, פרק שמיני).

אמנם יש תקופה של ירידת התורה באופן איום. אך לעולם אין הכח הנצחי הזה נעלם כליל. עם חורבן התורה במקום אחד אנו עדים לשג־שגבה במקום אחר. עד שלא שקע שמש התורה בבורה, זרחו שמשותיה במערב; עד שלא דעכו אבוקותיה בצפון, חזרו ונדלקו מחדש בדרום. הכרח הוא, כי אי־שם בפינה נידחת שבירכתי כדור הארץ, תימצא נקודת־אחיזה לתורה. הכרח הוא, כי אי־שם יכו ינוקותיה שורשים — עתים במע־מקים ועתים במרחבים. לעולם אין הבריאה משוללת, אפילו כדי שבריר של דקה, מן אור התורה.

לעילא מכל המצוות

גדולה תורה אפילו מן המצוות ה־מעשיות, קיומן והגשמתן, מהוות יסוד ראשי בהשקפה צרופה של היהדות, ואף שהמצוות, על התוכן העמוק של־הן — גם לפי טעמי ה„חינוך" וגם על־פי כוונות האר"י הקדוש — מח־ייבות בהחלטיות את היהודי כמו את הציבור, בכל־מקום למעלת התורה לא הגיעו. „כל חפציך לא ישוו בה — אפילו חפצי שמים" (ירושלמי פאה, פ"א).

מי מסוגל לשער את מדת השפעתה של מצוה אחת ויחידה, אפילו נתקי־ימה בידי יהודי אחד יחיד, שפעולתה מתגלגלים עי' עליונית — ובכל זאת אומרים חכמינו „לא ישוו בה", אין להשוות את המצוות עם התורה, מעלת התורה היא גדולה יותר.

„לא ניתנו מצוות אלא לצרף את הבריות" — המצוות מזככות את אופיו של האדם ומקדשות את הטבע שלו, מטהרות את המחשבות ומאצילות את מעשיו, הן משרשות בקרבו את „יצר לב האדם רע מנעוריו". ואם יזכה, יתהפך על־ידי המצוות למלאך בדמות אדם. אם כל־כך שגיא הוא כח המצ־וות, מהו הכח הגנוז בתורה הנעלה עליה.

גדול ורב הוא ההבדל בין כח ה־מצוות לכח התורה. המצוות מגבשות את קלסתרו הרוחני של האדם. הן ממלאות את חיי היומיומיים בתוכן אידיאלי ומרסנות את יצריו המשול־הבים, מקפיאות את סבלותיו ובולמות את תשוקותיו החומריות — וכח ה־תורה גדול מזה פי כמה, מאחר ש־התורה יוצרת את האדם עצמו.

אדם מישראל המקיים מצוה מת־עלה באותה שעה לדרגה גבוהה יותר, בהתאם למדת הקדושה והכוונה, הלב והנשמה שהשקיע בקיום המצווה. אבל גם כאשר הוא מקיים את המצוות בש־לימות ממש, בכל פרטיהן ודקדוקיהן הרוחניים, לא נשתנה האיש במהותו ונשאר כמקדם. הוא אמנם מתעלה בכח המצוות ועולה מדרגה לדרגה, אך עודנו אותו אדם אותנו, אלא שהעפיל והגיע לגבהים. ואילו מכח התורה נעשה האדם בריה חדשה, יצי־רה מחודשת; האדם של היום אינו אותו בן־אדם מאתמול, אלא כקטן שנולד, כמי שאך זה עתה הגיח ובא לעולם ובמאומה לא יתאחד עם האדם של אמש. איש התורה של היום, אשר תורתנו הקדושה נעשתה אצלו אידי־אל־חיים, נולד מחדש ממש כיום הזה. הכח לעשות מבן־אדם בריה חדשה לחלוטין, ליצור במקומו יציר אנושי אחר, כח זה גנוז אך ורק בתורה (וראה „תפארת ישראל" למהר"ל מ־פראג).

גדולת תורה ועצומים כוחותיה ה־מיטאפיסיים — שאין יכולת להגדירם ולהביע את טיבם בנוסחאות המקוב־לות — שיש בידם לשנות אפילו מצי־אות מבוססת היטב, אשר מעגלי־הילוכה קבועים כחוקי טבע. גם המס־גרת האיתנה של הטבע עשויה להת־ערער כליל תחת לחצם של חוקי ה־תורה. מכח התורה אפשר לשנות את תהליכי הטבע. אלף אמצעים פיסיים אין בכוחם לעצור בעד דרישת הטבע, ואילו בכח־התורה — על־ידי פסק הלכה של חכמי ישראל — מתגבש אפילו חוק־הטבע המבוסס ביותר, נכ־פף למשנה את מהלכו (ראה ירושלמי נדרים, פרק ו' הי"ח: „אקרא לאלקים עליון לאל גומר עלי" — בת שלוש שנים ויום אחד, נמלכו בית דין לע־בר בתוליה חוזרין).

אם הגדרנו בדברים האמורים את התורה, כשלב עליון אשר גבה ממד־רגת הנבואה והמצוות, כשעצמה אלקית העושה את האדם יצור חדש וביכולתה לשנות בהרף־עין את כל מהלכי ה־טבע, וכולה רצופה פלאי־פלאים — הרי הכוונה בכל זה לתורה ממש, היא לבדה. המוסר והחסידות, אידי־הם, אמצעים נהדרים להשגת התורה — אך לא עצם התורה. ואפילו אם יהא בחסידות מכוחה של נבואה, וי־במוסר מכח המצוות, מכל־מקום גדו־לה תורה יותר מכולן. מוסר וחסידות מהווים שבילי זהב, המוליכים להבנת התורה, לשמירת התורה, להכשרת ה־אדם מבחינה רוחנית לקלוט את ה־תורה, — ואילו תורתנו הקדושה היא עצם החכמה.

תורה, חסידות ומוסר

לתנועת החסידות, כמו לאסכולה המוסרית, יש לזקוף חלק גדול מאד במלכות התורה. שני הזרמים על ה־אידיאלים הנשגבים והשאיפות הקדו־שות של כל אחד מהם, סייעו לעצב את צורתו הרוחנית של העם היהודי. המוסר, ועוד יותר החסידות, תרמו במדה מכריעה להזדככות ההשקפה היהודית בכל טיב ושמרו על גבולו־תיה של היהדות המסורתית; ואילו התורה עצמה, בהשקפתה ההלכתית היחובה כמו בריבוי־אנפין שלה, יצקה את היסוד האיתן לנצחיותו של עם ישראל. התורה סימנה קוים ברורים יהורותה במלוא תבהירותה והדיוק תיכן הם גבולותיו של האדם מישראל. ב־ימים שתורתנו הקדושה הזוהה גורם יחיד בחיי העם ואילנה שגשג והת־לבלב בכל אתר ואתר, בימים ש־בונות התורה קבעה בחיי הפרט וה־כלל דרך התלכיות, אז לא נזקקה הגינה היהודית לשומרים מיוחדים אשר ישקו עין עירנית, פן ישתוללו בתורה ויחוות רעות וימיטו על העם שואה וחניה.

רק לאחר שחדלה התורה מלהיות בשימת־אפיו של כל יהודי וירידת ה־תורה גברה במימדים איומים, הופיעו החסידות ובאחור יותר גם המוסר כ־שומרים נאמנים על גבולות התורה. כאשר העיבו עננים שחורים, אפלים, את השמים הבהירים באופק היהדות, הבזיק לפתע אור השכמי של רבי ישראל בעש"ט, אשר הכריז במלים חוצבות־להבה על רעיונה הנשגב של החסידות. אחר־כך נגה מאור נוסף ואסכולת המוסר חיזק את אופן לימוד התורה.

תורה שבעל־פה הרעה אהבה עצו־קה בין יהודי לרעהו ובאחדותם בברית ידידות אמיצה. יהודי הלומד תורה שבעל־פה, הופך על ידה לאהוב מחו־בר. השנאה, המשטמה, אינן מסוגלות לקנן בו. איש התורה הוא כולו אי־ביטוי של אהבה אידיאלית, המשרשת מתוכו את אחרון שרידי השנאה, את כל רגש נקם, אשר כמשע ביני וביני שנאה כתלקחת. יהודי העוסק בתורה שבעל־פה, מתעלה לדרגת „רצוף אה־בה", ספל לאהבה טהורה, בלתי מי־בתמה. כח התורה ממית את כל ה־חידקים הארסיים של נקמה ושנאה, המשפעים בדרך כלל בקרב שוכני בתי חומר.

(המשך בעמוד ד')

הרב י. מ. אברמוביץ

תקנת „דף היומי" — לשעה ולדורות

בעוד ימים ספורים, ביו"ד תמוז ש.ז. יחול סיום הש"ס, במחזור השביעי מחזור־השבת של לימוד „דף־היומי" העולמי, התחלת הלימוד במחזור ה־שמיני.

לקראת המאורע הגדול והחשוב הממשמש ובא, נבהיר בפעם נוספת את חובת הכלל של האומה כולה וחובת־גברא של כל יחיד ואיש מיש־ראל כלפי ה„דף־היומי" — אותה תקנת חכמים, המתנה הטובה שזיכו בה את עם ישראל לפני יובל שנים.

✶

תקנה רבתי זו של „דף יומי" נתקנה והוכרז עליה במעמד ה"כנסיה ה־גדולה" הראשונה של הסתדרות אגודת ישראל העולמית, שנתקיימה בוינה, באלול תרפ"ג, לפי יזמתו והצעתו של מורי ורבי הגאון הצדיק רבי יהודה מאיר שפירא זצ"ל, רבה של לובלין, מחולל ומיסד „ישיבת־חכמי־לובלין".

גדולי התורה, מאורי האומה וצדיקי הדור שהשתתפו בכנסיה לשם שמים זו, כולם סמכו ידם על רעיון קדוש זה וראו בו תקנה גדולה לכלל ישראל ופתיחות דף חדש ותקופה חדשה לה־פצת התורה ולימודה מתוך דבוק חב־רים בצוותא, בציבור.

כ"ק מרן האדמו"ר מגור רבי אברהם מרדכי זצ"ל — שהשתתף ב"כנסיה הגדולה" — אמר למקורביו, בליל התקדש חג ראש השנה תרפ"ד, יום הראשון להתחלת לימוד ה„דף־היומי", בהפסקה הקבועה לשעת לימוד בין מנחה למעריב בבית מדרשו בגור: „אני הולך עתה להתחיל ללמוד את ה„דף־היומי" מסכת ברכות דף ב'" — ומיד בין אלפי החסידים ששהו בראש השנה בגור, עבר רושם־לחש האמרה, הרבי מורו ומצוה אותנו לקיים את חובת לימוד „דף־היומי" בבחינת: „ממנו יראו וכן תעשו".

ולא אמר רבן של ישראל מרן ה־אדמו"ר זצ"ל די בכך, אלא בשיחתו — תורה שליד שולחנו הטהור בסעודת החג בליל ראש השנה אמר שני חידושים שחידש תוך לימוד ה„דף־היומי" — „הדף הראשון" בש"ס.

וכך גדולי וחכמי התורה שבאותו זמן הפליגו על גם את תקנת ה„דף־היומי" — שאין כמוה להאדרת לימוד התורה שבעל־פה, ואין כמות לגודל המצוה של לימוד תורה דרבים — הנלמד בעת ובאותה שעה על ידי רבבות יהודים.

תקנה רבתי זו קדושה עליונה, יש בה האשרי הדור שזכה לה.

וכוונה של כנסיה לשם שמים זו, עמדה לו ל„דף־היומי" שנתקבל ב־אהבה ומתוך חביבותא דמצוה בתוך קהל עדת ישראל.

ה„דף־היומי" כבש את לב האומה כולה, נתחבב על כל לומדי תורה ועולם ענו לעומתו: מקודש, מקודש.

✶

מהותה העיקרית של תקנת „דף־היומי" היא: להפוך את לימוד התורה שבעל פה, התלמוד בבלי ללימוד הכלל — ישראל כולו. לא יחידים מובחרים, לומדים מופלגים ובני עליה, יתעסקו בלימוד התלמוד בבלי, אלא יהפך ללחם־חוק יומי, המקח־התורתי היומי לכל אדם מישראל.

כל יהודי שומר תורה ומצוה מחובתו ללמוד בכל יום דף גמרא על פי סדר קבוע מראש. מתחילים ללמוד הש"ס בצבור וביחיד, לומדים אותו מדי יום ביומו במשך שבע שנים — עד סיומו, ומתחילים אותו מחדש.

כדרך שהתורה שבכתב מחולקת ל־פרשיות שבוע שבוע ופרשתו, כך תורה שבעל פה מחולקת לדפים, יום יום דף הגמרא שלו.

אלף שנים אחר מעמד קבלת התורה בהר סיני בא עזרא הסופר וסידר לנו את לימוד התורה שבכתב כסדרה, שבוע שבוע ופרשתו, ואלפיים שנה אחריו, באה תקנת חכמי תורה בזמנו של הרב מלובלין זצ"ל וסידרה לנו את לימוד תורה שבעל פה כסדרה, יום יום דף הגמרא שלו.

תקנת „דף־היומי" הוכרה כדף־הצלה להרבצת התורה ברבים, האדרתה ו־השרשתה בישראל.

ה„דף" כשמש כעין תובע ומעורר את כל מי שגירסא דינקותא נשתמרה בלבו, לבל יינתק חוט מעץ־התורה, עץ־החיים של כל איש מישראל.

לפתוח דף גמרא ביום, בכדי לא להשקע לגמרי בטרדות זמן הבליו. לפתוח לקבוע עתים לתורה שעה אחת ביום ולהימנות על ליגיונו של מלך, לגיון העוסקים בתורה.

על פי רוב, נלמד ה„דף־היומי" בציבור, בדיבוק חברים ובאהבת ה־בריות, ה„קשר" של תורה הוא קשר של קיימא — לתורה, לקיום המצוות ו־אהבת ישראל.

ה„דף־היומי" הנו כעין בריח — תיכון, המקשר את כל לומדיו לחטיבה אחת. יהודים מכל הארצות ומכל חלקי תבל, ממזרח וממערב, מצפון ומים — מוצאים שפה משותפת נושא כשותף, אותו ענין מעסיק את כולם בצוותא: ה„דף־היומי"!

יהודים עמוסים עול ההלאות וטר־דות החיים, עמלים בעבודה, במסחר ובמלאכה, הקדישים שעה קבועה ל־לימוד „דף היומי".

לומדים מובהקים, גאונים ושרי ה־תורה לומדים בכל יום את ה„דף־היומי" בשאיפתם להצטרף ללימוד תורה דרבים של רבבות אלפי ישראל על פני כל כדור הארץ.

מורי ורבי הרב מלובלין זצ"ל אמר: — „דף־היומי" — כמהו כ־גשר עשוי מגיד, שעליו הולך היהודי בעת ועובר על פני האוקיינוס האינ־סופי של סבל, וגשר זה הנו איתן וחזק יותר מכל גשרי הברזל המוצקים בעולם".

✶

אדמו"רינו, גדולי התורה, ראשי ו־מאורי האומה שהתכנסו ב"כנסיה ה־גדולה" עמדו מול הפירצות בחומת התורה והדת שנתגלעו פה ושם, ראו את הסכנה הנשקפת לעם התורה ע"י ההתרופפות בלימוד התורה, טכסו עצה איך לחזק את לימוד התורה, עמדו ותיקנו תקנת ה„דף־היומי", והטילו חוב קודש על כל יהודי ללמוד ביחיד ובציבור בבתי הכנסת ובבתי המדרש דף גמרא ליום, וראו בתקנה זו תועלת גדולה ותחיצות רבתית ממדרגה ראש־שונה לביצור עמדות התורה והיהדות בקרב עמנו.

יהודה זאת הוראת שעה והוראה לדורות.

ועלינו לדעת, כי בתקופה ההיא לפני יובל שנים, בה נתקנה תקנת ה„דף־היומי", עדיין היו קיימים מב־צרי היהדות המרכזים לתורה וליראה באירופה. יהדות אירופה על אדמו"ריה צדיקיה, רבניה, אלפי קהילות הקודש עם רבבות יהודים תלמידי חכמים, יראים ושלמים, שנשאו בגאון את אבוקת תורתנו הקדושה, היו לנו ה־ישיבות הקדושות שהפיצו אור תורה, היו לנו תלמודי תורה עם רבבות תינוקות של בית רבן שנתחנכו על ברכי התורה והיראה, היו לנו מבצרי החסידות והיראה, ולמרות כל זה עמ־דו ותקנו את תקנת ה„דף־היומי", על אחת כמה וכמה, שאנו בתקופתנו האיומה, אחרי שמרכזי התורה נעקרו ממקומם וחכמי התורה ולומדיה נספו בטבח מחריד ואיום בימי החורבן ד' השואה באירופה, מצוה עלינו לחזק ולבסס תקנה קדושה זו של לימוד „דף־היומי" ולהחדיר אותה לכל בית יהודי בישראל ובגולה.

✶

משבר רוחני קשה עובר על מדינת ישראל. ירידה מוסרית צעופה המעו־ררת דאגה חרדה לעתיד המדינה ובעיקר הרוחני־מוסרי.

שורשיו של משבר זה נעוצים בירידה מבהילה של ידיעת התורה, ברבוי ה„עם הארצות", בהתמעטות לימוד התורה והינתקות משרשי החיים של האומה ומקור מחצבתה.

שמעתי ממורי ורבי הרב מלובלין זצ"ל שאמר: אחת הסיבות שהחפזתי להציע את תקנת „דף־היומי" היתה, כי נתגלעו פרצים וסדקים בחומת חנוך הבנים והבנות, והוא ראה בלימוד התורה ע"י האבות המבוגרים ביחיד ובציבור יום יום, תרופה גדולה לחנוך הבנים והבנות, כי על ידי שבעצמם יתכנסו לבית המדרש להתעמק ולעלה בים התלמוד יראו גבנות וזריכות נפשית לחנך את בניהם בדרך התורה, בדרך הסלולה לנו מדור דור.

הרב זצ"ל פירש את מאמר חז"ל „אם אין גדיים אין תיישים", כך: שאל אתה למה אין גדיים? מה הסיבה שאין הנוער הצעיר מתחנך ברוח אבותיו? התשובה היא: דע, שאין תיישים". גם המבוגרים ה־„תיישים", אבדו את עשתונותיהם, נתפסו ל„עם הארצות", גם אצלם נת־רופף הקשר עם מעין התורה, לכן הגענו למצב כזה שההורים מוסרים את ילדיהם לחנוך זר וכופר וכורתים ע"י כך במו ידיהם את הענף הצעיר, הנמש הורך של תינוקות של בית רבן, ר המה נופלים ומתפוררים לכל רוח ב־אין להם יניקה וכח משיכה מבאר מים חיים.

והוא זצ"ל הוסיף: כמו שאנו זקו־קים ל„גדיים" כך דרושים לנו ה־„תיישים". יהודי הלומד לכל הפחות דף גמרא ליום, המאור שבו מחזירו למוטב, לראות שוק בחינוך היהודי המקורי, צפון עתיד האומה, רק בתל־מודי תורה המחנכים תינוקות של בית רבן לתורה לתפארה מובטח עתיד ילדיו.

✶

תפקיד גדול וקדוש מוטל על היהד־רות החרדיות, יהדות התורה, להחדיר את רעיון לימוד „דף־היומי" לכל בית יהודי בארצנו הק' ובתפוצות בית ישראל.

מן הדין, שיתחולל מפנה בקרב מחננו אנו, מחנה המאמינים לתורה „יסודי", ביחס ללימוד התורה ביחיד, בציבור, בצוותא.

יש להתחיל בתנופה רבתית למען האדרת לימוד „דף־היומי" בין הש־כבות הרחבות, לגרש את ה„עם ה־ארצות" בתנופה ציבורית גדולה.

במאורגן ובכוחות מאוחדים יש ל־החזיר את עטרת לימוד התורה ליושנה.

יורשה לי להביע מה הם הדרכים למעשה, איך להעביר את לימוד „דף־היומי" ולהרחיב את מעגלי הלומדים לקראת המחזור השמיני.

ואליכם אישים אקרא:

מרבן ורבנן בכל אתר ואתר שליט"א, חובה מוטלת על הרב דכהנא, רב בית הכנסת לארגן ולקיים שיעור בצוותא ללימוד „דף־היומי" בבית־הכנסת, בית התפילה, ועל הרב ללמד את השיעור עם צבור מתפלליו.

על ידי לימוד בצוותא בבית הכנסת, אוירה של תורה וקדושה תשרה בו, זה יעורר וידרבן ללימוד התורה, ותברא חברא אית ליה, איש לרעהו יאמר חזק וקנאת סופרים תרבה חכמה — ואין לך דבר גדול הימנו.

גבאי בתי הכנסת, עליכם החוב לעמוד לימין הרב ומגיד השיעור. תפקידכם הקדוש לעזור ולארגן שי־עורי „דף־היומי" בבית הכנסת, בית־התפילה, להפוך אותו ל"בית שמבדלין בו תורה ותפילה". כי בתפארתה של תורה — תפארתכם.

בידכם, מרביצי התורה בישראל ל־הוסיף נדבך להאדרת תקנת ה„דף־היומי". אם אמנם, היכלי התורה הישיבות הקדושות אינן זקוקות כש־לעצמן ללימוד „דף־היומי" — אבל ה„דף־היומי" זקוק וצריך לכם.

אין לתאר את ההשפעה על שלומי אמוני ישראל, באם, תוכרז על לימוד חובה, שעה אחת ביום מוקדשת בכל ישיבה ללימוד „דף־היומי".

עצם הדבר, שגם בני תורה, חניכי הישיבות הק' יחד עם מוריהם־מאורי־הם, מצטרפים בלימוד ה„דף־היומי" בתוך כלל ישראל יוסיף זיו ותפארת ללימוד ה„דף־היומי", רשמו הפגנה רבת־ערך וחשיבות להעמקת הפצתו ו־האדרתו.

זאת ועוד. על ראשי הישיבות הק' לצוות לפקד על מספר תלמידי הישי־בה המבוגרים, מוכשרים, להיות גם חלוצי־התורה ולהתנדב להגיד שיעור „דף־היומי" בכל ערב בבתי כנסת ותפילה בעיר ובסביבה. אין לתאר גודל התועלת מכך להשרשת תורה ואמונה בקרב בני ישראל.

אברכי הכוללים, אתם המורים כבוד שכים ממיתים את עצמכם ב־אהלה של תורה, אתם, תקוות עמנו עתיד כיורתנו יצמחו לנו גדולי ותופשי תורה, עליכם להתגייס ולהיות חלוצים לעבור לפני ד'. להתנדב כל אחד כאחתכם ללמד שיעור „דף־היומי" בכל ערב בבית כנסת, בכדי לזכות את הרבים. כי כמוכם יודעים את ערכה של תורת הצבור לעשות נפשות לבצעה.

המפלגות הארגונים נוער דתיים, על־כם לתרום את חלקכם לביצוע משימה תורתית זו, לעזור באמצעים כספיים וארגוניים לארגן ולקיים שיעור „דף־היומי".

ההשתתפות בלימוד שיעור „דף־היומי" צריך להפוך לסימן־היכר של השתייכות לארגון דתי.

זהו חובת הכלל — יברכם לעשותה.

✶

ביכי תורה לשלום ישראל ועידה רוחנית בבדינה, מתפקידנו להגביר פעלים לראש כמעיינות הנצח, התורה שבכתב ותורה שבעל פה, — כח עבודה איתנה, יציבות רוחנית ובטחון באלקי ישראל וגואלו.

ברגלא בפומיה של מורי ורבי הרב מלובלין זצ"ל תמיד, דברי הירושלמי במסכת דמאי: „אמר רבי יהושע בן קבסאי, כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה יהיה השמחה על הסמא, שהיו אחד בזה על כמא אחד, עד שלמדתי באחצרה של יבנה שנמצא אחד כזה על כמה מבאצר".

איזהו של יבנה, איך התורה שבקע ויצלה מיבנה מיכן הגיעה שלאחר החורבן הפיץ אורו על כל העולם היהודי. נוציא אחד של יבנה התלקח והיה לבערך אור אשר האיר להבות עולם, יהיה הרבה מן המציק.

הנה אחים, נתאחד לבערה אחת, לשמור על אוצריה של יבנה, להפיץ את אור התורה, אור עולם זה יהיה הרבה בן התורה, הבאוך שבה יהודי לבו את הקיר הקודש. הזהר והתפ־אית של עם התורה וקיומים בני בעיה, „כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים".

הי"ד היום

צרות עין וקטנות מוחין

מבחן עקרוני

רבין בנעילת עצרת הסוכנות:

ישראל נכונה לסיכוניב ומצפה כך ממצרים

"על ישראל להיות מוכנה בכל יום להקביל פני מלחמה שעלולה להיכפות עליה"

אוואנס ונובאק: ביקור רבין בארה"ב יצר "אווירה פסימית"

אירופה בפני הקשחת עמדתה כלפי ישראל

הידוק היחסים עם הערבים – אחת ממטרות המדיניות אירופה, כדי להבטיח אספקת נפט

"ניו יורק טיימס": בריה"מ נטשה את הרעיון של כינוס ועידת זנבה

מכשיר כבוי כיס אישי לחיילי צה"ל

הוצג בשבוע מניעת דליקות בצה"ל

רוצחו של פייסל הוצא להורג

הרב שלמה לורנץ

תיקון במערכת המיסים לא בחיפזון

(המשך יבוא)

מיום ליום

בעיות בקואליציה

אבנים על אבן...

פיתות ותוצאותיו

זרמי נגד "דילוגים"

יומרות וחלומות

דרושה בדיקה

מכתבים למערכת

על מודעות בלתי צנועות

אגודת הרבנים בארה"ב

זעזוע על פרסומת בלתי צנועה

י. קיקמן

"התלבות "דף היומי"

דבר
יוסף מנדלזון
ירושלים

יונה בתהא
ירושלים

مكان الأصل

האורטודכסיה בארה"ב בעיני זרים מכתב מניו־יורק

— מאת סופר מיוחד —

מעתם זמפי כתבים אני שומע קוראים על היכוה המלוכדי של יה־דות הריפורמה והקונסרבטיבים, כתבים יקים יודעים לספר, כי הריפורמים הטקס יורש את מקומה של מבנות די, השבה נדחקת מפני התפלה המשור־רת, שיום הכיפורים נדחה מפני אירועים בשמחתיים", שנשואי תערובה יום אסורים אלא „מסודים לשקול צת של הרבי אם לערכם או לא". הם "השכנה הסלתית" של יהדות אמריקה, שהם מצאו את הדרך לקרב צעיים מתמידים, שיצי הטקסים מושך לבם של המתשלים שהיו פתוים אלה או. במקרה הגרוע, לנצרות, לא המיוד הסלתי של הריפורמה, הדות הדתית היא, לפי דעתם, השד־ה על הקומץ הקטן שבידם, שאין בה ניכרים, והיהדות האמריקאית יבה הבכרית איננה נזקקת לה.

כשום כך בודאי "עיניו דבריו ל בר דבקר, הנבנה על הסגל הבכיר ל המועצה לעניינים קהילתיים יהו־ים של היהד היהודי האמריקני, מן הקצים שיוצאים להלן נשמע קול שו־ להלוסין, בהם רואים את היהדות תית של ארה"ב באור שונה מכל שנאמר עליה בעתונים חילוניים.

כל כמה שזכרונו מגיע, ראו בה אורתודוקסיה מעין קרובה עניה של דות אמריקה, כת של ביצוס השוקדת העניינים המצומצמים שלה, נד־ת פחות, אמידה פחות, ובסך הכל פלאריה" פחות ממקבילותיה הר־ימה והקונסרבטיבית. אך כל זה תנה עכשיו. האורתודוקסיה מתנע־רת בהתלם כדיכובה, מגלה חיוניות שה וקונה לה חסידים חדשים. אכן, ורתודוקסיה מופיעה כבעלת תביעה ית על רגשי הנאמנות של יהודי ריקה, שבעת אחרות ודאי היו רבים ב פונים למקום אחר.

צד לתרץ את התופעה? אין ספק קשור לתלוזה, בחלקה, באקלים ה־לי של התרבות האמריקנית, שבע־רים האחרונים היו בו הופעות כגון היה היהדות של שנות ה־50, וה־יה אחר המיסטיקה והפולחן־הדתים שנות ה־60, מאורעות אלה סייעו עיק ליהדות האורתודוקסית, הילה זוהר וצניעות ההסרה בשאר יים דתיים יהודיים, שעל־פי הת־ים המתנבשים של הזמן הזה נראו בים שהופים לבלי תקוה, בתוך ה־עוררות היהודית עצמה גבנתה האו־דוקסיה מן הגאוה וההתגדרות ה־דית הנבירה, כמו גם מן ההרדה ית ההתבוללות ונישואי התערובת.

בל בכיפי של חשבון יש לתלות התחייה האורתודוקסית בעצם ש־הזה של קבוצות כל יהודים אור־קסים נמרצים, שבזכות נאמנותם ה לבשית היהדות הדתית, יב־ו באמצעיהם הפעטיים להקים יד־ם מוסדות אורתודוקסיים, יכלה ה־רתודוקסיה להשתרש ולפרוח בארצ־הברית. ההתגלות הכובלת הת־ה הרוב והפליה במנצב הקיבוצי לי — שבכל היהדות החילונית את בקה בדת — לא גרעו מן ההתלה־ האורתודוקסית. אדרבה: ההור־ אורתודוקסים, הצופים חיל יותר ה המשתתפים מתוך יותר הידות ת הכללית, מגלים בתוך כך גם להם בהספתיותם. מספר היהודים ורתודוקסים המוגדרים, אלה המ־לים את חייהם במסגרת הכר־ של ההלכה היהודית, נאמד ב־300 — לערך, אם נוסיף על המספר את האורתודוקסים המשתייכים ל־ד מ־1600 בתי הכנסת האורתודוק־ם באוה"ב, יהיה הסך הכל גדול ותר.

אך אנו רואים את הסטייה הרא־נה מן האמת. אם אמנם, לפי דברי המאמר ישנם ברחבי ארה"ב 1600 כנסת "אורתודוקסים" כלומר, של דים חרדים, כיצד הוא בצפנג ואר־ שיהסך הכל יהיה גדול מהרבה", מיטב ידיעתנו, מהוה היהדות ה־תודוקסית על כל גוונייה לפחות לה מיליון אנשים, מאורגנים ב־בתי כנסת של יהדות זו, ומספר זה עו־לה פי חמש על המספר שבעל כותב ה־מאמר.

אולם גם כותב המאמר מודה, כי "תחיה"ה האורתודוקסית אפשר להי־בחין לאו דוקא לפי המספרים אלא בעיקר בדרג המוסדי. בתי הספר התורניים של יום־שלם, המשלבים לי־מודי יהדות אינטנסיביים עם לימודים כלליים, מונים כיום, למעלה מ־350, הרבה מבתי הספר האלה נמצאים בר־בצים אמידים מחוץ לעיר, במקום שם הם מסלילים קהילות אורתודוקסיות חדשות, המשוכנות בבניינים רבי רושם שאינם נבדלים בחזותם מן המקדש ה־ריפורמי או מבית הכנסת הקונסרבטי־בי המקומי. כיום יכולים יהודים אור־תודוקסים לבלות חופשה בנאות הקייץ בצפונה של ניו־אינגלנד או על הים הקריבי, שכל המותרות הרגילים מצו־רפים בהם עם הקפדה מדוקדקת על כל הדינים של ההלכה היהודית. ואם בסגנון מהודר פחות, הם יכולים להת־ענג על מבחר הרשת המסתעפת במ־הירות של מסעדות "קינג־כשרות", כפי שקוראים אותם כיום "המסעדות הכ־שרות הראשונות לנהגי רכב באמרי־קה". זוהי התשובה של האורתודוקסיה לרשתות המסעדות של "מקדונלד" ו־"קולונל סנדרס" הידועות ברחבי אר־ה"ב.

כמובן, שאי אפשר לדעת, אם כותב המאמר יודע בדקדוק אם אמנם יהו־דים שומרי תורה ומצוות בהלכתם, א־מנם משתמשים במסעדות הללו, כי לאמיתו של דבר יש עדיין להתוות על קנקן המאמר, מה הוא מתכוון כשהוא אומר "יהדות אורתודוקסית", ובהתאם לכך, תשובה גם ההגדרה של "הקפדה מדוקדקת על דיני הכשרות" וכו' שהוא מדבר על כך, אשר לנו, מסופקנו מאד, אם אמנם בן ישיבה או יהודי חרדי הבר ביהדות התורה האמריקנית, ישוב על שולחן של פונדק דרכים, אף על פי שתלוי בו שלט "כשר".

הוא מספר, כי חסידי חב"ד הקימו בקמפוסים של האוניברסיטאות "בתי חב"ד", מרכזים אלה מושכים אליהם סטודנטים דתיים ולא דתיים, ובדומה לזה "נוהרים מידי שנה אלפי סטוד־נטים להשתתף ב"מפגשים עם חב"ד" שהוא מין "יודיק צנדי". ולפי דבריו "הפכה האורתודוקסיה יישות נראית לעין בקמפוסים האמריקאים, לרבות צעירי היוקרה שבהם".

בכינוס של מלומדים וסופרים אמ־ריקאיים וישראליים שנתקיים לא מכ־בר, מצא אחד מהמלומדים היהודיים האמריקאיים מר אירווינג קריסטול, המצהיר בפומבי שהוא איננו אורתו־דוקסי. ויש כמובן להבין מתוך דבריו שהוא רחוק מיהדות התורה, להצהיר כדלהלן:

"אינני אורתודוקסי — אך אני סבור שהאורתודוקסיה היא החלק החשוב ביותר ביהדות, היא החלק האחד המ־בלה את כל האידיאולוגיות — — — שבירת־הקיום היא כוחה, אותה ה־דביקות קנאית באורח־החיים האורתו־דוקסי היא המאפשרת לשמור על קיו־מה — לכן סבור אני, שכל היהודים כדאי להם להקדיש מדה מסוימת של שימת־לב ליהדות האורתודוקסית" ("זה השיח האמריקני־ישראלי השנתי העשירי").

להשקפה זו שותפים אנשי רוח רבים המשבחים את האורתודוקסיה בשל דבקותה הנחרצת לנורמיתפארטיקולריות עתיקת ימים, עקשנות האופיינית ל־ציבור החסידי, וגם לצעירים ושאינם צעירים כבר כל כך, ואשר הצטרפו ל־אורתודוקסיה אף על פי שהם פרופ־סורים בהרווארד, כותבים ב"ניו־רי־פאבליק" או משמשים פקידים בממשל של ניו־יורק.

ב

הדברים המובאים לעיל, אמנם מ־שקפים פחות או יותר את המצב של היהדות החרדית בארה"ב. אבל כותבי המאמרים מסוג זה, אינם יודעים לה־סביר, למה נמצאים המשבחים מחוץ ל"גדר", אם האורתודוקסיה הולכת ו־מתגלגלת פלאים בארה"ב, למה, כאשר מדובר בדו־שיח, הם רק מזכירים זאת אבל אינם טורחים להסביר את עצ־מותם עצמם, למה אינם הולכים לבית הכנסת, למה אין הם שומרי מצוות, כאשר הם אומרים בעצמם שיהדות ה־תורה היא השומרת על קיומו של העם היהודי בארה"ב ולא הריפורמים או הק־ונסרבטיבים.

אבל כמובן שקל ונאה לדבר אבל קשה מאד לקיים, ולהיות יהודי דתי בארה"ב כמו בכל מקום איננו מן ה־דברים הקלים, אף שהוא מן הדברים הנאים ביותר.

מן הדברים שראוי להזכירם מתוך המאמר הנ"ל, הוא כאשר הוא עומד על השתלשלות העניינים באשר לצמי־חתה ופריחתה המשגשגת של יהדות האורתודוקסיה בארה"ב.

האורתודוקסיה אומר בעל המאמר: איחרה להופיע באמריקה, אף שבקרב העם מקובלת דעה אחרת ורוב יהודי אמריקה מקבלים כדבר המובן־מאליו שעיקרם של המהגרים לארה"ב ממזרח אירופה בתקופת השנים 1880 — 1974 אורתודוקסים היו — האמת היא ש־רובם המכריע של המהגרים לא היו יהודים שומרי־מצוות, ראשית כל, אר־תם יהודים שיצאו את מזרח אירופה עשו כן נוכח התנגדות עזה מצד רבנים שאמריקה היתה בעיניהם ארץ של פו־ריצים. שנית, המהגרים יוצאי מזרח־אירופה לא טרחו הרבה להקים בא־מריקה אותם מוסדות שהם כאשיות קיומה של קהילה אורתודוקסית. ודאי, בתי כנסת צצו ככמהים וכפטריות ב־איסט־סייד התחתון של ניו יורק, אבל עצם ריבויים, שעלה פי כמה על הדרוש לצרכיה של עבודת ה', מלמד שתכ־ליתם העיקרית חברתית היתה ולא ד־ווקא דתית.

מצד שני, מקוואות, שעל־פי דיני הדת היהודית הם קודמים לבית־כנסת, לא היו בנמצא למעשה. הוא הדין לגבי בתי ספר של יום שלם. ב־1915, לאחר שהגיעו לארה"ב כשלושה מיליוני יהודים ממזרח אירופה, היו בכל הא־רץ כולה רק שני בתי ספר שכאלה.

האורתודוקסיה החלה למלא תפקיד נכבד בחייהם של יהודי אמריקה בת־קופה של מלחמת העולם השניה, כא־שר באו יהודים אורתודוקסים הרבה לארצות הברית כפליטי הנאצים. הל־לו היו מחזיקי־מסורת מושבעים, שהם מנוי־וגמור היה עמהם לחזור וליצור באמריקה את דפוסי החיים הדתיים ש־עליהם שמרו בעולם הישן, בקרב הפ־ליטים האורתודוקסים היו חסידיהם של אדמו"רים דגולים כגון אלה של ליובאוויטש, סטמאר, קלאוזנבורג, גור, וויזניץ וכו'. יסוד חשוב עוד יותר היו היהודים שעולמם הרוחני היה זה של הישיבות הגדולות של מזרח־אירופה. אלה האנשים שבהנהגת הרב אהרן קוטלר המנוח הניחו את היסודות לה־חיה האורתודוקסית על ידי שהקימו רשת בתי ספר של יום שלם, ישיבות ושאר מוסדות דתיים.

דבר היהדות החילונית, שקשריהם עם העם היהודי מתבטאים אך ורק ב־נדבות לכספות הנגבות לצרכי המדינה ובניהול פוליטיקה ציונית, בקשרים עם הממשל האמריקאי, אינם מסתירים את פחדם ההולך וגובר שבא יהדות אר־ה"ב שאינה משתייכת ליהדות החר־דית ואף לא לניאו אורתודוקסים ש־בה, מן המלומדים הטעונים ה"גומגא לייף" דומיהם — הוא, ציבור הנודד ללא ספק לקראת חידלון רוחני, כלומר להתבוללות ולנשואי תערובת, וכך מביא זאת צ'ארלס ליבמן, מן הסובבים שבי־הדות הקונסרבטיבית.

... אנו עומדים בפני הסיכוי של אדישות גוברת מצד הרוב המכריע של יהודי אמריקה... יותר ויותר תשמור ההזדהות על היהדות רק מצד אלה ש־באמונתם עמוקה כאחד ואלה המוכנים לשלם למען יהדותם את המחיר היקר של הקרבת הזהות של קבוצת הגיל, קבוצת המקצוע או שאר זהות קיבו־צית. נדמה לי שדבר זה יכול להתרחש רק בקרב המאמינים כי הפקיד לי־הודים היהודית הוא טראנסצנדנטאלי וס־מכותי. הללו אינם אלא חלק זעום מן הציבוריות היהודית, שגרעינה טמון באורתודוקסיה... אך מרוב היהודים האמריקאיים, אולי רוב אלה המשתיי־כים כיום לבתי כנסת רפורמיים וקונס־רבטיביים... שלא לדבר על המרכזים הקהילתיים היהודיים, אין כל תקוה.

מלים מחוצות עד היסוד, הן לא הושמעו ע"י נציג "אגודת ישראל" ב־כנסת או בכנס של הורים או בדרשה על בימת בית כנסת, אלא בפני פורום של מלומדים לא־דתיים שהרפורמים והקונסרבטיבים, נשענים עליהם.

מתוך מאמרים חד־שיתיים אנו למ־דים, כי היהדות "המתקפלת" הזו, דו־בה ליצור "שלום ורוחני עם היהדות האורתודוקסית", אבל אף אחד לא בא והציע, כיצד אפשר שיתוף פעולה או מוצא כלשהו בין יהודי מאמין לבין זה הכופר ברובם של י"ג עיקרי היהדות.

לאחר שבעל המאמר מציע להגביר "ההבנה ההכרחית לשיתוף פעולה בין מודרניסטים לבין פלגים שונים" (הוא מכנה אותם "אנשי כיוות אורטודו־קסיים") של היהדות החרדית ורואה, לפי צ'ציו, ברכה בכך הוא מודה בסוף דבריו כי "ב"נתיים יש כלוא היסוד להניח שההתפתחות הקשורה בתחיה האורתודוקסית, תימשך בכל עוז בש־נים הבאות".

אם כך הדבר — יש לשאול את בעל המאמר הנכבד, כיון שהוא רואה את ביונה ההולך ומתגבר של היהדות ה־חילונית, הרפורמית והקונסרבטיבית כאחד — מצד אחד, ואת העובדה ש־ההתפתחות הקשורה בתחום האורטו־דוקסית תימשך בכל עוז בשנים הב־אות? למה אין הוא מיעץ להילכיים המגלים את העם מצד אחד ללכת לי־הדות החרדית הגלה את האידאולוגיות השונות מצד שני ומשאירה את האידי־אולגיה השרשית המקורית.

זו עולה בצלה וזו — יהדות משה, האם מיטב לה ליהדות הריפורמה לד־חת לשמיה, להתבולל ולהיעלם מן ה־אופק, מאשר למצוא מקום מרגוע לנפ־שה השכולה בחיק יהדות התורה — שהיא — יהדו של העם?

על כך לא כשבאו השיבה לא בדו־שיח הישראלי־אמריקאי ולא במאמרים שונים שהתפרסמו בכתבי עת שונים באוה"ב.

מפעליהן של נשי אגודת ישראל

א. ב.

מוסד הצדקה הציבורי קיים ועומד בישראל מאז ומקדם, ומאז היותנו לעם נמנית מידת החסד לכל צורותיה, באחד מסימני ההיכר של העם היהודי "רחמנים וגומלי חסדים". אולם מתוך מידת הצניעות, האופיינית אף היא לעם היהודי, נעשה הדבר לא בצורה ישירה אלא בעקיפה, אם באמצעות החזקת האדם שלא ימוט ע"י סיוע הנקרא כיום „עזרה קונסטרוקטיבית", ואם על ידי עזרה ישירה, אולם גם העזרה הישירה לא ניתנה מיד הנותן ליד המקבל, אלא באמצעות גבאי ה־צדקה, או בתקופה המאוחרת יותר, באמצעות מוסדות החסד והצדקה.

בארצות ובתקופות, שבהן היו ה־חיים מאורגנים במסגרת חיים קהי־לתיים, היו ליד כל קהילה מוסדות ספד ומוסדות החסד נמנים על היסו־דות הקהילתיים, שהונחו עוד בימים שבית המקדש היה קיים, וגם בגלות ישראל מעל אדמתו הוסיף לקיים את מורשת אבותיו „הלא פרס לרעב לח־מך".

מוסדות העזרה ההדדית בקהילות ישראל היו מאורגנים לשורה הנז־קקים, אם ע"י עזרה ישירה בצורת צדקה, ואם ע"י עזרה קונסטרוקטי־בית, עד כדי כך שמנגנים לא הכירו את מציאותם של עניים בבתי ישראל.

עינם של גבאי הצדקה היתה פקו־חה על מצבם הכלכלי של בני ה־קהילה, וכאשר אחד התושבים שהיה עשיר בעל צדקה ומכניס אורחים ירד מנכסיו, והאורחים היו מוסיפים לבא אליו, מבלי לדעת על ירידתו הכל־כלית, היו גבאי הצדקה מסייעים ב־ידו כדי שיוכל להמשיך בפעליו, אם כי הנהנים סבורים שמשלו הוא נותן להם.

יש לציין שגם חברות בעלי המלא־כה והאומנים, שהתארגנו לשם הגנת האינטרסים שלהם במאבקם עם ה־נכרים, חבריהם למקצוע, שילבו ער־כים חינוכיים בפעילות עזרה, לקיים תפלה בציבור, לארגן שיעורים תמי־דין כסדרן, וכן להחזיק רב ומגיד שיעור, וכנת ובצואה אחת הקימו מו־סדות מיוחדים לתמוך בכושלים בין בעלי אומנותן או לבני ביתם ושארי־הם בשעת דוחקם.

המסורה הכלכלית, שהצריכה את אר־גונן של חברות אלו על בסיס מקצועי, לא היה בה כדי להצדיק את קיומן, ורק התעסקות במצוות ובמעשי החסד, כאמור, היא שהקנתה את הצדקה הציבורית לקיומן.

ביום, כאשר המסגרת הקהילתית חדלה למלא תפקיד מרכזי כבעבר, נודעת משמעות מיוחדת לפעילות ה־חסד של „נשי אגודת ישראל". בצורה של פעילות מסועפת בשטחי תרבות והפצת תורה, וחוץ פעילות שאין יודע על כך מקרוב, ניתן להקיף לד־כיתן פעולות החסד והצדקה, המקיפות סוגים שונים וצרכים שונים. אם ידו־ע פעילותן בהחזקת גני ילדים ו־מעונות יום, „מתן בסתר" בשנה עד־ה וסיוע לכל הפניות, סיוע ליולדות וחולים, תוך שילוב העזרה הכספית במסגרות חינוכיות.

מה יודע לך על הפעילות של נשי אגודת ישראל, ניתן לשאול כל אחד מאתנו, שכן הצבור החרדי כמעט ש־אינו יודע על הפעילות המסועפת של הסניפים השונים של נשי אגודת יש־ראל בערי הארץ השונות. אם ניתן פרסום לשעורים קבועים בכל חלקי העיר ע"י מתנכות תנסיות, הרצאות על נושאים שונים, אסיפות, פגישות, מסיבות וכו', הרי הסיוע הניתן על ידן למשפחות נזקקות הוא מתן בסתר וכי שאיש לא ידע כלל, ודוקא זוהי הראויה לשבח ולתאי שירבו כמוהן. נשי אגודת ישראל הוכיחו כיצד ניתן לממש את תפקידה של האשה הישר־אלית על פי התורה ע"י עבודת קו־דש בשטחי חינוך, הצלה והוות סו־ציאליות. אין לך כמעט ישוב יעיר ביותר הארץ, אשר בו לא יפעל סניף הממלא תפקיד רב חשיבות בחייו התרבותיים והסוציאליים.

מצות, ביקור חולים נמנית לדעת כמה פוסקים בין המצוות דרבנן, ו־למדוהו מהכתוב „והודעת להם את ה־דרך ילכו בה", והוא מן הדברים ש־אין להם שיעור. אנשי סגולה ובני עליה שקדו למלא חובה זו כמידת יכולתם.

בכמה קהילות היתה קיימת חברת „לינת הצדק" להשאלת כלי הרפואה, לארגון התנדבות לבקר או לישון אצל חולים צריכים מחוסרי משפחה וכו', אף לאחר שהטיפול בחולים הועבר לחברות ולקהילות לא הסתלקו היהו־דים מחובתם לקיום מצות ביקור חו־לים בבחינת גמילות חסד בגופם.

פעילותיהן של נשי אגודת ישראל אינן ידועות ברבים, שכן הן מצניעות את פעילותיהן, אולם הנזקקים מר־גישים יפה את פעולותיהן בכל שטחי העזרה, אם בסיוע לחולים ועזר לי־ולדות, בפעילות וכספית בסכומים ני־כרים, וכרבות הנשים המתנדבות ל־צרכי הנזקקים ומסייעות בפתרון בעיו־תיהם הרבות השונות.

הזכרנו בראשי פרקים את פעילותן בשטחים שונים של צדקה וחסד, וניתן לקבוע שסניפיהן השונים של נשי אגו־דת ישראל מפתחים פעילות חסד ענ־פה, ביחוד אם מביאים בחשבון את האמצעים המצומצמים העומדים לר־שותן.

סניף תל אביב, למשל, פע"ל במ־יוחד בשטח העזרה ליולדות. בחלקה זו שולחת לבית היולדות עוזרת ל־3—4 הימים הראשונים שלאחר ה־לידה. כן קיים שירות היתולים הנותן עזרה במשך חודש ימים לאחר צאי־תה של העזרה, ואילו סניף בני־ברק ממלא בכבוד את משימותיו ו־פעילותיו החשובות. מתנהלות באמצעות חמש ועדות פעילות: ועדה לחינוך ותרבות, ועדה למוסדות וגני ילדים, ועדה לקרן היולדות, ועדה לעזרה הדדית, מתן בסתר וגמ"ח ועדה ל־סיורים ותמיכה בישובים חדשים.

לפני שבועות מספר ניתנה לנו אפ־שרות לסייר במוסדותיהן המפוארים של נשי אגודת ישראל וניתן לומר שהופתענו לטובה. תנועה לא גדולה באופן יחסי הצליחה להקים שרשרת מוסדות חסד באזורי מצוקה שונים. אם בירושלים נתינה ההאגה לבני ה־נוער בשיכוני העולים, בהם שוררת מצוקה הקוראת לעבריינות ופשע, ושני מועדונים מהווים מקור משיכה חינו־כי לילדים ובני נוער המבקרים בהם יום יום, והם נעזרים בעריכת שיעורים, בארוחה קלה והדרכה בעבודות יד, הרי באזור דן ברוכות הפעולה בפר־דס כן אשר בבני ברק, מקום ריכוז של עולים חדשים שם פועל מעון יום וגן ילדים בו מבקרים 120 ילדים, ש־רובם הם מקרים סוציאליים. בקרית הרצוג הוקם גן ילדים ונרכש מגון יום. הילדים המתחנכים נמצאים בהם עד שעה 4 אחרי הצהרים ומקבלים טיפול אינדיבידואלי, המאפשר לאמ־הות לצאת לעבודה ולסייע לפרנסת הבית.

באזור יפו קיים גן בו מבקרים 160 ילד. כיום הגן נמצא בצריף המסורה וההופעה היא להעביר למבנה יציב למען ישמש את ילדי הסביבה לחינוך דתי. לאחרונה נפתח מעון גם ב„שכו־נה צוראי" וההורים מביעים תודה לנשי אגודת ישראל על שהן מסייעות בידם בחינוך ילדיהם לתורה וליראה, ברוח מסורת אבות.

מאמצים מיוחדים הושקעו להצלת יל־דיהם של עולי גרוזיה שהתישבו ב־אשדוד. באזור ב' הוקם גן ילדים בן תיפים שברשותו ומבקרים בו כ־40 ילד. באיזור ח' קיימות עוד שלוש כי־תות גן בשני מבנים שנרכשו בארבע השנים האחרונות. בכיתות אלה מב־קרים למעלה ממאה ילד, המקבלים שתי ארוחות מזינות ליום.

גולת הכותרת של פעילות נשי אגו־דת ישראל היא מוסד „בית יהודי" בראשון לציון, פנימיה לבנות יתומות ומשפחות הרוסות. מתחנכות בו כשמו־נים בנות, החל בבית ספר יסודי, דרך בי"ס תיכון ועד שהן נישאות ומקי־מות בתים נאמנים בישראל. למוסד שלושה מבנים: הראשון משמש בית ספר לבנות התיכון, המבנה השני, המרכזי, בן שלוש הקומות משמש להן כפנימיה, המבנה השלישי משמש פנ־ימיה לבנות הקטנות הלומדות בבתי ספר חרדיים „בית יעקב" בסביבה.

מוסד זה, בו מתחנכות בנות מע־דות שונות הוא בבחינת קרן אורה המקרין מכוחו על הסביבה כולה, ו־השפעתו חורגת מתחומו הגיאוגרפי, שכן הוא מצבב כדוגמא ומופת לפעי־לות חינוכית בעירה.

אין לסיים את סקירתנו מבלי לציין את פעילותן של נשי אגודת ישראל בשטח גמילות חסדים. אם הצדקה שקולה כנגד כל המצוות, הרי ש־גמילות חסדים עולה על הצדקה, ש־הצדקה ניתנת לעניים בלבד, ואילו גמ"ח ניתנת בין לעניים ובין לעשי־רים וכו', וגדולה היא מצוה זו ה־נמנית בין שלשת עמודי העולם: תו־רה, עבודה וגמילות חסדים (אבות פ"א מ"ב).

כדוגמא נציין את הגמ"ח שליד סניף ירושלים, המהווה דוגמא ומופת לפעי־לות ולהתפתחות. תוך שנים ספורות הצליח הגמ"ח שנוסד בהון של 1,000 ל"י להגיע להלוואות בסכומים ניכ־רים, וקופת גמ"ח צנועה יותר בצי־ית גם ביותר סניפי נשי אגודת יש־ראל.

אם ציינו לשבח את פעילותן המ־סורה של נשי אגודת ישראל, של ה־עסקניות והחברות גם יחד, לא נוכל להתעלם מלהודיע שעוד רבה העבודה אשר לפניהן. רבים האזורים המצפים לידן בעזרת ישועתן, אזורי מצוקה ציבים משוועים לנשי אגודת ישראל ותובעים מהן להקים מוסדות חינוך וחסד, ומובן שכאן הדבר תלוי בנו, בציבור. אין חולקים על כך שהנשים עושות כביכולתן, אולם הן נתבעות לע־שות מאמץ לגייל מוגבן כדי להצביע לגיוון העסקניות הפעילות של נשי אגודת ישראל להגברת פעולת צדקה וחסד: וגדולה היא מצוה זו שעליה „והיה מעשה הצדקה שלום" ומדברי חז"ל על הכתוב „הנך יפה רעיתי במתן צדקה" וכו' רז"ל. תנא אמר ר' אליעזר כל צדקה וחסד ש־ישראל עושים בעולם שלום גדול ו־פרקליטין גדולים בין ישראל ואביהם שבשמים" הם מן הדברים שאנו זקו־קים להם ביותר.

הרחיבי מקום אהלך

מוסדות קרעטשניף בתנופת התרחבות במלאת שש שנים לפטירתו של האדמו"ר מקרעטשניף זצ"ל

מחסידיו היו ועונים סביבו, דורכים לכל מילה היו־צאה היתה נסוכה על פניו של האדמו"ר. עשויה צאת מפיו. החדר הקטן בו התנהל "השולחן" — היה חלק מהיתהלה, חלק מתהילתה של קרית קרעטשניף המעטירה ברחובות.

האדמו"ר מקרעטשניף זצ"ל, הקרין סביבו שפע ביותר, אירה ערב־לאית שאין לתארה והיה צורך להיש אותה בכדי להיות לעומקה. החסידים הרגישו התעלות צניעה, אולי דוקא בזכות פשטותם האי־סיפיה של הדברים, בזכות ירידתו אל העם, והפלאתם מעלה־מעלה.

כזה היה המראה בו נתקל מי שהיה נכנס לבית מדרשו של האדמו"ר מקרעטשניף זצ"ל, בליל ש"ק, כשה"שולחן" היה בעיצומו. וגם אם מלבד בית המדרש ועוד אי־אלו מבנים — לא הכילה אז קרית קרעטשניף בניינים ומוסדות למכביר, הרי נדמה היה שהכל שריר בתוך, "ממלכה" מיוחדת במינה. היתה הרגשה, כאילו התרחבות והתפתחות הקריה — הרי זו שאלה של זמן בלבד, כאילו המצב הנוכחי אינו אלא ארעי בלבד.

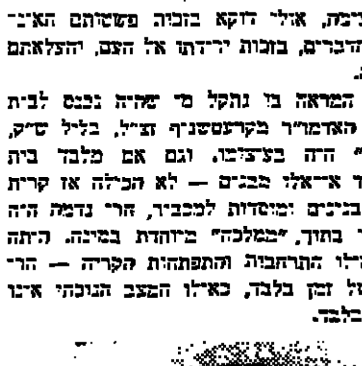

ואמנם זכה האדמו"ר מקרעטשניף זצ"ל לראות בתחילתה של בניית הקריה ברחובות. במעלה רחוב יעקב, שלפני שנים לא רבות היה בבחינת "פינה נידחת" ברחובות, שאף היא לא היתה אז גדולה במיוחד, נטע האדמו"ר זצ"ל את גינת התמר, שהחלה לגדול ולהסתעף, עד שכיום היתה לגן גדול ומלבלב. אולם, דא עקא, שבעצם ליבלובו של הגן, נגדע ארז הלבנון, האדמו"ר נפטר פתאומית בעת ביקור ברומ־ניה, שם שהה לרגל יום הזכרון של זקנו הרה"ק מהרי"מ מקרעטשניף זצ"ל, ונפל בשיפוץ האהל, יום לפני שעמד לשוב לארה"ק.

—✶—

מנהג עשו להם חסידי קרעטשניף מאז פטירת האדמו"ר זצ"ל: מדי שנה, בשיע תמוז, יום פטירתו, מתקיים ברוב פאר והדר הכנסת ספר תורה לבית המדרש בקריה ברחובות. ואף השנה כן — ספר תורה, נדבת ידיד בית קרעטשניף הנאמן, ר' יוסף גרינברג, יוכנס להיכל, כשלאחר מכן תתקיים סעודת הילולא של אלפי־אלפי חסידי, נאמני וידידי בית קרעטשניף, שהמוני האדמו"ר זצ"ל היתה להם "פינת שנית", מקום בו באו מרגוע ומזור.

ישבו כולם ויספרו על אותו צדיק, "צלו קיים לדמיוני של האי קדישא, ינסו לצייר מעין בבואה דבבואה. כי זאת יודעים כולם: אפילו אלו הקרו־בים אליו ביותר, יכלו להבין עד גבול מסויים — ואילו כל היתר נשאר בחינת נסתר ופרטילאי.

שמו של האדמו"ר זצ"ל, יצא למרחוק, לכל קצווי תבל, והביא להיות עטרת אל הצר, בה היתה מדיניית קביעה של "ילת פתיחה", כשאלפים מכל שדרות העם, מצטופפים בחדר ההמתנה ומחכים לרגע בו יוכלו להתקבל אצל הרבי ולשטוח בפני־ו את מצוקתם. זו היתה אחת ה"נקודות" כאן: הרב־י זצ"ל ידע לרדת אל העם, לדבר אל כל איש בשפתו — ולהעלותו לגבהי־גבהים.

כך היו יוצאים מחדרו: הנהרה הנסוכה על הפ־נים, השמחה והאושר של התחייה הבלתי נשכחת.

"אני קרוב לכל אחד ואחד באשר הוא שם. אולם יש כאלו העדירים עצמם בגדירה של תיל ואינני יכול להגיע אליהם" — היה אומר האדמו"ר זצ"ל, והיה בדברים כדי לסמל את רצונו העז לקרב רחוקים, להביא עוד ועוד אל תחת כנפי השכינה ולקרבם ליוצרם.

—✶—

היתה זו הלכ מיוהעבודה". אותו מושג שבמצורו של האדמו"ר זצ"ל הפך למתהי ביותר: תורה, תפילה ועבודה. מי שזכה לראות את תפילתו, במיוחד בתפילת „נשמת כל חי", היו מרגיש בחוש את ה„שלהבת קה", כל מילה היה להבת קודש בוהקת ומעטירה, שהביאה את כל המתפללים להרגיש את ההתקלהות לה'.

בעת התפילה היתקשה בצורה חד משמעית, לא רק מסירות הנפש, אלא אף מסירות הגוף כולו, כפי שהיה כרגלא בפימיה של אביו הק' האדמו"ר רבי אליעזר זללה"ה זצ"ל. כל מילה ומילה בתפילה היתה מתכלה לפתע בשבעות רחבה היקף ועמיקה ביותר. כל תפילה היתה חדשה — לא כבר הודמת. ואף כאן היה אומר: יש לעשות כל מצוה ומצוה, לא כבר אתמול, אלא בבחינת "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים". הבטיח היה מביא מדברי אביו זצ"ל: "בן צמח את הבוירהו" — מגיד שלא שינה. וכי מה הכמה כלא שינהו? אלא שבכל יום היתה התהליכות בעציה, אף פעם לא היתה כקודמתה. וכך היתה "העבודה" בבית מדרשו.

ההתעלות הנצבוה של החסידים — היתה אף היא חלק מהאדמו"ר זצ"ל: בלתי מיצבית, אך קיימת בצנע, רבי אהרן לייב זצ"ל, זקני, היה אומר: אין צנץ שכיסוי דומה לגודל להתעלות, דהי כבר פניות. עצם היכון הוא משהו נעדר, צריך להיות גדול יכולת כבר. בלי כל גניעות בחרדות. וכן היתה אף כיסוי של האדמו"ר זצ"ל.

בפנות הפלימים הללו ידע האדמו"ר זצ"ל להד־ביות סביב כל הבא בצל קורתו את האור הזה. היתה די בין האהה פנימית שהדליקה השכיבה אלפים. ומי שאבינו לא זוכר את הנהיה הצבעה להזר, את הרבים שבאו לכאן לשפוך את עניינם ולקבל מזור והדיפה, צמה טיבה יעוידה. והנזירה לא היתה של חסידים דוקא, אלא של כולם, בכל שכביה העם הישראלי. כי בית היה טיבה של ואהרה: "לכל המוענים לפיליב, בלי הבדל".

ובכל שאתה מנסה להעלות עוד ועוד קיים להביוה הקדושה, בכל שיעשו חסידי וידידי בית קרעטשניף באיר לים שני הקריב, כאשר יתכנסו לסעודת ההילולא במלאת שש שנים לפטירתו, כן זה הנך עד כמה הוקים הדברים מלצייר אפילו משהו מדמותו העצמית, בכל שאתם גדל בתורה — כן מרגיש הוא שחסר לו יותר ויותר, ובכל שאתה מנסה לצייר את דמויה הבהירה של האדמו"ר מקרעטשניף זצ"ל — אתה הם עד כמה עוד חסר.

—✶—

אלפי המתכנסים יוכלו לחזות השנה, בבואם ברינן ובלבב: ההתרחבות וההתפתחות של מוסדות בית קרעטשניף ושל הקריה, זהו בטין המשכה של אותה הארה עדפלאית, שאי אפשר להסבירה: המשכה של אותה להבה מהוסה ומסעירה שיהלה בשורש ה־עבודה.

וכשם שמושגים רבים, כמו "תפילה" ו"עבודה" הפכו אצל האדמו"ר זצ"ל ובסביבתו למוחשיים משהו, כך גם כאן קרמו התוכניות עור וגידים והפכו למצי־אות נוצחת: בנייני פאר ומוסדות נהדרים, שכל הרוצה ללמוד שיעור מאלף בפיתוח מוסדות תורה, חייב לצפות בקרית קרעטשניף ברחובות ולהוות בציו צרי בנעשה כאן. כי קרית קרעטשניף, אינה עוד קריה הסודית על מפת ישראל. המדובר הוא במרכז רב שורשים, מרכז תורני וחסידי, הנמצא עתה בשיא פריחתו, והעתיד עוד להנץ פרחים הרבה. מקום — שבלי ספק, היה לתל־תלפיות ענקי של "תורה" ו"עבודה", כמשמעותם האמיתית והעמוקה, כפי שה־תהקפה בדמותו של האדמו"ר מקרעטשניף זצ"ל.

קרית קרעטשניף ומוסדותיה מצטנעים להם, האד־מו"ר שליט"א, כמו אביו זצ"ל, וכן כל מנהלי הקריה והמוסדות — אינם להוטים לפרסומת יתרה. אולם, כאשר אתה מסייר ברחבי הקריה, נוכח לדעת עד כמה חלה התפתחות גדולה ומיוחדת במינה, הרי שממילא אינך זקוק עוד להצהרות ולהכרזות.

עכשיו כבר אין כל ספק בכך. מוסדות קרעטשניף הפכו לאחד המרכזים התורניים הגדולים ביותר בישראל, ואין אלו מילים בלבד. זהו תיאור של מציאות שאין שניה לה; תיאור של קריה, שיכון, מבנים ומוסדות רבי ענפים ושלוחות, שכל הזוכר את ראשיתו של בית קרעטשניף ברחובות, חייב לבוא ולראות את המצין־פלא שנעשה כאן, בבחינת יש מאין.

ובאותה צניעות וענוותנות בה נבנים כאן מוסדות פאר ובנייני ענק בזה אחר זה, כך מתנהלים גם הצ־רכים השוטפים, תקציבי מוסדות קרעטשניף מתווים כיום סכומי ענק, ומנהליהם נושאים בעול ומצליחים להמשיך עוד ועוד בתנופת הפיתוח וההתרחבות, ב־שקט ובצניעות האופייניים כל־כך לבית קרעטשניף.

—★—

ישיבת קרעטשניף במקום — הינה מיפד פאר במלוא מובן המלה. עשרות רבות של תלמידים מת־חפפים בין כתלי הישיבה, ועדיין צר המקום מהכיל את הרבים המצטופפים על דלתותיה. צוות מעולה ומסור של מגידי־שיעורים, ר"מים ומשגיחים, עושים את עבודתם ימים כלילות וזוכים לראות פרי הילו־לים.

הנה, רק לאחרונה, נבחר אחד מתלמידי הישיבה כחתן המשנה לאזור הדרום. ואם לא די בכך — הרי שגם סגנו — אף היא תלמיד הישיבה.

לצד הישיבה מתנוסס בנין הפנימיה הגדולה והמ־רווחת, שאף בה הושקעו מרץ ויוזמה רבים על מנת שתשמש כראוי את תלמידי הישיבה.

כ"ל התורה הגדולה ישיבת קרעטשניף, מצטרף אל זה הכולל ומהודר מכיל האברכים שבקריה, המכיל אברכים מצויינים, תלמידי חכמים מובהקים, שתורתם אומנותם. ועוסקים בה יומם ולילה.

תנופת ההתרחבות של מוסדות קרעטשניף הגיבה קופת גמ"ח רבת־ממדים, שרבים כבר נהנו ממנה בגלוי ובסתר, ובנפרד ממנה — קרן עזרת נישואין. האדמו"ר זצ"ל אמר מספר שבועות לפני פטירתו, כי אחד היעודים העיקריים צריך להיות החסד. ואחד הב"טויים החשובים של החסד היא עזרה לנישואין. ואמנם, קרן העזרה לנישואין נחשבת כבר היום לגדולה, ועדיין צפויה לה התפתחות רחבה.

מוסדות קרעטשניף הסתעפו אפילו עד לירושלים. כאן, בבתי ברודיא, בלב ליבה של עיר הקודש, הוק־מה ישיבה מתמידים, ומזה שנתיים מהדהד כמבנה לברחוקים קל התורה. לישיבה זו, בה לומדים כיום יותר מ־60 תלמידים, יצאו מוניטין ורבים רוצים להצטרף אליה.

כהמשך לישיבה זו — נפתחה בר"ח תמוז ישיבת מתמידים לצעירים עד גיל 13, כשלמחלקה זו הוקד־שה תשומת לב מיוחדת ומחנך דגול הועמד בראשה, על מנת להדריך את התלמידים ולכוונם בלימוד ותורה. את ישיבת המתמידים מנהל בכשרון ובמסי־רות נהדרת ר' יעקב ווייספיש, העושה לפיתוח הישיבה בהדרכתו האישית של האדמו"ר מקרעטשניף שליט"א, כ"ם אביו האדמו"ר זצ"ל. חוויה נפלאה מזומנת לתלמידי הישיבה מידי ליל ע"ש, כאשר בישיבה מתקיימת התוועדות, וראש הישיבה מביא בה את דבר האדמו"ר מקרעטשניף.

בעוד שבועיים בר"ח אלול, תיפתח גם בבני־ברק ישיבת מתמידים של מוסדות קרעטשניף, וזאת — ב"שטיבל" של קרעטשניף בעיר.

—★—

בכל אלו עדיין לא מנינו את השיכון של הקריה לרגלי האברכים הכוללים המונה כבר כיום 36 יחידות דיור מאוכלסות, כש־100 יחידות דיור נוספות נמצאות עתה בשלבי הבנין.

שר השיכון, מר אברהם עופר, ביקר לפני חדשים מספר בקרית קרעטשניף אצל האדמו"ר וסייר ברחבי הקריה ומוסדותיה. לפני ימים מספר ביקר שר השי־כון שוב בקריה ופתח מבינים את הפרוייקט העיקרי שלה — שיכון של 100 יחידות דיור, אשר יתן לקריה תנופת־שיא להתפתחות ולהתרחבות. את השלב הרי־שון של הקריה יתחילו לבנות כבר בעוד כחדש חדשים, וזאת לאחר שישלימו התכניות הדרושות.

עדית רחובות, שההתפתחות של בית קרעטשניף ומוסדותיה לא נפלאה בעיני ראשיה, תצמיד לקראת שנת הלימודים הקרובה מבנה מיוחד לרשת מוסדות קרעטשניף, ליד הקריה, עבור התלמוד־תורה וגן הילדים של מוסדות קרעטשניף.

בקרית קרעטשניף ברחובות מתנוססים כיום שני בנייני ענק בנפרד מכל יתר המוסדות שבנו לצ"ל; האחד — בית אבות, והשני — טלין, שני מוסדות אלו הושלמו ברוב פאר והדר ויפתחו בזמן הקרוב ביותר. בבניינים אלו הושקעו יוזמה ומרץ רב, הם מהווים את "המגילה האחרונה" באורטוסקופית מיוחדת ויצי־לה, בשילוב עם צרכי המוסדות, בית האבות, אשר יפתח בקרוב, יקלוט כ־80 אחוז פנסיונרים מחו"ל.

לצד כל המוסדות הללו, אי אפשר שלא להזכיר את בית המדרש הגדול והמרווח של קרעטשניף, בלב הקריה, המנוהל אף היא, כמו כל יתר המוסדות, על ידי ב"מ האדמו"ר זצ"ל, יבדלחט"א האדמו"ר מקרעט־שניף שליט"א, המדריך, מעודד ופוס הליבן פיתוח המוסדות והתרחבותם. האדמו"ר ממשיך את השקיעה להאש הזהבא, לאורו של אביו זצ"ל, בניהול עדת החסידים ואלפי ידידי ואוהדי בית קרעטשניף.

כאז — כן עתה, תמיד דלת בית קרעטשניף פתוחה לכל. שוב יכול אתה לראות את אלו הנוהרים לכאן ומבקשים לספוג מאוירה המקום, לקבל עצה והדרכה ולהתעלות.

הגן הפורח המלבלב, של קריה גדולה ומרכז תורני וחסידי רב־ענפים, מהווה רקע נהדר להשלמת התמונה. המחזה הנראה לכל מי שבא לבקר בקריה, ובמיוחד לאלו העוברים את "ההתהלה", מרחיב את הלב ומרנין. הנה כי כן, חש אתה, שהקריה הגדולה הזו, שנבנתה על ידי האדמו"ר מקרעטשניף זצ"ל, הפכה למציאות נהדרה. האדמו"ר זצ"ל, אהר"לה ייזכה של הקריה, זכה לראות בתחילת בנייתה, יזכה — הפכה פינת החמד לגן רב במדים ושלוחות — למרכז הגדול של בית קרעטשניף בישראל.

בה

בתי קייט
מושב מירון

בבתי האירוח (קוטג'ים) הכוללים: בקומה — חדר שינה עם 4 מיטות (כולל כלי מיטה), למטה — סלון עם ספה כפולה, פינת אוכל למשפחה, פריג'ידר, מטבחון, 2 קערות (כלי הכלים כמובן), גז וכיריים, חדר קטן להלבשה ושרותים צמודים.

בכל ביתן מיזוג אוויר מלא

מחיר הביתן ליום כולל כל הנ"ל עד 6 נפשות — 160 ל"י. ובחודשים יולי, אוגוסט ובחגים — 180 ל"י)

השנה שיפורים נוספים:
הותקנו וילונות להפרדת השלון

הבסיס האידיאלי לטיולים בגליל לכל המשפחה. בהזמנות נא לפנות להנהלת בתי האירוח מירון, טלפון 067-39361/2 או בערב לח' אלי מירוני טלפון 067-39360.

בקרבת מקום סופרמרקט של המושב, בו ניתן לרכוש את כל המצרכים. ✶ במושב שתי מסעדות כשרות. ✶ לכל מעוניין ישלח עלון.

עצרת ראשונה לסיום הש"ס תתקיים הערב בבני ברק

בירושלים הגיעו ההכנות לשיאן לקראת העצרת מחר ✶ השבת יוחדה להפצת לימוד ה"דף היומי" בבתי כנסיות

[illegible]

דרשות בבתי הכנסת

[illegible]

בירושלים הגיעו ההכנות לשיאן לקראת העצרת מחר

[illegible]

ארונות חכים וצורי יוהזרו ביום רביעי

[illegible]

המוני עולים מרוסיה ישולבו בחגיגות סיום הש"ס

במאמץ להחדיר רעיון הדף היומי לעולים

בפעם הראשונה בתולדות "הדף היומי", יקחו חלק המוני עולים מברית המועצות בחגיגות המרכזיות של סיום הש"ס שייערכו בשבוע הבא ברחבי הארץ.

בעקבות פניית המחלקה לקליטה רוחנית של עולי בריה"מ באגודת ישראל הידיעו מארגני החגיגות בערים הגדולות על הקצאת מקומות מיוחדים לעולים מרוסיה, גרוזיה ובוכרה שיופיעו בראשות הכמיהם ורבניהם, בתיאום עם המחלקה אף נעשו סידורים להסעתם של העולים ממקומות מגוריהם למוקדי השמחה ההמוניות בערים הגדולות.

המחלקה פנתה בזה למארגני מסיבות הסיום האיזוריות במקומות ישוב בהם מתגוררים עולים לדאוג לשילובם ולשיתופם של ציבור העולים בידיעת התורה, במטרה לקרבם לרעיון הקדוש של לימוד הדף היומי ולהרחיב את מטרתו גם לריבוי ושובי העולים החדשים.

"החזית המזרחית לא מוצאת חן בעינינו":

הרמטכ"ל: עיקר כח ירדן מכוון כיום נגד ישראל

פריסת הכוחות הירדניים בבקעת הירדן מלווה גם בפעולות התבצרות נרחבות עם טנקים וארטילריה צה"ל מתייחס בהתאם ✶ צומצמה פעילות המחבלים מלבנון

[illegible]

צומצמה פעילות המחבלים בלבנון

[illegible]

ח"כ הרב פרוש בפנייה לשר החינוך:

מחוה על קיפוח בשידור הודעת פטירת אישי צבור

[illegible]

מחאה על פירסום ב"במחנה" לגבי יין נסך

[illegible]

חומר התפוצץ והרס מכונית ברי' פרץ בת"א

[illegible]

עוכבה מחיקת ה"פיסקה המגבילה" מתעודת הגירושין

[illegible]

מאסר עולם לרוצחי החייל אהרן אהרן

[illegible]

מרכז אגודת ישראל בא"י
ירושלים ת"ו

הוראות מטעם ועדת הדף היומי
למשתתפי החגיגה המרכזית בעיה"ק ירושלים ת"ו

א. החגיגה תתחיל אי"ה בשעה 8 בדיוק ובשעה 8.30 — תפלת ערבית חגיגית.

ב. המקדימים לבוא — מתבקשים לתפוס את המקומות הקדמיים שלפני במת הנשיאות וכך הלאה לפי סדר ההגעה למקום החגיגה.

ג. גברות מוזמנות אך ורק בשטח המגודר ברחבת ת"ת "שילה" והכניסה אליה בצד ימין של מורד הכניסה לרחבת החגיגה.

ד. הקהל מתבקש להחזיק פנוי את המדרכה הימנית שתהא משמשת לאורחים. בדרך גישה לבמת הנשיאות לגדולי התורה וראשי הצבור.

ה. תלמידי בתי הת"ת והחנוך העצמאי יתרכזו על המדרכה השמאלית-הצפונית של הרחבה, והכניסה אליה דרך אורך המדרכה המערבית.

ו. הצבור מתבקש לציית להוראות הסדרנים, כדי לפאר ולרומם את המעמד לכבודה של תורה.

הועדה המכינה

מכון בית יעקב למורות — ירושלים

הודעה דחופה למורות

הננו מודיעים בזה על שינוי בתאריכי ימי העיון בנושאים חינוכיים.

הפתיחה בע"ה ביום ראשון כ' בתמוז אחה"צ (ולא ביום שלישי כפי שתוכנן מראש).

כל המורות בסימינר בירושלים המעונינות להשתתף בתכנית הנ"ל מתבקשות להירשם עד יום שלישי ט"ו לחודש.

בברכה
ההנהלה

היציאה במאורגן מרחבת הסמינר ביום ראשון בשעה 3.00 אחה"צ. מורות המעוניינות לנסוע במאורגן תודענה על כך מראש כדי להבטיח מקומות הסעה.

דע!

לפי הוראות משרד הבריאות, אין לנתח מת כשהמשפחה מתנגדת.

טופסים להתנגדות להשיג חינם: במועצות הדתיות ובועדה הציבורית להגנת כבוד האדם

ת. ד. 5052 ירושלים

טלפונים: 286087, 232851, 02-288796

המועצה הדתית לתל-אביב–יפו

למכרז מס. לה/5

בדבר 6 משרות של רבנים במחלקות השונות של הרבנות הראשית המועצה הדתית
צמודים לשכונות העיר

הרינו להודיע כי נדחה מועד הגשת המועמדויות למכרז זה עד ליום ג' באלול תשל"ה (10-8-75)

פנחס שיינמן, ח"כ
ראש המועצה הדתית

המועצה המקומית ראש העין

ל' סיון תשל"ה (9.6.75)

מכרז מס' 6/75

המועצה מזמינה בזה הצעות מקבלנים מוכרים לסלילת כבישים בראש-העין.

את החומר למכרז אפשר לקבל במשרדי המועצה בכל יום בשעות העבודה הרגילות תמורת סך 300.— ל"י שלא תוחזרנה. את ההצעות יש להגיש למזכירות המועצה לא יאוחר מיום 30.6.75 שעה 12.00 בצהריים.

על המציע לצרף ערבות בנקאית בגובה של 5% משך ההצעה. תנאי התשלום:

50% במזומן תוך 90 יום מיום אישור החשבון ע"י המהנדס ו-50% בשטרות.

סיור קבלנים יתקיים ביום 22.6.75 בשעה 8.00 בבוקר.

המועצה רשאית לפצל את העבודה בין הקבלנים ואינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה או כל הצעה שהיא.

יוסף מלמד
יו"ר המועצה המקומית

למשתתפי חגיגת סיום הש"ס בבני ברק

יום ראשון י"ג תמוז תשל"ה

✶ החגיגה תחל אי"ה בשעה 7-30 בדיוק בתפילת מנחה.

✶ הדלתות תנעלנה בשעה 7.25 בדיוק.

✶ בעלי כרטיסי כניסה שלא יופיעו עד לשעה האמורה אין אנו אחראים לכניסתם לאולם.

✶ למען כבודה של תורה וגודל המעמד מתבקש הציבור להשמע להוראות הסדרנים.

הסתדרות אגודת ישראל — בני ברק
הועדה המכינה לחגיגת סיום הש"ס

בתי הספר של החנוך העצמאי בחיפה והסביבה

הננו מביעים בזה את איחולינו הנאמנים ברכת מזל טוב חמה ולבבית
לאיש החינוך והמעש בנשי"ק

הרב **משה קנר** הי"ו ומשפ'
מנהל ת"ת "תורת אמת" חיפה
לאירושי הבת **אסתר** תחי' עב"ג הי"ו

יהי"ר שתזכו לראות מהם ומכל יו"ח שפע נחת ועונג רב.
בורא עולם בקנין השלם זה הבנין

בעתירת הנהלות בתי הספר

[illegible]

מוסדות הילדים ומפעלי החינוך והחסד ומערכת "מאורות"

ברכת מזל טוב חמה ולבבית
שלוחה בזה אל הסופר והוגה דעות המהדיר
תורה ויר"ש במס"ג להמוני בית ישראל

הדי"ר ג. סג"ל שליט"א
עורך העתון "מאורות" ו"אידישע שטראל"
ורעיתו הכבודה והאצילה לאוי"ס

לנשואי **בנם** הי"ו עב"ג לאוי"ש

יהי"ר שיהא לבנין עדי עד ובזכות אבי הרבים והפצת תורה ויהדות תזכו לרוות רב נחת דקדושה מכל יו"ח שיהיו ולראות דורות ישרים ממשיכי שרשרת הזהב ויושפע שפע ברכה והצלחה לכל בית ישראל

בעתירת הנהלת נשי אגודת ישראל בני ברק
המועצה לחיזוק הדת באה"ק

הסתדרות אגודת ישראל בארץ ישראל
סניף טבריה

תנו כבוד לתורה

ביום שני י"ד תמוז תשל"ה בשעה 8-30 תתקיים אי"ה באולם בית הכנסת בת"ת אור תורה ק. שמואל

חגיגת סיום הש"ס
"דף היומי" מחזור שביעי

וסעודת מצוה בהשתתפות:
רבני העיר ונציגי העיריה המועצה הדתית ואורחים חשובים

סיום הש"ס ע"י מגיד השעור
הרב **שלמה גלינצקי** שליט"א
הדרן ופתיחת מסכת ברכות
הרה"ג רבי **אברהם דב אוירבך** שליט"א
רבה של טבריה

ברכות: רבני העיר וציבור
המנחה הרב ... יו"ר אגודת ישראל בטבריה.

ועדת הגנים שע"י אגודת ישראל חיפה

הננו שמחים להודיע כי לקראת התופש תתקיים אי"ה
קייטנת ילדים
לגילאי הגן — למשך חודש יולי ש.ז.
בגן הילדים של אגודת ישראל, רח' בר כוכבא 5, חיפה.
פרטים והרשמה:
ברח' בר כוכבא 5 אצל הגננת בשעות הגן
ברח' מיכאל 18 אצל הגננת בשעות הגן
ובמשרדי אגודת ישראל רח' גורדון 20
בין השעות 5—6 אחה"צ

ההנהלה

ועדת הגנים שע"י אגודת ישראל חיפה

בס"ד, תמוז תשל"ה

הרינו מתכבדים להודיע על קיום
הרשמה לגן הילדים
ברח' מיכאל 18
לגילאי 4—3, לשנה"ל תשל"ו
פרטים והרשמה:
במשרדי אגודת ישראל רח' גורדון 20
בכל יום בין השעות 5—6 בערב
או אצל הגננת בשעות הגן

ההנהלה

ברוך דיין האמת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר באדם

ר' **אהרן הוכהויזר** ב"ר מאיר שלמה ז"ל

ההלויה תצא **היום**, יום ראשון י"ג תמוז תשל"ה (22.6.75) בשעה 10.30 לפנה"צ מבית המנוח רח' שפרינצק 11 תל אביב ובשעה 1 אחה"צ מבית החולים "זיו" ירושלים להר המנוחות.

ההבורה העקמר לראשה המלווים

המתאבלים

אשתו: שושנה
בנו: משה שמואל ורעיתו
בנו: מנחם ורעיתו
והנכדים

בנק המזרחי המאוחד בע"מ

הודעה

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך תשכ"ח–1968

ניתנת בזה הודעה, כי פורסם תשקיף בדבר הנפקה:

1. **2,400,000 מניות רגילות למוכ"ז בנות 5.— ל"י כל אחת המוצעות לבעלי המניות הרגילות, לבעלי המניות הרגילות א', לבעלי מניות הבכורה צוברות (6%) ומשתתפות ולבעלי שטרי ההון הניתנים להמרה במניות מסדרה 1 במחיר של 6.— ל"י למניה.**

בקשות למניות מהנפקה זו, בצרוף התמורה המלאה עבור המניות המבוקשות, יש להגיש לבנק המזרחי המאוחד בע"מ, סניף ניירות ערך, רחוב אלנבי 113, תל-אביב, במשרדן או באמצעות בנקים וסוכני ניירות ערך החברים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב לא יאוחר מיום 15 ביולי 1975 בשעה 12.00 בצהרים.

על מחזיקי מניות רגילות למוכ"ז לצרף לבקשותיהם תלוש מס' 16 המחובר לתעודות המניות. על מחזיקי שטרי ההון מסדרה 1 לצרף לבקשותיהם תלוש מס' 25 המחובר לתעודות שטרי ההון. המסחר בזכויות יתקיים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בימים 13 ו-14 ביולי 1975.

2. **15% שטרי הון נדחים, 1984, למוכ"ז, בלתי צמודים, בסכום נקוב כולל של 5,000,000 ל"י (סדרה 2), הניתנים להמרה במניות רגילות למוכ"ז בנות 5.— ל"י כ"א לפי שער המרה של 165% (שער ההמרה כפוף להתאמות) לזכות ההמרה צמודה זכות לרכישת מניות נוספות.**

מתוך הנפקה זו יקצה הבנק שטרי הון בסכום כולל של 2,000,000 ל"י למשקיעים מוסדיים. שטרי הון בסכום של 3,000,000 ל"י מוצעים לצבור במחיר ערכם הנקוב (פארי).

רשימת החתימות תפתח ביום 2 ביולי 1975 ותסגר ביום 3 ביולי 1975, בשעה 12.30 בצהרים. הזמנות לשטרי ההון יש להגיש באמצעות בנק המזרחי המאוחד בע"מ, סניף ניירות ערך, רחוב אלנבי 113, תל-אביב, במשרדן או דרך חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

עותק מהתשקיף והעתק מההיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות.

עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק המזרחי המאוחד בע"מ, בבנקים אחרים ואצל סוכני ניירות ערך החברים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

אין לראות בהודעה זו הזמנה לרכוש את ניירות הערך המוצעים.

ט' בתמוז תשל"ה — 18 ביוני 1975.

מבצע מכירות

של בגדי והלבשה במחירי ביהח"ר לצבור בני הישיבות ומשפחותיהם

לשלשה ימים בלבד

יתקיים אי"ה בימים שני, שלישי ורביעי, י"ד, ט"ו, ט"ז תמוז בסניף צעירי אגודת ישראל רח' ר' עקיבא 79 בני-ברק, בין השעות 3 אחה"צ — 10 בלילה.
ביום רביעי גם בין השעות 10 לפנה"צ — 1 אחה"צ.

חוג בני תורה
שע"י צעירי אגודת ישראל בא"י
סניף בני-ברק

מחר בשעה 8 בערב החגיגה המרכזית בירושלים של סיום הש"ס ללומדי "הדף היומי" במחזור השביעי ברחבת "מכון בית יעקב למורות" ות"ת "שילה"

בראשות גדולי ומאורי הדור שליט"א

בין סיום הש"ס והתחלתו יתקיים "מעמד יזכור" לזכר קדושי שואת אירופה והנופלים במערכות ישראל הי"ד.

השתתפו בהמוניכם ותנו כבוד לתורה